- 46 -

AHKÂF SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 46., nüzûl sıralamasına göre 66., mesânî kısmı beşinci sûreler grubunun ikinci sûresi olan Ahkâf sûresi, Mekke'de nâzil olmuş olup âyetlerinin sayısı 35'dir.

“Rahmân ve Rahîm olan Allah’ın adıyla”

Hamd, yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur. Salât ve selâm Allah’ın Rasûlü’ne, O’nun pâk aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

Ahkâf sûresi, nübüvvetin on birinci yıllarında Mekke’de nâzil olmuş 35 âyetlik bir sûredir. Ahkâf, kum yığınları anlamına gelen ve Hz. Hûd’un (a.s) kendilerine peygamber olarak gönderildiği Âd kavmini uyardığı bölgenin adıdır.

Kur'an-ı Kerim'in kırk altıncı sûresi. Sûrenin on, on beş ve otuz beşinci âyetleri hariç geri kalanı Mekke'de nazil olmuştur. Sûre, yirmi yedinci âyetinde söz konusu edilen Âd kavminin bulunduğu bölge olan Ahkâf'tan adını almıştır. Sûre Ha-Mim şeklinde huruf-ı mukattaa ile başlayan yedi sûrenin sonuncusudur. Otuz beş âyetten ibaret olan Ahkâf sûresi üç yüz kırk dört kelime ve iki bin üç yüz harften meydana gelmiş olup fasılaları nûn ve mim harfleridir.

29 ve 30. âyetlerinden de anlaşıldığına göre, sûre Rasulullah Efendimizin ve çevresindeki bir avuç müslümanın bir kaşık suda boğulmak istendikleri bir dönemde nâzil olmuştur. Mekke’de müşrikler Allah’ın Resûlü ve müslümanlara karşı boykot ilân etmişler, ekonomik ambargo koymuşlar, şu anda yeryüzü kâfirlerinin müslümanlara yaptıkları gibi, onları korkunç işkencelere maruz bırakıyorlardı. Müslümanları âdeta toplumdan tecrit edercesine, Ebu Talib mahallesinde üç yıl boyunca ölüme terk etmişlerdi. Mekke’de tüm kapıların yüzüne kapandığı Allah’ın Resûlü, bir ümit kapısı olarak gittiği Taif’ten de ümitleri yıkılmış ve eli boş olarak dönmüştü. Mahzun bir şekilde Mekke’ye dönerken Batn-ı Nahle denilen yerde konaklayıp orada birkaç gün kaldı. Allah’ın Resûlü üzüntü içinde Mekke’ye tekrar nasıl gireceğini düşünüyordu. Şimdi işi daha da

zorlaşmıştı… Taif'e gittiğini, oradakilerin kendisini taşladıklarını duyan Mekkeliler daha da şımaracak ve Allah'ın Resûlü'ne yapmadığını bırakmayacaklardı.

İşte Allah'ın Resûlü bunları düşünüp üzüntü içinde kıvranırken, Buhârî'de anlatıldığına göre Cebrâil (a.s) gelmiş ve: "Ey Allah'ın elçisi, senin kavminin sana yaptıklarını Allah bilmekte ve görmektedir. Sakın üzülme, istersen şu dağları birleştirip sana zulmeden bu insanların tümünü helâk edeyim," buyurur. Bu konuda kendisine tercih hakkı verilen Rasûlullah, seçimini onların helâki için değil, hidâyeti için kullanır. Daha sonra Rabbimiz, Rasûlullah Efendimize cinleri gönderir. Belki de Allah, Taif'te kendisine yapılanlara karşılık Resûlünü teselli adına cinlerin kendisini dinleyip iman etmiş olarak kavimlerine dönmelerini sağlamıştı.

Bu sûre Mekke'de nazil olduğu için daha çok imanî ve akîde konularını ele almıştır. Allah'ın birliğine, onun kâinatta var olan her şe-yin mutlak Rabbi olduğuna iman konusunu işlemektedir. Vahye, risâ-lete, peygamberlerin getirdiği mesajlara, bir çok peygamberin gelip geçtiğine iman etme hususlarını konu edinen Ahkâf sûresi, Kur'an ve Kur'an'dan evvel indirilmiş bulunan semavî kitaplara, Kıyamet gününe, dirilişe, insanların hesaba çekilecekleri ve yaptıklarının karşılıklarını iyi veya kötü alacakları hususlarına iman etmenin gereklerini anlatmaktadır.

Sûre yukarıda söz konusu ettiğimiz hususlara imanı her yönüyle gönüllere kadar indirmekte, kalbin her teline dokunarak değişik alanlarda olayı dile getirmektedir. Sûre bu iman konusunun belli bir insan kitlesini değil, bütün kâinâttaki varlıkları ilgilendirdiğini belirtir. İsrail oğullarından bir grubun İslâm'a karşı tutumunu söz konusu ederek olayı ele almakta ve ayrıca cinlerden bir grubun Kur'an-ı Kerim'e karşı tavırlarını anlatmaktadır. Yahudilerden bazı kimselerin son derece yanlış ve sapık bir anlayışa kapıldıklarını, diğer bazı kimselerin ise, olumlu davranışlarını ve sağlam fıtratlarını dile getirip bunlardan örnekler sunar. Sûredeki anlatım tarzı insanın kalbini kâinatın ufuklarında, göklerde ve yerde gezindirerek ona Kıyamet ve âhiretten tablolar çizmektedir. Hz. Lût (a.s.) kavminin iman etmemelerinden dolayı başlarına gelen felâketleri ve içinde yaşadıkları şehirlerinin kötü sonunu anlatmaktadır.

Sûrenin anlatım ve akışına göz attığımızda dört ayrı bölüm içinde olayların değerlendirildiğini görüyoruz.

Birinci bölüm, sûrenin başlangıcı olup Kur'an'ın Allah katından vahiy yoluyla indirildiği ilk âyette ifade edildikten sonra, kâinat içindeki ahenk ve mükemmel nizamın Allah tarafından yönetildiği belirtilmekte ve buna insanların dikkati çekilmektedir. Bu güçlü ifadelerden sonra iman ve akîde konusu ele alınmakta Allah'a şirk koşmanın son derece basit ve dayanaksız bir tutum olduğu belirtilerek reddedilmektedir .

"(Ey Muhammed) Kâfirlere de ki, "Söyleyin bana Allah'ı bırakıp ondan başka şu tapındıklarınız yeryüzünde ne yaratmışlardır? Yoksa onların ortaklıkları göklerde mi? Eğer şu inancınızda doğru yolda iseniz o halde size indirilmiş bir kitap veya sizden öncekilerden size intikal etmiş bir bilgi kalıntısı varsa bana getirin." (4)

Böylece Allah'ı bırakıp karşılık vermeyen, duyup işitmeyen, ko-nuşmayan, cansız putlara veya ölüp gitmiş insanlara tapınmanın sapıklığı ve basitliği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bununla da kal-mamakta; o tapındıkları put ve tâğûtların kıyamet gününde insanlarla çekişerek o sıkıntı dolu hesap gününde kendilerine tapanlardan uzak olduklarını ifade edecekleri bu sûrede anlatılmaktadır.

Sûrede ayrıca müşriklerin Rasulullah’a karşı tutumları anlatılıp, Kur'an'ı kendisinin uydurduğunu ve bunun bir büyü olduğunu belirtmeleri üzerine onlara verilen Kur'anî cevaplar ve meydan okumalar sergilenmektedir. Ayrıca İsrail oğullarının bazı yanlış tutumları dile ge-tirilerek onların iman ettiği Hz. Musa ve kitapları Tevrât'ın Kur'an tarafından tasdik edildiği bildirilerek onlardan iman edenlerin doğru davranışları takdir edilmektedir. Nihâyet bölümün sonunda zulmedenlerin yanlışlıkları ahlatılıp uyarıldıklarını ve salih amel işleyenlerin müjdelendiklerini görüyoruz.

"Muhakkak Rabbimiz Allah 'tır deyip de sonra dosdoğru gidenlere korku yoktur. Ve onlar üzülecek de değillerdir. İşte onlar cennet ehlidirler. İşlediklerine karşılık olarak orada ebediyen kalacak ve (mükâfatlandırılacak)lardır." (13)

İkinci bölümde de doğru ve sapık iki insan fıtratının akîde karşısındaki tutumları örnek olarak anlatılmaktadır. Doğumlarından erginlik çağına varıp sorumluluk yüklenerek tecrübelerle karşı karşıya kaldıkları zaman takındıkları tavır ve giriştikleri hareketleri izlenmektedir. Bu iki örnekten biri Rabbine şükredip anne ve babasına karşı iyi davranmakta, ahde vefa gösterip Allah'a yalvararak günâhlarından tevbe etmektedir. Diğeri ise, Allah'a karşı isyankâr davranarak anne ve babasını üzmekte, onlara itaât etmeyerek âhireti inkâr etmektedir. Bunun için de büyük bir sıkıntı içine gömülüp bitkin bir duruma düş-mektedir.

"Onlar öyle kişilerdir ki yaptıklarının en iyisini onlardan kabul ederiz ve onların kötülüklerinden vazgeçeriz. Onlar cennet halkıdırlar. Bu dünyada kendilerine vaadedilen doğru vaadin gerçekleşmesidir." (16)

"İşte bunlar da kendilerine azap sözü gerekli olmuş kimselerdir. Kendilerinden önce geçen cin ve insan toplulukları arasında azabın içinde bulunacaklardır. Gerçekten onlar ziyana (hüsrana) uğrayanlardır." (18)

Bu kısım bir Kıyamet tablosuyla sona erip bu tablonun acı sonu gözler önüne serilmektedir.

"O kâfirler ateşe sunuldukları gün: (Kendilerine) denir ki: Dünya hayatınızda sizin için temiz olan her şeyi harcadınız, onların zevkini sürdünüz. Bugün ise yeryüzünde haksız yere büyüklük taslamanızdan ve doğru yolu terk etmenizden dolayı bugün alçaltıcı bir azap ile cezalandırılacaksınız. " (20).

Üçüncü bölümde ise, kendilerine gelen peygamberi ve ilâhi emir ve mesajları reddettikleri için Âd kavminin başlarına gelen son derece acı ve elîm âkıbeti dile getirmektedir. Kendileri hayat ve mutluluk bekledikleri rüzgârdan, öldürücü ve yok edici bir azap görünce nasıl perişan oldukları anlatılmaktadır .

"Onu vadilerine doğru yayılan bir bulut şeklinde görünce dediler ki: "Bu bize yağmur yağdıracak bir buluttur. " Hayır o, acele beklediğiniz şeydir. Acıklı azabı getiren rüzgârdır. Rabbinin emriyle her şeyi yıkar, mahveder. Derken onlar öyle bir hale geldiler ki evlerinden başka bir şey görünmez oldu (her şey yok oldu). İşte biz suç işleyen toplumu böyle cezalandırırız. " (24-25)

Bu âyetlerle Kur'an'ın muhatabı olan o günün Mekkeli müşrikleri ile Kıyamet'e kadar gelip geçecek bütün inkârcı ve Allah'ın emirlerini reddeden kimselere Âd kavminin durumu anlatılarak acı sonlarının nasıl olduğu hatırlatılmaktadır.

"Bilin ki onları sizi yerleştirmediğimiz sağlam yerlere yerleştirmiştik. Ve kendilerine kulaklar, gözler ve kalpler vermiştik. Ne var ki bu kulakları, gözleri ve kalpleri onlara bir fayda sağlamadı. Çünkü Al-lah'ın âyetlerini (emir ve hükümlerini) bile bile inkâr ediyorlardı. Alay ettikleri şey onları mahvetti." (26)

Bu kısmın sonunda Mekkelilerin çevresinde bulunan kavimlerin başına gelenler hatırlatılarak, tapındıkları put ve tağûtların kendilerine yardım etmekten aciz oldukları, yalanlarının ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Böylece onların bu örneklerden etkilenip imâna gelmeleri için ikazda bulunulmaktadır .

Dördüncü bölümde de cinlerden ve onların Kur'an'a karşı olan tavrından söz edilmektedir. Nihâyet sûre:

"Görmezler mi ki gökleri ve yeri yaratan ve onları yaratmaktan yorulmayan Allah, ölüleri de diriltmeye kadirdir. Evet o her şeye kadirdir" (33) mesajıyla sona ermektedir.

İşte böyle bir ortamda nâzil olmuş bir sûreyle karşı karşıyayız… Önceki Hâ-Mim'lerde olduğu gibi, burada da Rabbimiz huruf-ı mukattaadan sonra kendi isimleriyle söze başlıyor:

1. "Hâ, Mîm."

Önceki sûrelerde bu konuda epey bir şeyler demeye çalıştık.

2. "Bu Kitabın indirilmesi güçlü olan, Hakim olan Allah katındandır."

Bu kitabın indirilişi, Azîz ve hakim olan Allah'tandır. Bu kitabın sahibi izzet ve şeref, güç ve kuvvet sahibidir. Kitabı okurken böyle bir Allah'tan geldiğini asla unutmamalıyız. Yine kesinlikle bileceğiz ki, bu kitapla beraber olanlar yeryüzünde en büyük izzet ve şeref, hikmet ve hâkimiyet sahibi kimselerdir. Bu kitapla beraber olanlar şerefli, bu kitapla beraber olanlar güçlüdürler. Bu kitapla beraber olanlar, bu kitabı anlayanlar ve bu kitabın istediği şekilde hareket edenler hikmet sahibidirler. Çünkü bu kitap, hikmet sahibinden gelmiş hikmet dolu bir kitaptır. Bu kitaptan habersiz yaşayanlar, bu kitabın hikmetinden, izzet ve şerefinden istifade edemeyenler, hikmetsiz, izzetsiz ve şerefsiz olarak sürünmek zorunda olan kimselerdir.

Bu kitapla beraber olanlar yeryüzünün en hayırlı insanlarıdır. Rasûlullah'ın hadisiyle söylersek; 'Kime hikmet verilmişse, kimin bu kitaptan nasibi varsa ona çok büyük hayırlar verilmiştir.' Yine Rasû-lullah'ın ifadesiyle bu kitabı tanıyan ve bu kitabı hayatında hareket noktası yapan kimseye bâliğa bir hikmet verilmiştir. Bu kitapla beraber olanlar yeryüzünde ulaşacakları her yere ulaşmışlardır. Görüşleri keskin, anlayış ve kavrayışları engin. kararları isabetlidir.

Öyleyse anlamak ve onunla hayatımızı düzenlemek üzere ki-tabı elimize aldığımızda kiminle diyalog halinde olduğumuzu, kimin kitabından bilgilenmeye çalıştığımızı unutmayacağız. Rasgele bir kitapla değil, Azîz ve Hakim olan Allah'tan gelme, Azîz ve hakim olan bir kitapla karşı karşıya olduğumuzu bileceğiz. Eğer izzet ve şerefe ihtiyacımız varsa, eğer bilgin olmaya, hikmet sahibi olmaya ihtiyacımız varsa, bu kitabı hiçbir zaman elimizden düşürmemeye

çalışacağız. Elimize aldığımız bu kitabın âyetlerini anlayıp, hayata onlarla bakabildiğimiz zaman yeryüzünde izzet ve şerefe ulaşacağımızı, tüm düşmanlarımıza galip geleceğimizi, bundan ayrı kaldığımız, bu kitapla ilgimizi kestiğimiz zaman da ebediyen izzet ve şerefimizi kaybederek şerefsizlerin elinde oyuncak olacağımızı, onların kulu-kölesi olarak rezil bir hayatı yaşamak zorunda kalacağımızı unutmayacağız. Bu ki-tabı kendimizden, kendimizi de bu kitaptan ayırdığımız zaman ne ya-parsak yapalım, kime gidersek gidelim izzetsiz, şerefsiz ve hikmetsiz olarak yeryüzünde sürünmek zorunda kalacağız. Ne A.B.D'de, ne Avrupa'da, ne de başka yerlerde izzet ve şeref bulamayacağız.

3. "Biz, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları, ancak gerçek üzere ve belirli bir süre için yarattık; inkâr edenler, uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler."

"Biz gökleri, yerleri ve ikisi arasında olanları hak ile, belli bir yasa, belli bir ecel, belli bir süre ile yarattık," diyor Rabbimiz. Allah, var olan tüm varlıkları belli yasalara bağlayarak belli bir zaman süreci içinde yaratmıştır. Her şeyi belli bir hakka istinat edecek biçimde yaratmıştır. Varlıkların tümünü yaratan Allah olduğu için, tüm varlıklarda Allah'ın hak yasaları, hak sözleri geçerlidir. Allah'ın Resûlü bir hadislerinde bu hususu anlatırken, "gökler ve yer, İhlâs sûresine bina edilmiştir," buyurur. Kâinattaki varlıkların tamamı tevhid yasasına bina edilmiştir. Tüm varlıkta tevhid esastır, tüm kâinatta tevhid geçerlidir.

Gökte ve yerdeki varlıkların tümünün boyunlarındaki ipin ucu Allah'ın elindedir. Hepsi de Allah'a kulluk etmektedir. Hepsi Allah'ı dinlemekte ve O'nun yasalarına boyun bükmektedir. Hiçbir varlık Allah'ın kendileri için belirlediği bu kulluk yasasına karşı gelip isyan edemez. Sadece insan ve cinler bunun dışındadır. Aslında onlar da fıtraten yine Allah yasalarına boyun bükmektedirler ama Rabbimizin onlar adına belirlediği hak bir yasa gereği, âkil-bâliğ oldukları andan itibaren onlar iman ya da küfür adına bir tercih hakkına sahiptirler. Bunun dışında insanlar ne erkek ve kadın oluşlarına, ne uzun ve kısa oluşlarına, ne kaşlarının rengine, ne midelerinin çalışmasına, ne ölümlerine, ne doğumlarına söz geçirme imkânına sahip değildir. Çaresiz Allah yasalarına teslim olmak zorundadırlar.

Yaşadığımız hayatta da Allah yasaları geçerlidir. Allah'ın yeryüzünde bizim adımıza va'z ettiği bu yasa gereği, inanan ve inancını yaşayan hiçbir müslümanı cennete gitmekten kimse engelleyemez. Aksini tercih etmiş hiçbir kâfiri de cehenneme yuvarlanmaktan hiç kimse engelleyemez. Bu, yeryüzünde Allah'ın koyduğu bir yasadır ve Allah'ın yasalarının dışına çıkmak da mümkün değildir.

Allah, her şey için belli hak yasalar tespit etmiş, yine her şey için belli bir ecel tayin buyurmuştur. Her şeyin takdir edilmiş bir eceli vardır. Eceli geldiği zaman yapraklar düşer, eceli geldiği zaman taşlar yuvarlanır, eceli geldiği zaman dip diri bedenler düşer, ruhlar bedenlerden ayrılır, eceli geldiği zaman güneşin defteri dürülür, yıldızlar yerlerinden sökülüp sağa sola atılır, dağlar yürütülür, eceli geldiği za-man dünya durur, hayat biter ve her şey yok olup gider.

Evet, Rabbimiz her şey için bir zaman, bir ecel belirlemiştir. Kendisinden başka her şey fânidir. Her şey eceli geldiği zaman yok olmaya mahkumdur. Bâkî olan sadece bu kâinatın yaratıcısı ve yarattığı varlıkların yasalarının ve ecellerinin tayin edicisi olan Rabbimizdir.

Ama kâfirler uyarıldıkları tehlikelerden yüz çeviriyorlar. Kâfirler, Allah'ın bu yasalarını örtenler, Allah'ın bu yasalarını anlatmak ü-zere gönderdiği kitabını örtenler, Allah'ın âyetlerini örtüp örtbas edenler, onları gündemlerinden düşürenler, Allah'tan da, Allah'ın kitabından da habersizce bir hayat yaşamaya çalışanlar, uyarıldıkları teh-likelerden yüz çeviriyor, yan çiziyor, ciddiye almıyor, hayat programlarını buna göre bina etmiyorlar. Allah'ın istediklerini yerine getirip, yasakladıklarından da sakınmaya, yâni hayatlarını Allah'ın istediği gibi yaşamaya yanaşmıyorlar.

Peki acaba onların uyarıldıkları bu tehlikelerle ne kastedilmektedir? Bu tehlike, Rabbimizin kitaplar ve peygamberler göndererek duyurduğu gerçeklerdir. Allah, bu kitabında ölüm ötesi hayatın hesabı, kitabı, haşır, neşir, sırat, cennet, cehennem, azap, ikap, mükâfat olarak neleri haber vermişse, hangi konularda dikkatli olmalarını istemişse, onlar işte bu uyara aldırış etmiyorlar.

Bu, gökleri, yeri ve ikisi arasındaki tüm varlıkları imtihan için yarattığını, laf olsun, eğlence olsun diye değil, hak yasalara bağlı olarak yarattığını, onlar için belli yasalar koyduğunu, her biri için belli bir yaşama zamanı, belli bir ecel tayin ettiğini, imtihan zamanının son bulması ve ecelinin dolmasıyla her şeyin öleceğini, yok olacağını ama hemen arkasından yepyeni bir hayata dirilişin, hesap-kitap döneminin başlayacağını ve bütün bu gerçekleri örtüp örtbas ederek küfür içinde yaşayanların sonunda cehenneme yuvarlanmak zorunda olacaklarını anlatır Rabbimiz. Azapla uyarmıştı insanları, cehennemle uyarmıştı. Ama kitabı örtenler, kitaptan habersiz bir hayat yaşamaya yönelenler elbette bunlardan gafil olacaklar. Bütün bunların anlatıldığı kitaptan habersiz yaşayanlar elbette ki bunlardan yüz çeviren insanlardır.

4. "Ey Muhammed! De ki: "Allah'ı bırakıp taptığınız şeyleri görüyor musunuz? Yeryüzünde ne yaratmışlar bana göstersenize! Yoksa Allah'la ortakları göklerde midir? Eğer doğru sözlü iseniz, size indirilmiş bir kitap veya intikal etmiş bir bilgi kalıntısı varsa bana getirin."

Bunların bir tek canlı yarattıklarını söyleyebilir misiniz? Bu yeryüzü tanrılarından hiçbirisine yaratma işini izâfe edebilir misiniz? Kâinattaki varlıkların yaratılması konusunda bunların bir müdahalesinin olduğunu yahut bu yaratma konusunda bunların Allah'a yardımcı olduklarını söyleyebilir misiniz? Halbuki ilâh olanın yaratıcı olması gerekir.

Yeri yaratan, gökleri yaratan, yerdekileri ve göktekileri yaratan Allah'tır. Öyleyse hamd da, övgü ve senâ da Allah'a aittir. Övülmeye, kulluk edilmeye lâyık tek varlık O'dur. Böyle iken Allah'ı tanımayanlar, başkalarına hamd etmeye çalışıyorlar. Başkalarını övmeye, başkalarına kulluk etmeye çalışıyorlar. Allah'ın yarattığı varlıkları yaratana denk tutmaya çalışıyorlar. Kimileri Allah'ın yarattığı maddeyi Allah ye-rine koyarak Allah'a denk tutuyor, kimileri Allah'ın yarattığı kulları Allah makamına oturtarak ona denk tutuyor, kimileri yeryüzünde ona arkadaşlar, ahbaplar, vekiller ve yetkililer izafe ederek, kimileri Allah'a çocuklar izâfe ederek, kimileri Allah'ın yarattığı ateşe, kimileri taşa, toprağa, kimileri kadına, kimileri Allah makamına oturttukları insanlara, tâğutlara tapınarak onları Allah'a denk tutmaya çalışıyorlar. Halbuki bunların hepsi birer yaratıktır. Hepsi de Allah'ın yaratığı, hepsi de Allah'ın kulu ve mülküdür.

Peki bunlara kulluk edilebilir mi? Kulluğa lâyık mıdır bunlar? Bunu hakkettiler mi bunlar? Ey Allah'tan başkalarını Rabb ve İlâh bilip onlara kulluk etmeye çalışanlar! Onları hayatlarında söz sahibi bilip, onların hayat programlarını uygulamaya çalışanlar! Söyleyin, gerçekten bunlar bir şey yaratabilmişler mi? Gerçekten bunlar kulluğa lâyık varlıklar mı? "Hayır, bizler bu varlıklar kulluğa lâyık oldukları için değil, ancak kulluğa lâyık olan Rabbimiz onlara kulluğu da emrettiği için, onlara da kulluk yapıp onların sözlerini de dinleyin dediği için biz onlara da kulluk ediyoruz," diyebilirsiniz. Nitekim müşrikler de öyle diyor-lardı. "Bizi Rabbimize yaklaştırsın diye onlara kulluk yapıyoruz," diyor-lardı.

Rabbimiz işte bu âyetiyle böyle inanan insanları düşünmeye dâvet ediyor. Düşünsenize, şu Allah'tan başka İlâh bildikleriniz, Allah berisinde kanun koyma yetkisine sahip gördükleriniz, darda kaldığınız zaman dua edip kendilerine sığındığınız bu sahte tanrılar yeryüzünde ne yaratmışlar? Yoksa göklerin ve yerlerin yaratılışında Allah'a yardım mı etmişler? Yoksa onların gökler ve yerlerin egemenliği konusunda bir ortaklıkları mı var? Şu anda güneşe onlar mı

hükmediyor? Aya, yıldızlara onlar mı emrediyor? Göklerin ve yerlerin yasalarını on-lar mı koymuşlar? Varlıklara hükmeden onlar mı?

“Eğer öyleyse, bana bu konuda delil olarak size indirilmiş bir kitap veya size bu konuda intikal etmiş bir bilgi kalıntısı, bir bilgi kırıntısı varsa haydi getirin bakalım onu. Böyle bir rivâyet, bir haber var mı? Bir iz, bir alâmet var mı bu konuda?” diyor Rabbimiz.

Anlayabildiğimiz kadarıyla buradaki kitaptan kasıt, Rabbimizin önceki toplumlara indirdiği kitaplardır. Kitapların herhangi birisinden bir deliliniz var mı? Eser ya da bilgi kalıntısından maksat da, önceki nesillerden sonraki nesillere güvenilir, mütevatir yolla ulaşmış bir bilgi yahut önceki peygamberlerin uygulamalarından öğrenilenlerdir. Yani bu konuda, şirkin kokusuna bile delil olabilecek bir bilgi kırıntısı bile varsa, haydi getirin onu!?

Eğer yeryüzünde Allah’ın ortaklarının varlığını iddia ediyor ve onlara da kulluk yapılması gereklidir iddiasındaysanız, haydi bana bu konuda delil olarak Kur’an’dan önce gelmiş bir kitaptan bir delil veya bir bilgi kalıntısı getirin. Eğer Allah böyle bir delil indirmişse, bu ancak vahiyle bilinir. Haydi, önceki kitapların birinden bir tek âyet yahut peygamberlerden buna dair bir tek söz bulun. Ya da bu kitaplara ve peygamberlere dayanarak yazılmış bir tek kitaptan bir delil bulun. Hiçbir kitabın, hiçbir peygamberin Allah’la birlikte başkalarına da kulluğa çağırdığını duydunuz mu?

Hamde, İlâhlığa ve Rabblığa lâyık olan, tüm bunları yaratandır. Tüm bu semâvât ve arzdakileri yarattığı için Allah hamde lâyıktır. Gökleri ve yerdekileri, insanı yarattığı için, göktekileri ve yerdekileri in-sanın hizmetine sunduğu için Allah hamd edilmeye lâyıktır. İşte böyle bir yaratıcı İlâh olmaya lâyıktır. İşte böyle bir yaratıcı kulluğa lâyık o-landır. Yaratmayla ulûhiyet arasında böyle bir bağ kuruluyor ve sonra da deniliyor ki, “onlar bütün bunları yaratanın Allah olduğunu bile bile yine de Allah’a denk İlâhlar bulmaya çalışıyorlar.” Allah’tan başkalarını da hayatlarında söz sahibi kabul edip onların sözlerini de dinlemeye, onların arzularını da gerçekleştirmeye, onların kanunlarını da uygulamaya çalışıyorlar.

Halbuki İlâh olanın, Rabb olanın, kendisine kulluk edilmesi gereken varlığın yaratıcı olması gerekir. Hani var mı Allah’tan başka böyle bir yaratıcı? Gökleri ve yeri yaratan başka birileri var mı? Varsa böyle birileri, tamam o zaman ona da kulluk yapalım. Meselâ gökten muhtaç olduğumuz bir damla su indirebilecek birileri varsa, ona da kulluk yapalım. Veya yeryüzünde bir tek ot bitirebilecek birileri biliyorsanız, tamam ona da kulluk hakkımız olabilir. Örneğin zamana beş

dakikalığına söz geçiren veya ölüme giderken ömrümüzü beş dakikalığına uzatabilecek birileri varsa, tamam ona da kulluk edelim. Ona da hamd edelim, onun arzularını da yerine getirelim, onun programını da övelim, onun kitabını da hamd edelim, onun sistemini de uygulayalım.

Var mı böyle birileri? Hayır hayır, bir şeyler yaratmak şöyle dursun, Allah'a denk tutulmaya çalışılan bu varlıkların hiçbirisi kendilerini bile yaratmamıştır.

Rabbimiz yine insanları düşünmeye ve akıllarını erdirmeye de-vam ediyor:
5. "Allah'ı bırakıp da, kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek şeylere yalvarandan daha sapık kim vardır? Çünkü yalvardıkları şeyler, yalvarışlarından habersizdirler."

Bu insanlar, Allah'ı bırakıp da kıyâmet gününe kadar kendilerine cevap veremeyecek, dualarına ve çağrılarına ebediyen icabet edemeyecek âciz varlıklara kulluk yapmaktadırlar. Böyle insanlardan daha zalim kim vardır?

"Yeryüzünde hiçbir şey yaratmaya ve yapmaya güç yetiremeyen, kendi varlıkları konusunda bile Allah'a muhtaç olan, yoku var etmeye, varı yok etmeye, fayda sağlamaya ve zararı ortadan kaldırmaya güç yetiremeyen bir kısım âciz varlıklara dua eden kimselerden daha akılsız ve daha zalim kim vardır? Allah'ı bırakıp da böyle dualarını bile duyamayacak, kendilerine icabet edemeyecek, kendilerinin imdadına yetişemeyecek varlıklara dua eden kimselerden daha şaşkın, daha sapık kim vardır," diyor Rabbimiz. Çünkü yalvardıkları şeyler, onların dualarından, çığırtkanlıklarından gafildirler. Onlar ne hakkıyla işitebilirler, ne de icabet edebilirler. Çünkü her şeyi hakkıyla işiten ve bilen sadece Allah'tır.

Peki, hakkıyla işitmek ne demektir? Hakkıyla işitmek, işittiğine icabet edebilmek, demektir. Hakkıyla işitmek, işittiğinin derdine derman olabilmek, onun imdadına yetişmek demektir. Allah, işittiklerine icabet etmek üzere işitir. Çağıranın elinden tutup onun derdine derman olmak üzere işitir. Başka şeyler de işitir, başkaları da işitir belki ama hiç birisi icabet edemez. Allah'tan başka hiç kimse işittiklerinin imdadına yetişemez. Hadi çağırın bakalım, imdadınıza yetişen birilerini bulabilecek misiniz?

Bu akılsız, bu zalim insanların Allah'ı bırakıp da kendilerine dua edip yardım bekledikleri varlıkların hiçbirisi kıyâmete kadar onları ne işitebilecek, ne de onların imdadına yetişebilecektir. Kıyâmete kadar kapılarını dövdükleri bu âciz varlıkların onlara hidâyet sunmaları, onlara yol göstermeleri, onlara reçeteler sunmaları mümkün değildir. Kıyâmete kadar onları hakka ulaştırmaları mümkün değildir.

İstedikleri kadar bu zalimler onların önünde eğilip onlardan yardım beklesinler. İstedikleri kadar onları Rabb bilip onlardan hayat programı istesinler. “Aman bizi kurtarın! Aman bize güzel yasalar yapıp bizi sahil-i selâmete çıkarın!” diyerek istedikleri kadar onlara yalvarıp yakarsınlar, kıyâmete kadar onların bunlara bir fayda sağlamaları mümkün olmayacaktır. Çünkü isteyenler de, kendisinden istenenler de âcizdir. Onların hakka ulaşmaları asla mümkün olmayacaktır.

Öyle değil mi? Hani şu ana kadar bu âciz insanlardan hangisinin insanlığa sunduğu sistem, hangisinin insanlığa sunduğu reçete insanları huzur ve sükuna kavuşturabilmiştir? Dünya açısından bu böyle olduğu gibi, âhiret açısından da böyledir. Dünyada bir fayda sağlayamadıkları gibi, âhirette de insanları Allah’ın azabından kurtaramayacaklardır bu varlıklar. İşte görüyoruz, dünyamız bu âcizlerin elinde kan gölüne dönmüştür.

Dikkat ederseniz, âyet-i kerimede kendilerine dua edilen varlıkların kıyâmete kadar dua edenlere icabet edemeyecekleri belirtiliyor. Peki acaba kıyâmet günü işitip icabet edebilecekler mi bunlar? Çünkü kıyâmet günü iş değişecek. Dünyada onları hiç duymayan put-lar veya bu zalimlerin kendilerine dua edip yalvardıkları ölmüş ve şu anda onları duymaktan uzak bulunan sâlih kişiler, kıyâmet günü onlardan teberrî edip uzaklaşacaklar. “Vallahi ya Rabbi! Bu alçakların yaptıklarından bizim haberimiz yoktu! Bizi sana ortak koşarak, bizde güç, kuvvet görerek bize dua eden bu zalimlerin yaptıklarıyla bizim ilgimiz yoktur. Ya Rabbi, sen şahitsin ki biz hayatımız boyunca sadece sana dua ettik, sadece sana kulluk yaptık ve sadece sana kulluğa çağırdık. Hayatımız bunun ispatıdır. Bu zalimlere de bize kulluk yapın demedik,” diyecek ve onlardan uzaklaşıp Allah’a sığınacaklar.

Anlayabildiğimiz ve görebildiğimiz kadar müşriklerin dua ettikleri varlıklar üç kısımdır.

a. Ruhsuz, şuursuz olan cansız varlıklar,

b. Geçmişte yaşamış peygamberler ve Allah’ın sâlih kulları,

c. Yine geçmişte sapmış, sapıtmış ve sapıklığı kendilerine din edinmiş, yol edinmiş ve kendileri saptığı gibi Allah kullarını da saptırmak için çırpınmış kimseler. Sapıklar ve saptırıcılar olarak dünyadan göçüp gitmiş olan insanlardır.

Birinci sırada yer alan cansız varlıkların ne kendi varlıklarından, ne kendilerine dua edip yalvaranların dualarından haberleri yoktur. Bunlar zaten cansız varlıklardır.

İkinciler, yâni Allah'ın kutlu elçileri ve daha önce yaşamış sâlih kulları, aslında yaşadıkları dönemde, Allah'a Allah'ın istediği biçimde kulluk etmiş ve insanları Allah'a kulluğa çağırmış kimselerdir. Hayatlarında bunun mücâdelesini vermiş insanlardır. Allah'ın bu sâlih kulları da vefatlarından sonra kendilerine yapılan duaları duymaz, duyamazlar.

Duymazlar, çünkü vefat etmiştir onlar. Duymazlar, çünkü Allah onlara bunu duyurmaz. Bu zalimlerin, bu akılsızların, bu densizlerin densizliklerini duyurarak Allah üzüntüye sevk etmez bu sâlih kullarını. Rabbimiz, bu zalimler tarafından kendilerinin putlaştırıldıklarını ve ha-yatları boyunca savundukları dâvânın tamamen aksine kendilerine ibadet edildiğini duyurarak bu kutlu kullarını üzmez. Çünkü bunlar ha-yatları boyunca sadece Allah'a kulluk yapmışlar, hayatları boyunca sadece Allah dua etmişler, isteyeceklerini sadece Allah'tan istemişler, hayatları boyunca tevhide inanmışlar, tevhidi yaşamışlar ve çevrelerindeki insanları sadece Allah'a kulluğa ve tevhide çağırmışlardır. Bir ömür boyu çırpındıkları ve uğrunda şehit düştükleri dâvâlarının kendilerinden sonra gelen zalimler ve cahiller tarafından ne hale getirildiğini göstererek Rabbimiz onları üzmez.

Üçüncü gruptakilere, yani geçmişte kendileri sapmış ve insanları saptırmış insanlara gelince, bunlar zaten yaşadıkları pis hayatın cezası olarak, suçlu kimseler olarak Allah katında beklemektedir. Ge-berip gittikleri andan itibaren dünyadan hiçbir haber ulaşmaz onlara. Allah, dünyadaki haberleri ulaştırarak sâlih kullarını üzmediği gibi, bu zalimlerin de orada sevinmelerini sağlamaz.

Bazen bu alçakların yaşadıkları dönemde savundukları sapıklıklar kendilerinden sonra gelen insanlar arasında yaygınlaşmış ve zâ-hiren zafere ulaşmış olabilir, ama Allah, kendilerinin saptırdıkları haleflerinin yaygınlaştırdıkları bu sapıklıkları onlara haber vererek, on-ların dâvâlarının galibiyetini göstererek, onları orada asla sevindirmez diyoruz.

Dediklerimizin tamamen aksine, vefat etmiş sâlih kullarına, hayattaki sâlih kullarının dualarını, salât-u selâmlarını ulaştırır. Çünkü bu onlara sevinç verir. Allah elbette dünyada rızasına uygun yaşamış ve hatırını kazanmış kullarının orada sevinmelerini ister. Aynı zamanda daha önce geberip gitmiş zalimlere, suçlulara da dünyadan gönderilen lânetleri ve beddualarını da ulaştırır. Çünkü bu onları kahredecektir.

Kalib-i Bedir denen yerde Rasûlullah Efendimizin kâfirlerin cesetleri üzerinde okuduğu hutbeyi biliyoruz. Hattâ sahâbe-i kiram: "Ey Allah'ın Resûlü, bunlar sizin sözlerinizi duyar mı ki onlara sesleniyorsunuz?" diye sorunca, Allah'ın Resûlü, "evet, aynen sizin gibi duyarlar ama cevap veremezler," buyurmuştur.

Hani az evvel okuduğumuz âyetinde Rabbimiz "Onlar kıyamet gününe kadar kendilerine icabet edemeyecek varlıklara dua ediyorlar" buyurmuştu. Peki acaba bu varlıklar kıyamet günü onlara icabet edecekler mi? Bakın bundan sonraki âyetinde Rabbimiz kendilerine dua edilen varlıkların kıyâmet gününde şöyle diyeceklerini anlatır:

6. "Ama, insanlar kıyâmet günü toplanınca, putları onlara düşman olur ve tapınmalarını inkâr ederler."

Dünyada Allah'ı bırakıp da kendilerine dua edilenler, kendilerinde güç, kuvvet görülenler, kapılarında yardım dilenilenler ya da kendilerine dâvetiye çıkarılanlar, kendileri bir şey zannedilip de reklâmları, propagandaları yapılanlar, Rabb, İlâh mevkiinde görülenler, kurtarıcı konumunda bilinenler, "aman yetişin anam babam! Kurtarın bizi!" denenler veya "işte yolundayız, izindeyiz," denenler, dünyada kendilerine tapınmaya çalışan bu gönüllü kullarına asla dostluk göstermeyeceklerdir. Kendilerinin önünde eğilen bu yardakçılarına düşman olacak ve kendilerine yaptıkları duaları ve ibadetleri reddedeceklerdir.

"Ey aptallar! Sizler aslında bize kulluk yapmıyordunuz! Sizler kendi menfaatlerinize, kendi nefislerinize ve kendi hevâlarınıza kulluk ediyordunuz. Her ne kadar da bizim kanunlarımızın reklâmını yapıyor, bizim yasalarımızın tâbileri oluyor gibi görünüyor idiyseniz de, aslında sizin derdiniz bize kulluk değil, Rabbinize kulluktan kaçmaktı. Tüm derdiniz, hayatınıza Allah'ın değil, başkalarının hakim olmasıydı. Bunun yanında bizi yönlendirebileceğinizi, seçme hakkınızla, oylarınızla bize tesir edip istediğiniz yasaları çıkartabileceğinizi veya bizi atlatabileceğinizi, bizim gafletlerimizden istifade ederek istediğiniz günâhları işleyebileceğinizi biliyordunuz. Yani siz, aslında kendi kendinize tapıyordunuz."

Evet, dünyada kendilerine dua edilenler, kendilerine kulluk yapılanlar bunu reddedecekler. "Ya Rabbi, hiçbir zaman biz bu insanlara bize kulluk yapın demedik. Bize dua edin, isteyeceklerinizi bizden isteyin, bize sığının, bize yalvarın, bizim korumamız altına girin demedik. Bizler onların gözleri önünde sadece sana dua ettik. Sadece sana kulluk yapıp sadece sana sığındık. Onların bize ibadetlerinden de, dualarından da bizim hiçbir haberimiz ve ilgimiz yoktur. Bu

sapıkların yaptıklarından bizler sorumlu değiliz. Onların yaptıklarında bizim payımız yoktur," diyecekler.

Kendilerinin propagandalarını yapan, kendilerinin fikirlerini, kitaplarını insanlara empoze etmeye çalışan, hayatlarını kendilerine adamış kimseler, "biz size kulluk yapıyorduk, sizin reklâmınızı yapıyorduk," deyince, "hayır hayır senin bu yaptıklarının hiç birisinden be-nim haberim yoktu," diyecek ve reddedeceklerdir.

7. "Âyetlerimiz onlara açıkça okunduğu zaman inkâr edenler, kendilerine gelen gerçek için: "Bu apaçık bir büyüdür" derler."

Âyetlerimiz onlara okunduğu (telâ) zaman. Telâ sadece okumak değildir. Gözleriyle, kalpleriyle, dilleriyle ve akıllarıyla onlara âyetlerimizi izlettirdiğimiz, peygamberler vasıtasıyla metlûv âyetlerimizi, uzuvlarıyla meşhûd âyetlerimizi onlara arz ettiğimiz zaman, kâfirler kendilerine sunulan bu gerçekler için "bu apaçık bir sihirdir," derler. Allah'ın bu âyetleri haktır, gerçektir ama kâfirler onu gerçek dışı kabul ediyorlar.

Allah'ın Resûlü onlara Allah'ın âyetlerini arz edince, Mekkeli müşrikler kesinlikle bunun insan sözü olmadığını, olamayacağını, in-san üstü harikulâde bir söz olduğunu anlıyorlardı. Çünkü o güne kadar pek çok hatip, pek çok şair görmüşlerdi. Bunlardan hangisi söyleyebilmişti bunu? Hiçbirisinin böyle sözleri söyleyebilmesi mümkün değildi. Kendi içlerinden birisi olan Muhammed bin Abdullah'ın da böyle bir sözü söylemesi mümkün değildi. Çünkü o da aralarında doğup büyümüştü. Çocukluğundan beri tanıyorlardı onu. Kur'an'ın kesinlikle bir insan sözü olmadığını biliyorlardı ama onu reddetmekte de kararlıydılar. Onun için de söyleyebilecekleri bir tek şey kalmıştı, o da bunun bir sihir olduğuydu.

Kur'an-ı Kerim'e şiir dediler, sihir dediler, evvelkilerin masalları dediler, insan sözünden başkası değildir dediler. Dediler ama buna kendileri de inanmadılar. Çünkü eğer Kur'an şiirse o zaman ondan bu kadar korkmanın anlamı ne? Piyasada yığınlarla şiir söyleyip duran insan vardı. Bunların hangisinin arkasına bu kadar insan düşmüştü?

Yok eğer Kur'an sihirse ve onu size getiren Peygamber bir sihirbazsa, piyasada bu kadar sihirbaz var, bunlardan hangisinden bu kadar korkulmuş, hangisine karşı bu kadar tedbir alınmıştır?

Dediler ki bu bir sihirdir ve peygamber de bir sihirbazdır. Peki şimdiye kadar hangi sihirbaz bunları gösterebilmişti? Hangi sihirbaz bu sözleri söyleyebilmiş? Hangi sihirbaz bunu becerebilirdi? Hangi sihirbaz kendisine mutlak ceza verecek

olan yeryüzünün en zalim ve en güçlü ordusuna sahip olan bir kralın sarayına böyle bir cesaretle girebilmişti bu güne kadar? Şimdi böyle zalim bir idarecinin karşısında hangi sihirbaz bir asayı yılan haline getirebilirdi? Hangi sihirbaz bir el çabukluğuyla, bir göz işaretiyle koskoca bir ülkeyi açlık ve felâkete sürükleyebilirdi? Hangi sihirbaz bir ülkenin tamamının evlerine kurbağalar, çekirgeler, bitler doldurabilirdi? Hangi sihirbaz tüm suları kan haline getirebilirdi? Bu güne kadar hangi sihirbaz becerebilmişti bütün bunları? Hattâ Mü'min sûresinde anlatıldığına göre, Firavun, Allah'ın bu güçlü elçisine karşı şöyle diyordu: "Sen bizi sihrinle yurdumuzdan çıkarmaya, bizim dinimizi değiştirmeye ve Mısır'ın yönetimini eline geçirmeye mi geldin?"

Oysa, o güne kadar hiç bir sihirbazın sihir gücüyle bir memleketi fethettiğinin görülmediğini biliyorlardı. Sihirbazlar sadece Firavun'dan mükafatlar alabilmek için onun ayaklarını öpmekten başka bir şey yapmamışlardı, bunu çok iyi biliyordu. Onun içindir ki, Firavu-n'un hem "sen bir sihirbazsın" demesi, hem de arkasından "sen benim krallığımı ele geçirmek istiyorsun" demesi, onun kafasının ne denli karıştığını göstermektedir.

Peygambere sihirbaz ve peygamberin getirdiği âyetlere de si-hir diyen Firavun ve Mekke müşriklerinin bu yaptığı, bir çifte standarttı. Bu, onların tüm bunları Allah desteğiyle gösteren bir peygamber olduğunu anladıklarını, ama saltanatlarının, statülerinin yok olmasından endişe ettikleri için onu reddetmeye çalıştıklarını göstermektedir.

8. "Veya, "Onu Muhammed uydurdu" derler. De ki: "Eğer onu uydurdumsa, beni Allah'a karşı hiçbir şekilde savunmazsınız; O, Kur'an için yaptığınız taşkınlıkları daha iyi bilir. Benimle sizin aranızda şahit olarak O yeter. O, bağışlayandır, merhamet edendir."

Bir taraftan bu kitaba "sihir" diyor, diğer taraftan da "bunu sen uydurdun ve utanmadan bir de Allah'a izâfe ettin," diyorlar. Rabbimiz peygamberine diyor ki, peygamberim sen onlara de ki: "Eğer sizin id-dia ettiğiniz gibi bunu ben kendimden uydurmuş ve Allah'a izâfe etmiş, Rabbime yalan iftirada bulunmuş olsaydım, Allah bunun cezasını bana dünyada hemen verirdi ve sizler de asla Rabbimin bana vereceği o cezanın önüne geçemezdiniz. Rabbimin gücünü, kudretini bildiğim halde ben böyle bir şeyi nasıl yapabilirim? Üstelik bu Kur'an'ın benim sözüm olmadığını, olamayacağını sizler pekâlâ bilmektesiniz."

Kur'an'ın başka yerlerinde de bu konuda peygambere bir gözdağının verildiğini görüyoruz. Rabbimizin elçisine karşılık, "Eğer sen böyle bir şey yapmış olsaydın, senin dilini koparır, şah damarını keserdik," gibi tehditlerini görüyoruz.

Allah'ın yeryüzünde en sevgili kulu peygamber bile olsa, bunu yapan kimsenin gözünün yaşına bakılmaz.

Allah Kur'an hakkında sizin yaptığınız taşkınlıkları bilmektedir, görmektedir. Bazen ona sihir diyorsunuz, bazen şiir, bazen kehanet, bazen de bunu sen uyduruyorsun diyorsunuz. Allah, kitaba karşı takındığınız bu tavırlarınızı görmektedir. Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. Benim doğruluğum, sizin de yalancılığınız konusunda Allah bana şahittir. Aynı zamanda bu ifade, kitaba karşı azabı gerektirecek bu tutumlarınıza karşılık, Allah'ın size nasıl bir azap gön-dereceğini yakında göreceksiniz, demektir. Allah'ın kitabına karşı işle-diğiniz bunca günâhlara rağmen sizler şu anda hayattasınız. Ama bi-lesiniz ki, bu, Allah'ın sizin bu yaptıklarınızdan gafil oluşunu değil, her şeye rağmen Rabbinizin gafur ve rahim oluşunu göstermektedir.

Evet, Rabbiniz size karşı merhametinden dolayı sizin işinizi bitirmiyor, size imkân tanıyor. Bir de ey kâfirler, şu ana kadar Allah'a ve onun kitabına karşı ne yapmış olursanız olun, ne tür suçlar işlemiş olursanız olun, bilesiniz ki her biriniz için tevbe imkânı vardır. Tevbe edip bu yaptıklarınızdan vazgeçer, Rabbinize ve onun kitabına iman ederseniz, bilesiniz ki Rabbinizin kapısı sizin için her zaman açıktır.

Rabbimizin bu rahmetini her zaman herkese hatırlatmak zorundayız. Allah'a karşı isyan içinde olanlara, Allah'a, Allah'ın kitabına rağmen bir sistem ortaya atıp onunla hayatlarını düzenlemek isteyenlere, hayatlarını Allah'ın kitabına ve Resûlü'nün sünnetine sormadan yaşamak isteyenlere, bundan vazgeçip Rabblerine kulluğa yöneldikleri takdirde, ne yaparlarsa yapsınlar Allah'ın onları affedeceğini, kendileri için Rabbimizin rahmet kapılarının daima açık olduğunu onlara hatırlatmak zorundayız.

Rabbimiz onları düşündürmeye, düşünmeye dâvete devam ediyor:

9. "Ey Muhammed! De ki: "Ben peygamberlerin il-ki değilim; size de bana da ne yapılacağını ben bilmiyo-rum. Ben ancak bana vahy olunana uymaktayım; ben apaçık bir uyarıcıyım."

Onlara de ki peygamberim, "Ben peygamberlerin bid'i değilim." Yani ben yeni türedi, örneği olmayan, ilk defa ortaya çıkmış, ilk defa Allah'tan ve onun peygamberliğinden söz eden birisi değilim. Ya da önceki peygamberlerden farklı, onların hiçbirisinin söylemediği yepyeni bir şeyler söyleyen, yepyeni ve apayrı bir şeyler icad eden birisi değilim.

Ben size ve bana ne yapılacağını da bilmiyorum. Sonunda bu dâvâya karşı gelen sizlerin de, benimde başıma nelerin geleceğini bilmiyorum. Allah, dostlarına ve düşmanlarına ne yapacak? İleride sizin de benim de nasıl bir durumda olacağımızı bilmiyorum. Bu dâvânın ne zaman galip geleceğini, Allah'a, onun kitabına ve elçisine düşman kesilen sizlerin ne zaman helâk edileceğinizi ben bilmiyorum. Benim ve dâvâmın galibiyetini, sizin de hezimetinizi Rabbim bana ve size hayatımızda gösterecek mi, yoksa göstermeyecek mi, bilmiyo-rum.

Ben kendi kaderimi de, sizin kaderinizi de bilmiyorum. İlerde bana da, size de nelerin takdir edildiğini bilmiyorum. Çünkü ben gaybı bilmiyorum. Ben gelecekte nelerin olacağını, sizi de, beni de nelerin beklediğini bilmiyorum. Ben ancak Rabbimden bana vahy edilenlere uymaktayım. Tüm bunları bilen ancak Rabbimdir. Bana düşen sadece Rabbimin bana indirdiklerine uymaktır. Değil sizlerin geleceği, değil sizlerin kaderi, kendi geleceğimi, kendi kaderimi bile bilmiyorum. Benim kaderim bile kendi elimde değildir. Ben hayatımın tümünde Rab-bime teslim olmuşum. Ben bir kulum ve benim Rabbim de Allah'tır.

Galiba sizler beni Allah'la karıştırıyorsunuz. Allah'ın sıfatlarını bana vermeye kalkışıyorsunuz. Ya da Allah'tan istenmesi gereken şeyleri benden istemeye çalışıyorsunuz. Halbuki ben sizin gibi bir insanım ve ben sadece Rabbimin bana bildirdiklerini bilir ve size onları bildiririm. Ben hiçbir zaman bundan fazlasını bilemem.

Çünkü ben yeni türedi birisi değilim. Benden öneki tüm risâ-letlerin esasları aynıdır. Hz. Adem'den bu yana risâletler değişmemiştir. Tüm peygamberlerin risâletlerinde değişiklik sadece ufak-tefek konulardadır. Hz. Adem'den bu yana her dönemde Rabb aynı Rabb, risâlet aynı risâlet, kulluk yasaları aynı yasalardır. Söyleyin bana, bu güne kadar tarihte gelip geçmiş hangi peygamber yiyip içmemiş? Hangi peygamber gaybı bilebilmiş? Hangi peygamber şu anda sizin benden istediklerinizi becerebilmiş? Hangi peygamberin yanı başında kendisini destekleyen bir melek yer almış? Hangi peygamberin yanında orduları olmuş? Hangi peygamberin villaları vardı? Hangi peygamber, toplumunun kendisinden istediklerinin tümünü onlara verebilmiştir? Siz Allah'la peygamberi karıştırıyorsunuz.

Niye böyle demesini istiyordu Rabbimiz? Çünkü onlar Allah'ın Resûlü'nü ve onun getirdiği mesajı reddedebilmek için çok garip şeyler söylüyorlardı. "Bu ne biçim peygamber? Bizim gibi çarşıda dolaşıyor, yemek yiyor, acıkıyor, baba oluyor, hasta oluyor. Eğer bu bir Allah peygamberi olsaydı, yanında onu koruyan melekler olurdu, zengin olurdu, güçlü olurdu, geleceği bilir, gayb konusunda bilgi

sahibi olurdu. Bu gaybı da bilmiyor, gelecek konusunda da bilgi sahibi değil," diyorlardı.

Zaman zaman gelip Allah'ın Resûlü'ne gaybî konularda sorular soruyorlardı. Huzuruna getirdikleri hamile bir kadının yükünün ne olduğunu, erkek mi yoksa dişi mi olduğunu soruyorlardı. Kayıp eşyalarını, falan hastanın ölüp ölmeyeceğini soruyorlardı. Yarın gerek Ra-sûlullah'ın, gerekse kendilerinin başına nelerin geleceğini soruyorlardı. Allah'ın Resûlü'nden harikulâde şeyler istiyorlardı. Peygamberin malları, mülkleri olsun istiyorlardı. Uhud'un kendileri için altın yapılma-sını, bağları, bahçelerinin olmasını istiyorlardı. Kendisine gönül verenlerin gariban kimseler olduğunu söyleyerek kınıyorlardı onu.

Onların bu tavırlarına karşılık Rabbimiz de peygamberinin böyle demesini istiyordu: "Siz yanılıyorsunuz. Siz beni Allah'la karıştırıyorsunuz. Ben Allah değil, bir beşerim. Benim de sizin de işinizin ne-reye varıp duracağını bilmiyorum. Benim başıma gelecekleri de sizin başınıza gelecekleri de bilmiyorum. Bugün mü öleceğim, yoksa yarın mı öleceğim? Yoksa Allah'ın öteki elçileri gibi şehid mi olacağım? Ya da dâvâmın zaferini dünyada Rabbim bana gösterecek mi bilmiyo-rum. Sizin başınıza da önceki elçileri yalanlayan toplumların başlarına gelenler gibi semâdan taş mı yağdırılacak, yoksa yerin dibine mi batırılacaksınız? Ya da Rabbinizin izni ve takdiriyle iman mı edeceksiniz, bunu bilmiyorum. Ben kaderi ve gaybı bilmiyorum ve ben ancak Rab-bimin bana indirdiklerine tabi oluyorum. "

Allah'ın Resûlü, kendisinin bir insan oluşunu ve onların sorduklarını bilmediğini söyleyince, bu defa da müşrikler bir delil yakalamış gibi şöyle diyorlardı: "Biz böyle gaybı bilmeyen, gelecek konusunda bilgi sahibi olmayan, kendisine de bize de gelecekte neler yapılacağını bilmeyen birisine nasıl tâbi oluruz? Olacak şey midir bu?"

Bugün bize düşen, mü'mine düşen de işte budur. Biz ancak vahye tabi oluruz. Bizim hareket noktamız vahiydir. Biz de tıpkı peygamberimiz gibi bize düşeni yapacak ve işin sonunu düşünmeyeceğiz. Bu dâvâ ne zaman galip gelecek? Allah düşmanlarımızı ne zaman helâk edecek? Sonunda ne olur? İş nereye varır? Bunu hiç mi hiç düşünmeyeceğiz. Çünkü bu dâvânın, bu dinin sahibi biz değiliz. Hayatın ve kaderin sahibi biz değiliz. Hayatın programını biz yapmı-yoruz.

10. "De ki: "Eğer bu Kitap Allah katından ise ve siz de onu inkâr etmişseniz; İsrâil oğullarından bir şahit de bunun böyle olduğuna şehadet edip de inanmışken, siz yine de büyüklük taslarsanız, bana söyleyin kendinize yazık etmiş olmaz mısınız? Doğrusu Allah zalim milleti doğru yola eriştirmez."

Ey kâfirler! Ey müşrikler! Düşünsenize! Baksanıza! Anlasanıza! Şâyet bu bana indirilen kitap Allah'tansa ve siz de zalimler olarak Allah'tan geleni inkâr etmişseniz ve sizin çok yakından ilmine, ahlâkına, sadâkatine şahit olduğunuz İsrâil oğullarından bir şahitte bunun böyle olduğuna, yani bu kitabın gerçekten Allah'tan gelme olduğuna şahitlik edip inanmışsa, siz de buna rağmen büyüklük taslayarak bana ve bana gönderilen bu kitaba karşı çıkmaya devam ederseniz ken-di kendinize yazık etmiş olmaz mısınız? Sizin hiç aklınız yok mu? Hiç düşünmüyor musunuz? Böyle bir durumda sizin haliniz ve âkıbetiniz nice olur? Acaba biz ne yapıyoruz? Biz şu anda neyi reddediyor ve niçin reddediyoruz? Acaba bu kitap gerçekten Allah'tan mı, değil mi? Acaba bu kitabın gerçekten Allah'tan geldiğine şahitlik eden birileri var mı, yok mu? Acaba bizler şu anda hak olan bir kitabı ve hak olan bir peygamberi mi reddediyoruz?

Rabbimiz, Beni İsrâil'den bir şahidin bu kitabın Allah'tan geldiğine şahitlik ettiğini ve ona inandığını söylüyor. Bu şahidin kim olduğu konusunda birkaç görüş vardır:

Bu, Beni İsrâil'den şahit Abdullah ibni Selâm'dır denmiştir. Me-dine'de en büyük Yahudi âlimlerinden birisiydi ve Tevrat'taki son elçiyle alâkalı alâmetleri iyi bildiği için, hicretten hemen sonra Allah'ın Resûlü'ne ve ona gönderilen kitaba iman etmiştir. Hattâ Sâd bin Ebi Vakkas: "Ben Rasûlullah'ın Abdullah ibni Selâm hariç yeryüzünde yü-rüyen hiçbir kimseye bu cennetliktir dediğini işitmedim" buyurur.

Veya burada anlatılan şahit Hz. Mûsâ'dır. İsrâil oğullarının pey-gamberi Hz. Mûsâ da şu anda bu peygambere indirilen kitabın bir benzerine yani Tevrat'a, Allah'ın kitap göndererek kullarının hayatına karışması konusuna şahitlik etmiştir. Veya kendi dönemlerinde, bizzat ahir zaman elçisinin geleceğine Hz. Mûsâ da (a.s) Hz. Îsâ da (a.s) şa-hitlik etmişlerdir.

Bugün bu Kur'an'ı inkâr edenler, otomatikman bu kitabın benzeri olan Tevrat'ı da inkâr etmiş pozisyonuna düşmektedirler. Öyle değil mi? İnsan ne yaptığını, neyi inkâr ettiğini biraz düşünmeli. Reddettiği şeyin bir benzeri kendi inandığı peygamberi tarafından getirilmişse bunu inkâr ederken aynı zamanda onu da inkâr etmiş olmuyor mu? Tevrat'a ve İncil'e inandığını iddia edenler bilmiyorlar mı ki bu ki-tap da aynı kaynaktan gelmiştir. Bilmiyorlar mı ki inandıkları kitapların içinde bu kitabın ve bu peygamberin kesin müjdeleri vardır.

Öyleyse bugün bu Kur'an'ı inkâr eden Yahudi ve Hıristiyanlar bilsinler ki, onlar bu kitabı inkâr ederlerken aynı zamanda kendi kitaplarını da inkâr etmektedirler.

Ya da âyet-i kerimede anlatılan şahitten kasıt şudur: Bu kitap size ilk defa arz ediliyor değildir. Daha öncede bu kitabın talimatları Tevrat ve İncil ve diğer kitaplar vasıtasıyla İsrâil oğullarına gönderilmişti ve İsrâil oğulları da bu kitaplara iman edip şahitlik etmişlerdi.

11. "İnkâr edenler, inananlar için: "Eğer İslâmiyet'te hayır olsaydı, bu hususta bizden öne geçemezlerdi" derler. Bununla doğru yola girmedikleri için de, "Bu eski bir uydurmadır" derler."

Kâfirler mü'minlerle alay ederek onları dillerine doladılar. Hakkı dillerine dolamak istediler. Hakkın sâliklerini dillerine dolamak ve alaylarına konu etmek istediler. Hak karşısında bâtıl bir delil getirerek hakkı reddetmelerini mantıklı hale getirmek istediler. Küfrün mantığı olmaz ama böyle bir mantık kazandırmak istediler ve dediler ki: "Eğer bu dinde, bu peygamberde, bu kitapta gerçekten bir hayır bulunsaydı, bu kitap hayırlı olsaydı, bu dini daha önce kabul eden şu ayak takımı bu konuda bizi geçemezdi. Eğer bu dinde bir hayır olsaydı, onlardan önce biz iman ederdik. Onlardan önce biz sahip çıkardık. Eğer bu din hak bir din olsaydı, onlardan önce ona biz koşar, biz kabullenirdik. Baksanıza, bu dinin değeri ona sahip çıkanlardan anlaşılmaktadır." Böyle söyleyerek müslümanlarla alay ediyorlardı.

"Biz zenginler, biz kültürlüler dururken bu garibanların sahiplendiği din ancak bu kadar olur," diyerek kendilerini bu konuda kıstas kabul ediyorlar. Kendilerinin hayır dedikleri hayırlı, şer dedikleri de şerdir. "Bizim sahiplendiklerimiz hayırdır," diyorlar. Tam demokrasi anlayışı. Madem ki kendileri buna sahiplenmediler, madem ki kendileri onunla yol bulamadılar, öyleyse bu hayır değildi. "Bu başka değil, öteden beri tekrar edile gelen uydurma bir şeydir," dediler.

"Madem ki bu işi ben yapmadım öyleyse bunda hayır yoktur. Madem ki bunu ben ortaya koymadım öyleyse bu iş doğru değildir. Madem ki biz buna sahiplenmedik, öyleyse bu bâtıldır!" Hak da ölçü de bu insanların kendileridir. İnsanlar hakka tabi olmuyorlar, hak garip kalmış diye, hak, hak olma özelliğini kaybetmez. Kimse sahip çıkmasa bile hak, haktır. Bir şeyin hak olması için herkesin ona yönelme şartı yoktur.

Tüm yeryüzü insanlığı reddetse bile hak yine haktır. Kitap hak-dır, iman hakdır, peygamber, hidâyet hak ve hayırdır. İsterse yeryüzünde tüm insanlık bunu reddetmiş olsun!

Müşrikler, Rasûlullah Efendimize tabi olan müslümanları, Am-mar, Süheyb, Bilal gibi müslümanları ayak takımı olarak görüyorlardı. "Eğer bu din hayırlı bir din olsaydı onlar bu konuda asla bizi geçe-mezlerdi. Develerimizin çobanları bizden önce ona inanmazlardı," di-yor ve böylece Rasûlullah'ı ve onun mesajını reddetme konusunda bir delil olarak buna sığınıyorlardı.

Tabii bununla da muvaffak olamayacaklarını anlayınca, bu defa da, "bu başka değil, eskilerin uydurduğu yalanlardan bir yalandır," diyorlardı.

12. "Kur'an'dan önce, Mûsâ'nın kitabı, Tevrat, bir rahmet ve rehberdir. Bu Kur'an, zulmedenleri uyarmak ve iyi davrananlara müjde olmak üzere Arap diliyle indirilmiş, kendinden öncekileri doğrulayan bir Kitaptır."

Kur'an'dan önce gelmiş olan Tevrat, bir imam ve rahmettir. İmam önde olan, insanın önünde olan ve kendisini takip ettiği önder ve rehber demektir. Kitap kendisine uyanları, kendisini takip edenleri hedefe götürecek bir imam ve rehberdir. Kitap en büyük rahmettir.

Allah, kullarına gönderdiği kitapları vasıtasıyla onlara yeryüzünde en büyük rahmet kapılarını açmıştır. Kitapları sayesinde hem dünyada hem de âhirette kullarına en büyük rahmet kapılarını açmıştır. Dün Allah'ın kullarına gönderdiği kitap sayesinde, açtığı bir rahmet kapısı ile çölde ona iman eden Allah'ın kulları onun rehberliğinde saadete ulaşmışlardır. Kölelikten, yeryüzünün efendiliğine ulaşmışlardır.

İşte tıpkı bunun gibi, zalimleri dünyada ve ukbada azaplarla uyarmak ve bu kitabın gösterdiği biçimde sâlih ameller işleyenleri de hem dünyada hem de ukbada saadet ve cennetle müjdelemek üzere, Allah, Arap diliyle, sizin anlayabileceğiniz bir dille bu kitabı göndermiştir. Bu kitap, kendisinden öncekileri tasdik edici bir kitaptır. Kendisinden önceki kitapların doğrularını, âyetlerini doğrulayıcı, açığa çıkarıcı ve tahrif edilmiş ve bozulmuş olanlarını da düzeltip ortaya koyucudur. Tasdikin böyle bir anlamı vardır.

Ya da Kur'an tasdik makamıdır. Onun onaylayıp tasdik ettikleri, bu doğrudur dedikleri doğrudur, bu bozuktur, bu bâtıldır dedikleri de bâtıldır. Kur'an müheymin yani denetleyici, kontrol edicidir. Hakkı bâtılı, yanlışı doğruyu ortaya çıkarıcıdır. Sadece onun hak dedikleri hak ve bâtıl dedikleri de bâtıldır.

İşte bu özelliklere sahip olarak Allah'ın gönderdiği bu kitap zul-medenleri uyarmak ve muhsinleri de müjdelemek için gelmiştir. Muhsin, yani kitaba uyan, kitapla beraber olan, kitabı tüm yaptıklarında hareket noktası edinen kimse demektir. İyi yapan, iyilik yapan kimse demektir. Yani yaptıklarını Allah'ı görüyormuşçasına yapan, hayatının her bir konumunda, her bir ortamda Allah huzurunda olduğunun şuurunda olan ya da yaptıklarını hep Allah'a lâyık yapan kimsedir.

Öyleyse bu kitap kendisine uyanları, kendisinin istediği gibi amel işleyenleri cennetle müjdelemek için gelmiştir.

Rabbimiz, bundan sonraki âyetlerinde muhsinlerin özelliklerini anlatacak.

13. "Doğrusu, "Rabbimiz Allah'tır" deyip, sonra da dosdoğru gidenlere korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir."

Muhsinler, "Rabbim Allah," diyenlerdir. "Rabbimiz Allah'tır." Tek bir söz, ama tüm hayatı içine alan çok kapsamlı bir sözdür bu.

Rabb; kişinin hayat programını belirleyen varlık demektir. İnsanın hayat programını belirleyen kimse, onun Rabbi odur. İnsan ki-min arzularını gerçekleştiriyor, kimin dediği gibi yaşamaya çalışıyorsa onun Rabbi odur.

Rabb; insanın yaptıklarını yaptıran, yapmadıklarını da yaptırmayan güçtür. Şöyle giyiniyor veya böyle giyinmemeye çalışıyoruz. Kim dedi bunu? Kimi razı etmek için böyle yapıyoruz? Yani öyle ya da böyle giyinirken bunun yaptırıcısı kimse, o konuda Rabbimiz odur. Moda mı? Toplum mu? Çevre mi? Âdetler mi? Töreler mi? Müdür mü? Âmir mi? Yönetmelikler mi? Yasalar mı? Yoksa Allah mı? Kim dedi böyle giyinin diye? Kimdir bize bunu yaptıran? Kişiye bunu yaptıran kimse, işte kişinin Rabbi odur.

Birine küsüyoruz, yaptırıcısı kim? Allah mı? Yoksa para mı? Menfaat mı? Birini seviyoruz. Sevmemizi kim emretti? Birileriyle beraber olmaya çalışıyoruz. Kimi memnun etmek için? Filân mektepte okuyoruz. Kim emretti bunu? Evimizi şöyle şöyle tefriş ediyoruz. Kim dedi? Şu şu meslekleri seçiyoruz, kim dedi? Evet, yaptıklarımızın yaptırıcısı kimse bizim Rabbimiz odur.

Öyleyse geçen ay neler yaptınız ve kim yaptırdı bunları size? Veya dün neler yaptınız? Bugün neler yaptınız ve kim yaptırdı? Bunları düşünmek zorundayız.

İşte muhsinler, bunu düşünen ve yaptıklarını Allah dedi diye yapan, Allah kitabında böyle istiyor, Allah şu anda beni görüyor diye yapan ve yaptıklarının tümünü Allah'a lâyık olarak yapan kimselerdir.

Allah bizim Rabbimizdir. Bizi yaratan, bizi büyütüp besleyen, bizi koruyup doyuran, bizim için yeryüzünde yasa belirleyendir. Onun tarafından getirildiğimiz şu dünya hayatında neler yapacağımızı, neler yapmayacağımızı, ona ait olan bu hayatımızı nasıl yaşayacağımızı belirleyen Allah'tır. Bizim günlük hayat programımızı tespit eden Allah'tır. Bizim boynumuzdaki kulluk iplerinin ucu elinde olan ve çektiği yere gitmemiz gereken Rabbimiz O'dur. Gece hayatımızın, gündüz hayatımızın, aile hayatımızın nasıl olacağını, sabah kaçta kalkacağımızı, soframızda nelerin bulunup nelerin asla bulunmayacağını, neleri yiyip neleri yemeyeceğimizi, nerelerden kazanıp nerelerde harcayacağımızı, çocuklarımızı nasıl eğiteceğimizi, hanımlarımızla nasıl bir münâsebet kuracağımızı, onları nasıl giydireceğimizi, kılık-kıyafetimi-zin nasıl olacağını belirleyen Rabbimiz Allah'tır.

Müslüman, Allah'ın seçimini kendisi için seçim kabul eden, se-çimini Allah'tan yana kullanan kişidir. Müslüman, iradesini Allah'a teslim eden kişidir. Müslümanım diyen birisinin gerek kendisi, gerek evi ve ev halkı, gerek malı ve işi hakkında söz söyleme ve hüküm beyan etme hakkı yoktur. "Bu benim mantığıma hoş geliyor, bu bana yakışıyor," demeye hakkımız yoktur. Bunu Allah'a inanmayan bir kâfir diyebilir. Çünkü o Allah'a inanmamıştır. "Ben Allah filân tanımam, kendi hayatımı kendim belirlerim," demiş ve dilediğini yapabileceğine inanmıştır. Ama bizler Allah'a iman etmiş, Allah'a teslim olmuş müslü-manlarız.

Öyleyse, bizim kâfirler gibi seçme hakkımız yoktur. Allah'ın bizim adımıza seçtikleri ve beğendikleri güzeldir, gerisi boş ve bâtıldır.

İşte böylece iman edip "Rabbim Allah'tır," diyenler ve sonra da dosdoğru olanlar, "Rabbim Allah'tır" deyip de tüm hayatlarında Allah adına doğrulanlar, ya da Allah'ın diniyle, hayatlarının tümünde Allah'ın dinini doğrultanlar, dinle ayağa kalkıp dini yaşamaya çalışanlar, yaptıklarını Allah'ın kitabından ve Resûlü'nün sünnetinden alarak dinlerini, hayat programlarını doğrultanlar, imanlarını ayağa kaldıranlar, din-lerini, imanlarını ayağa kaldırıp hayatlarına hakim kılanlar, imanlarının eylemini gerçekleştirmek üzere doğrulanlar, imanlarını amele dönüştürme kavgası verenler, "Rabbim Allah" deyip iman ortaya koyanlar ve sonra da bu imanlarını söz planında bırakmayarak, inandım dedikleri konunun eylemini, amelini gerçekleştirmek üzere ayağa kalkanlar, işte muhsinler bunlardır.

Sanki burada ki ifadesi bize Fâtiha'yı anlatır. diyorduk ya orada. İşte oradaki dosdoğru yol Kur'an'dı. "Ya Rabbi bizi sırat-ı müstakime, yani Kur'an yoluna hidâyet buyur," diyorduk.

O halde "Rabbim Allah'tır" deyip sonra da dosdoğru olmak demek, bu Kur'an'ın yolunda olmak demektir. Öyleyse muhsinler, "Rabbim Allah'tır" deyip sonra da o Rabbin kendisi adına gönderdiği hayat programı olan Kur'an'la beraber olanlar, Kur'an'ın kendilerine gösterdiği hayatı yaşamaya çalışanlardır.

"Rabbim Allah" sözü, hayatın iman bölümünü anlatır.

Dosdoğru olma sözü de hayatın cihad yönünü anlatır. Bu söz, hayatın tümünü içine alan bir sözdür. Zaten hayat, iman ve cihaddan ibarettir. Hayat, Allah'ın istediği biçimde iman ve bu imanı yaşama adına verilecek cihaddan, cehd ve gayretten ibarettir. Muhsin, inanan ve inancını yaşamanın kavgasını verenler, inanan ve inancı gereği eğilip bükülmeden istikâmet üzere olan, şeytanların ve tâğutların arzularına kapılmayan kimse demektir.

Ama unutmayalım ki istikâmet üzere olmak, şeytansız bir hayat içinde yaşamak değildir. Şeytanlar bağlansın, tâğutlar uslansın, çevre anlayışlı olsun, anamız, babamız, ağamız, patronumuz, devletimiz, kanunlarımız, âmirimiz, müdürümüz bize karışmasın, işimiz aşı-mız iyi olsun, tıkırımız yerinde olsun demek değildir. Bunlar cennette olacaktır. Biz bunlara rağmen imanlarımızı yaşama kavgası verecek ve hayatımızın sonuna kadar cihadımızı sürdüreceğiz, bunu unutmamalıyız.

İşte böylece inanan ve böylece yaşayanlar için korku yoktur ve onlar asla mahzun da olmayacaklardır. Geçmişe ait bir korku yoktur onlar için, ilerisi için de herhangi bir üzüntü yoktur. Geçmişte dinlerini yaşamak adına kâfirlerden bir takım sıkıntılar çekmişlerse de, artık âhiretteki mutluluk onların hepsini unutturacaktır. Dünyada imanını yaşama adına yüz yıl yüz üstü sürünmüş olsa bile ne gam, cennette Rabbinin onun için hazırladığı, gözlerin görmediği, kulluklarının duymadığı, hiçbir kalbin ihata edemeyeceği çeşit çeşit nimetler ona bunları unutturacaktır. Mü'minler için bu böyle olduğu gibi, kâfirler için de böyledir. Kâfirler yeryüzünde yüz yıl zevk ve sefa içinde bir hayat sür-müş olsalar da, cenneti kaybedip cehennemi boyladıklarında kahrolacak ve sanki dünyada hiç yaşamamış gibi olacaklardır.

Evet, iman ettikleri O Rabbin kendileri için belirlediği sırat-ı müstakimde olanlar. O Rabbin kendilerine belirlediği kulluğu yaşayanlar. Rablerine verdikleri bu ikrarda sebat edenler. Bu ikrarı sadece sözde, söz planında bırakmayıp

hayatlarını bu ikrara, bu imana bina edenler, bu imanı kendileri için hayat programı yapanlara, yani sözleriyle kavilleriyle dosdoğru yolda oldukları ve Rablerinin emirlerine teslim oldukları gibi amellerinde ve fiillerinde de dosdoğru yolda Allah'ın kitabı istikâmetinde bir hayat yaşayanlar. İşte imandan sonra ortaya konulan bu dosdoğru olma ifadesini böyle anlamaya çalışıyoruz. İmandan sonra dosdoğru olmak imanın gereği olan bir hayatı yaşamak denektir. Dosdoğru olmak sırat-ı müstakimi yaşamak demektir. Dünyada Allah'ın koyduğu Kur'an ve sünnet istikâmetinde bir hayat yaşamak denektir. Bir ömür boyu imanı hayatta görüntüleme kavgası vermektir. Hem kendini hem de çevresini bu imanla doğrultma çabasıdır dosdoğru olmak.

Rabbunallah. Rabbimiz Allah'tır deyip sonra da dosdoğru yaşayanlardır. Tek bir söz ama tüm hayatı içine alan çok kapsamlı bir sözdür bu. Rabbim Allah'tır demek sonra da bu söze sadakatle yaşamak. Bu çok önemlidir. Rab kişinin hayat programını belirleyen var-lık demektir. İnsanın hayat programını belirleyen kimse onun Rabbi odur. İnsan kimin arzularını gerçekleştiriyorsa, kimin dediği gibi yaşa-maya çalışıyorsa onun Rabbi odur. Bir başka deyişle Rab insanın yaptıklarını yaptıran yapmadıklarını da yaptırmayan güçtür. Şöyle gi-yiniyor veya böyle giyinmemeye çalışıyoruz. Kim dedi bunu? Kimi razı etmek için böyle yapıyoruz? Yani öyle ya da böyle giyinirken bunun yaptırıcısı kimse o konuda Rabbimiz odur. Moda mı? Toplum mu? Çevre mi? Âdetler mi? Töreler mi? Müdür mü? Amir mi? Yönetmelik-ler mi? Yasalar mı? Yoksa Allah mı? Kim dedi böyle giyinin diye? Kimdir bize bunu yaptıran? Kimse işte kişinin Rabbi odur.

Birine küsüyoruz yaptırıcısı kim? Allah mı, yoksa para mı? Menfaat mı? Birini seviyoruz. Kim dedi diye? Birileriyle beraber olma-ya çalışıyoruz. Kimi memnun etmek için? Filan mektepte okuyoruz. Kim dedi bunu? Evimizi şöyle şöyle tefriş ediyoruz. Kim dedi diye? Şu şu meslekleri seçiyoruz kim dedi? Evet yaptıklarımızın yaptırıcısı kimse bizim Rabbimiz odur. Öyleyse geçen ay neler yaptınız ve kim yaptırdı bunları size? Veya dün neler yaptınız? Bugün neler yaptınız ve kim yaptırdı bunları size? bunu düşünmek zorundayız.

İşte gerçek mü'minler, Allah'a Allah'ın istediği iman eden ve bu imanlarından sonra da dosdoğru olan mü'minler bunu düşünen ve yaptıklarını Allah dedi diye yapan, Allah kitabında böyle istiyor diye yapan, Allah şu anda beni görüyor diye yapan ve yaptıklarının tümünü Allah'a lâyık olarak yapan kimselerdir. İşte imandan sonra dos-doğru olmak budur.

Çünkü Allah bizim Rabbimizdir. Bizi yaratan, bizi büyütüp bes-leyen, bizi koruyup doyuran, bizim için yeryüzünde yasa belirleyen Rabbimiz Allah'tır. Onun

tarafından getirildiğimiz şu dünya hayatında neler yapacağımızı neler yapmayacağımızı, ona ait olan bu hayatı-mızı nasıl yaşayacağımızı belirleyen Allah'tır. Bizim günlük hayat programımızı tespit eden Allah'tır. Bizim boynumuzdaki kulluk iplerinin ucu elinde olan ve çektiği yere gitmemiz gereken Rabbimiz O'dur. Gece hayatımızın nasıl olacağını, gündüz hayatımızın nasıl olacağını, aile hayatımızın nasıl olacağını, sabah kaçta kalkacağımızı, soframızda nelerin bulunacağını nelerin asla bulunmayacağını, neleri yiyip neleri yemeyeceğimizi, nerelerden kazanıp nerelerde harcayacağı-mızı, çocuklarımızı nasıl eğiteceğimizi, hanımlarımızla nasıl bir müna-sebet kuracağımızı, onları nasıl giydireceğimizi, kılık kıyafetimizin na-sıl olacağını belirleyen Rabbimiz Allah'tır. Müslüman Allah'ın seçimini kendisi için seçim kabul eden seçimini Allah'tan yana kullanan kişidir. Müslüman iradesini Allah'a teslim eden kişidir.

Müslümanım diyen birisinin gerek kendisi hakkında, gerek evi ve ev halkı hakkında, gerek malı ve işi hakkında söz söyleme ve hüküm beyan etme hakkı yoktur. Bu benim mantığıma hoş geliyor, bu bana yakışıyor demeye hakkımız yoktur. Bunu Allah'a inanmayan bir kâfir diyebilir. Çünkü o Allah'a inanmamıştır. Ben Allah filan tanımam ben kendi hayatımı kendim belirlerim demiştir ve dilediğini yapabileceğine inanmıştır. Ama bizler Allah'a iman etmiş insanlarız. Allah'a teslim olmuş müslümanlarız. Öyleyse kâfirler gibi bizim muhayyerlik hakkımız, seçme hakkımız yoktur. Allah'ın bizim adımıza seçtikleri ve beğendikleri güzeldir gerisi boştur ve batıldır.

Evet işte böylece iman edip Rabbim Allah'tır diyenler ve sonra da dosdoğru olanlar. Rabbim Allah'tır deyip de tüm hayatlarında Allah adına doğrulanlar. Ya da Allah'ın diniyle doğrulanlar. Hayatlarının tü-münde Allah'ın dinini doğrultanlar. Dinle ayağa kalkıp dini yaşamaya çalışanlar. Yaptıklarını Allah'ın kitabından ve Resûlünün sünnetinden alarak dinlerini, hayat programlarını doğrultanlar. İmanlarını ayağa kaldıranlar. Dinlerini imanlarını ayağa kaldırıp hayatlarına hakim kılanlar. İmanlarının eylemini gerçekleştirmek üzere doğrulanlar. İman-larını amele dönüştürme kavgası verenler. Rabbim Allah deyip iman ortaya koyanlar ve sonra da bu imanlarını söz planında bırakmayarak inandım dedikleri konunun eylemini, amelini gerçekleştirmek üzere ayağa kalkanlar, işte bunlar gerçek müslümanlardır diyor Allah'ın Re-sûlü.

14. "İşte onlar, cennetliklerdir; işlediklerine bir kar-şılık olarak, içinde temelli kalacaklardır."

“Rabbimiz Allah’tır, bizim boyunlarımızdaki ipin ucu Allah’ın elindedir, biz sadece kendisini dinler ve sadece kendisinin çektiği yere gideriz,” diyenler, kendisine kulluk ettiğimiz, hayat programımızı kendisinden, kendi kitabından aldığımız ve hayatımızı kendisi adına yaşadığımız, hatırını her şeyin hatırından üstün tuttuğumuz ve sadece kendisi önünde eğildiğimiz Rabbimiz Allah’tır deyip de sonra da dosdoğru yolda yürüyenler… Bunu sözde bırakmayarak o Rabbin kendileri için belirlediği sırat-ı müstakimde olanlar, Rabblerine verdikleri bu ikrarda sebat edenler, hayatlarını bu ikrara, bu imana bina edenler, bu imanı kendileri için hayat programı yapanlar, sözleriyle, fiilleriyle dosdoğru yolda olanlar ve Rabblerinin emirlerine teslim oldukları gibi, amellerinde ve fiillerinde de Allah’ın kitabı istikâmetinde bir hayat yaşayanlar var ya, işte onlar cennetliktirler ve işledikleri bu güzel amellerine karşılık, onlar o cennette ebedî kalacaklardır. Önceki âyetle ve Fussilet sûresiyle birlikte düşünecek olursak, melekler bu mü’minlere bu cenneti müjdelemek için inerler.

“Rabbimiz Allah’tır” deyip sonra da doğrulukta devam edenlere gelince, onların üzerine melekler iner ve derler ki: “Korkmayın, üzülmeyin, size vaadedilen cennetle sevinin! Biz dünya hayatında da, âhirette de sizin dostlarınızız. Cennette sizin için canınızın çektiği ve istediğiniz her şey vardır.”

(Fussilet 30)

Melekler o mü’minlere derler ki: “Ey mü’minler! Korkmayın! Üzülmeyin! Size vaadedilen cennetle sevinin! Rabbinizin mükafatlarıyla sevinip coşun! Bizler dünya hayatında da, âhirette de sizin dostlarınızız.” Yani biz melekler, siz mü’minlerin velîyy’ül emirleriyiz. İşlerinizi üstlenen, sizlere yardım eden, sizler adına iş yapan, sizleri koruyan, muhafaza eden varlıklarız.

Peki acaba ne zaman iner bu melekler? Ya da melekler ne za-man bu müjdeyle gelir? Bazı alimler, bu meleklerin ölüm anında mü’-minlerin yanına ineceğini ve bu müjdeyi vereceğini söylemişlerdir. Ö-lüm anında mü’minlerin yanı başlarına gelecek ve diyecekler ki, “biz sizin dünyadayken dostlarınızdık. Sizi koruyor ve Allah’ın izniyle sizi hakta tutmaya, doğrultmaya çalışıyorduk. Sakın korkup üzülmeyin, aynı şekilde bundan sonra da sizinle beraber olacağız. Kabirde de, âhirette de sizinle beraber olacağız. Sizi kolayca sırattan geçirip cennete ulaştıracağız ve orada canlarınızın çektiği her şey vardır!”

Bazı alimler, bu meleklerin mezardayken mü’minlerin yanına geleceğini, onları orada yalnız bırakmayacaklarını ve bir dediklerini iki etmeyeceklerini söylerler. Rasûlullah’ın bir hadisinden anladığımıza göre, kabirde iki melek mü’minin yanına gelir, onu hoş bir edayla karşılar ve derler ki: “Sakın üzülme, Allah’ın sana vaad ettiği cennetle se-vin.”

Böylece Allah o mü'minin korkusunu emniyete, üzüntüsünü de sevince çevirir, onu, gözünü gönlünü aydın eder, buyurulmaktadır. Kimileri mü'minlerin yeniden dirilmeleri anında bu meleklerin gelip bu müjdeyi vereceklerini söylemişlerdir. Yani onlara gidecekleri yer konusunda hiç korkmamalarını söylerler. Tüm kötülüklerin sona erdiğini, tüm sıkıntıların, tüm meşakkatlerin bittiğini ve bundan sonra sonsuz hayırların başladığını haber verirler. "Arkada bıraktıklarınız konusunda da üzülmeyin, biz onları koruyacak halefler bıraktık," derler. Kimileri de hem ölüm anında, hem mezardayken, hem de dirilme anında meleklerin geleceğini söylemişlerdir.

Âyetin ifadesinin mutlak oluşuna bakılırsa, dünyada her an meleklerin mü'minlere geldiğini anlarız. Sürekli gelirler ve derler ki: "Korkmayın ey müslümanlar! Mahzun da olmayın! Ne geçmişiniz konusunda, ne de geleceğiniz hususunda endişe etmeyin! Sizler Allah yolunda olduktan sonra, hayatınızı Allah için yaşadıktan sonra, sırat-ı müstakimde olduktan sonra geçmişiniz konusunda da, geleceğiniz konusunda da, kabir konusunda da hiçbir endişeniz olmasın! Vaad olunduğunuz cennetle sevinip coşun!"

Peki niçin sevinip coşacakmışız? Neymiş o cennet? Ya da ne varmış o cennette? Bakın melekler diyor ki: "O cennette sizin canınızın çektiği her şey vardır." Yani ne arzu ederseniz hepsi vardır orada. Neyin gelmesini isterseniz mutlaka o size getirilecektir orada. Yani cennette acaba şu da var mı, bu da var mı, diye sormaya gerek yoktur. Orada ne arzu etmişseniz hepsi vardır. Orada yok yoktur. Oradaki fıtrata uygun her şey vardır. Gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, hiç beşer kalbinin ihata edemeyeceği nimetler ve devletler vardır o cennette.

Buraya kadar muhsinlerle alâkalı genel olarak söylenenler bundan sonra biraz daha özelleştirilecek. Bakın Rabbimiz şöyle buyuruyor:

15. "Biz insana, anne ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir; zira annesi, onu, karnında, zorluğa uğrayarak taşımış; onu güçlükle doğurmuştur. Taşınması ve sütten kesilmesi otuz ay sürer. Sonunda erginlik çağına erince ve kırk yaşına varınca: "Rabbim! Bana ve anne babama verdiğin nimete şükretmemi ve benim hoşnut olacağın yararlı bir işi yapmamı sağla; bana verdiğin gibi soyuma da salâh ver; doğrusu sana yöneldim, ben, kendini sana verenlerdenim" demesi gerekir."

Burada da Rabbimiz muhsinlerin ana-babaya ihsanını anlatıyor. “Biz insana ana-babasına karşı muhsin davranmasını emrettik,” buyurduktan sonra, Rabbimiz annenin çocuğuna karşı üç durumundan söz ediyor:

1. Annesi onu karnında zorluk çekerek meşakkat içinde taşır,

2. Sonra yine onu güçlükle, meşakkatle doğurur,

3. Ana karnında taşınması ve sütten kesilmesi de otuz ay sürer. Yani onu doğurduktan sonra da uzun bir süre onu emzirir.

Annenin çocuğuna karşı görevleri ve çocuğu üzerindeki hakkı anlatılıyor. Bu âyetten, babaya nazaran evlât üzerinde ananın haklarının daha çok olduğunu anlıyoruz. Dikkat ederseniz âyetin başında ana babaya ikisine birden ihsan istendikten sonra, bu bölümde ayrıca ananın bir daha özellikle zikredildiğini görüyoruz. Yine muteber hadis kitaplarında görüyoruz ki, bir sahâbe gelip Allah’ın Resûlüne sorar: “Kime ihsan edeyim ey Allah’ın Resûlü?” Allah’ın Resûlü, “senin ihsanına lâyık olan annendir,” buyurur. Adam peş peşe üç defa sorar, Allah’ın Resûlü “annendir,” der. Dördüncü defa sorduğunda “babandır,” der. Öyleyse evlât üzerinde annenin hakkı, babanın hakkından öndedir.

Rabbimiz, ana-babaya, özellikle anaya ihsan istiyor. Peki ana-babaya ihsanı nasıl anlayacağız?

Ana-babaya muhsin davranmak. Yani ana-baba karşısında da Allah karşısında olma şuurunu taşımak. Gerçekten çok orijinal bir kavram…

İhsan neydi? İhsan, Allah’ın gördüğü şuuru içinde olmaktır. Ki-şinin yaptığını Allah huzurunda, Allah kontrolünde yapma şuuru içinde olmasıdır.

Ana-babaya itaat ederken, Allah karşısında olma şuurunu kay-betmeyecek, Allah kontrolünde olduğumuzu hep hatırda canlı tutacağız. Yani “ya Rabbi, sen bana anana şöyle davran dedin, diye yapıyorum bunu, babana böyle yap dedin diye böyle yapıyorum,” diyerek hem Allah huzurunda olacağız, hem de onlara itaat edeceğiz.

Onların bizden istedikleri Allah’ı gücendirecek, kızdıracak veya azabını gerektirecek noktaya ulaşınca da, o zaman onlara itaat etmeyeceğiz. Hemen o anda vazgeçivereceğiz. Anamız-babamız olsalar da dinlemeyeceğiz onları. Niye? Çünkü

Allah huzurunda, Allah kontrolündeyiz. Ne yapacaksak, nasıl yapacaksak, onun rızasını aşmayacak şekilde yapmak zorunda olduğumuzu asla unutmayacağız.

Dikkat ederseniz itaat değil, ihsan isteniyor bizden. Âyet-i kerimede ana-babaya itaat edin denmiyor da, ihsanda bulunun deniyor. Öyleyse ana-babaya karşı ihsanın birkaç boyutu vardır:

1. Öncelikle anne-baba, bizim varlığımız ve onların var olmaları sebebiyle itaate lâyıktır. Anne-babamız bizim varlık sebebimizdir. Yani anne-baban senin varlığına sebep mi? Tamam bitti, itaat edeceksin. "İtaat edeceğim ama babam huysuzluk yapıyor, anam namaz kılmıyor, abdest almıyor! İslâm'ı yaşamıyorlar, dinle ilgileri yok." Ne olursa olsun, onlar senin annen-baban mı? Sen onlardan dolayı varsın. O halde onlara itaat edeceksin bir kere, mutlak ölçü budur. Çünkü onların itaate hak kazanmaları, bizim ana-babamız olmalarıdır, iyi bir müslüman olup olmamaları değildir.

2. Annen va baban eğer şirk konusunda, seni şirke düşürme konusunda, yani senin dinini egale etme, İslâm'ını ekarte etmek üzere senden bir istekte bulunuyorlarsa o zaman sen kenara geç ve onları dinleme! Yani onlara itaat etme! Bu, hemen onları öldür, işlerini bitir, demek değildir. Fakat bu işte ısrar ediyor, üstüne düşüyor ve se-nin dinini bozma boyutuna götürüyorlarsa, o zaman onları diskalifiye et! Yani onları sıfır hale getir! Çünkü sen o anda, her anda Allah huzurundasın. Sen hep Allah kontrolündesin. Sen her şeyden ve herkesten önce Allah'ın kulu ve kölesisin. Önce onu dinlemek zorundasın. Önce onu razı etmek zorundasın.

Hattâ Bedir'de olduğu gibi, baban veya anan Allah'ın dinini engelleme adına varlığını ortaya koyuyor ve seni engellemeye çalışıyorsa, o zaman kafasını da kes, defterini de dür! İkinci boyut da böyle. Çünkü Resûl-i Ekrem efendimizin dizlerinin dibinde büyümüş, onun imanına, onun takva ve teslimiyetine şahit olmuş nice sahabe-i kiram efendilerimizin peygamber aleyhisselamın safında katıldıkları savaşlarda babalarına karşı böyle davrandıklarını çok iyi biliyoruz.

3. Üçüncü boyuta, dünya işlerine gelince, dünya işlerinde de onlarla geçin! Ama yanlış anlamayalım, dünya işlerinde onlarla geçin demek, sözlerini dinle, dediklerinden dışarı çıkma, değil, geçinin demektir. Ekmek al, su ver demişlerse onu yerine getirin demektir. Dini bozmayacak arzularını gerçekleştirin demektir.

"Eğer anan-baban seni körü körüne bana şirk koşmaya zorlarlarsa onlara itaat etme. Ama dünya işlerinde de maruf veçhile onlarla geçin."
(Lokman: 15)

Yani tevhid ölçüsüne dayanarak, İslâm ölçüsü içinde onlarla geçin. Peki bunun ölçüsü ne olacak? Bunun ölçüsü, onları gücendirme, onları küstürme demektir.

Eğer onların gönüllerini edebilir, ikna edebilirsen istediğini yap. Meselâ baban “burada otur ya da oturma!” dedi. Orada oturmak da helâl, burada oturmak da helâl iken, “neden bunu istiyorsun? Ne oluyor? Senin zevkine mi uyacağım?” deme hakkımız yoktur. Ama, “bak burası daha güzel! Burası daha serin, burada daha çok rahat ederim!” gibi sözlerle kandırabilirsen, tamam o zaman burada otur, değilse onun dediği yerde oturmak zorundasın. Örneğin benim babam bugün buraya gelmeme engel oluyorsa, eğer size verilmiş bir sözüm yoksa gelmemeliyim. Ama onu ikna edebilirsem, o ayrıdır tabii. Ana-babaya itaatin sınırı da bu olacaktır.

Bir kere mutlak mânâda onlar itaate lâyıktır. Onlar iyidir, müs-lümandır diye değil, anne-baba olmaktan dolayı itaate lâyıktır. Ama itaat derken, benden şirk isterlerse o zaman ben yan çizeceğim, yok kabul edecek, dinlemeyecek, duymayacak, anlamayacak, unutaca-ğım. Israr ederlerse engel koyacağız fakat dünya işlerinde de onlara hoş görünmeye çalışacağız.

Yani anne ve babanın karşısında onlara itaat ederken de Allah huzurunda olduğumuzu asla unutmayacağız.

Ama şu bizim mevcut uygulamada ana-babaya itaat biraz da onların rubûbiyet makamına geçmelerini sağlıyor ki bu konuda daha titiz davranmak zorunda kalacağız. Adam, “illa da benim dediğim” olacak diyor. Zevkini tatmin için değil, enaniyetini putlaştırmak için di-yorsa, onun bu zulmüne engel olmaya da çalışacağız. Çünkü onun bu hareketi kendini Rabb makamında görmesinden ötürü bir zulümdür.

Öyle olunca da artık burada konu anne-babaya itaat konusu değil, anne-babanın kötülüğüne engel olma konusudur ki, o zaman ona da dikkat edeceğiz. Bunu nasıl anlayacağımız konusu da ayrı bir konudur. Bıçak sırtı gibi bir şey… Bir yana kaydı mı öbür yandan kayacaktır, ikisinin ortasında durmak çok zordur.

Ana-babaya ihsan:

a. Onlar karşısında iken Allah karşısında olduğumuzu unutmadan onları dinlemek, onları putlaştırmadan, Allah’ı kızdıracak biçimde onların arzularını

gerçekleştirmeye gitmeden ve onların Allah'ın arzularına uygun olan arzularına kulak asmazlık etmeden onları hayra, hakka teşvik etmektir.

b. Onlara karşı merhametli davranmaktır.

c. Allah'ın size ulaştırdığını siz de onlara ulaştırın,

d. Onları cennete götürmenin savaşını verin, demektir. Yani onlara cennet yollarını açıp onların cehennem yollarına barikatlar ko-yun demektir.

Ana-babaya ihsan edin, çünkü analarınız sizi meşakkat içinde karnında taşımış, meşakkat içinde sizi doğurmuş, sonra sizi otuz ay boyunca karınlarında taşımış ve emzirmişlerdir. Bakara sûresinde, Rabbimiz emzirme konusunda şöyle buyuruyor:

"Emzirmeyi tamamlatmak isteyenler için anneler çocuklarını tam iki yıl emzirirler. Onların (annelerin) yiyeceği ve giyeceği örfe uygun şekilde babaya aittir."

(Bakara 233)

Bu âyette de onların ana karnında taşınmaları ve sütten kesilmeleri otuz aydır, buyuruluyor. Otuz aydan iki yıl, yani yirmi dört ay çıkarılırsa, o zaman hamilelik süresinin altı ay olduğu ortaya çıkar. Burada, hamileliğin en az müddeti, emzirmenin de en fazla müddeti zikredilmiştir. Süt emzirmenin en uzun müddeti iki yıldır. Ulemânın bu konudaki görüşü budur. Yani bir çocuk bu iki yıl içinde herhangi bir kadın tarafından emzirilmişse o kadın o çocuğun süt annesi olur. Ama İmam Ebu Hanife'nin bir görüşüne göre bunun süresi otuz aydır. Herhangi bir şüpheye yaklaşmamak için ihtiyaten İmam Ebu Hanife otuz ay içinde emziren bir kadının süt annesi olacağını ifade etmiştir.

Nihayet insan kırk yaşına ulaşıp olgunluk ve güçlülük dönemine basınca Rabbine şöyle dua eder: "Ya Rabbi! Bana verdiğin nimetlere karşılık bana şükretme anlayışı ver! Bana ihsan ettiğin nimetlere ve benim ana-babama verdiğin nimetlere karşılık beni şükre sevk et! Bana hakkıyla şükretmeyi nasip eyle! Tüm bu nimetlere karşı bana şükür yollarını açıp kolaylaştır! Bana senin razı olacağın sâlih ameller işlemeyi, senin istediğin sâlih amellere yönelmeyi nasip eyle! Amellerim hem kitap ve sünnete uygun olsun hem de onları işlerken niyetim sadece senin için olsun! Amellerimde riya, kibir, gösteriş, menfaat gibi bulanıklık olmasın! Zürriyetimin de ıslahını nasip eyle ya Rabbi! Zürriyetimin ıslahı konusunda ben cehd ve gayret edeceğim, ben onların ıslahı konusunda elimden geleni yapacağım, onlara senin kitabını ve Resûlü'nün sünnetini duyurup onların cennet yollarını açıp

cehennem yollarına barikatlar koyacağım. Bana düşeni yapacağım ama bu konuda sen bana yardım eyle ya Rabbi! Senin yardımın olmazsa ben bunu beceremem Allah'ım! Ben tevbe edip sana yöneldim! Hayatımın tümünde senin arzularını gerçekleştirmeye yöneldim. Yönümü sana döndüm, irademi sana teslim ettim! Senin seçimini seçim kabul ettim kendime! Ben müslümanlardanım, tümüyle sana teslim olanlardanım ya Rabbi!"

Muhsinlerden Allah'ın istedikleri işte bunlardır. Verilen nimetlere karşı şükür… Ama sadece kendisine verilenlere karşı değil, aynı zamanda ana-babaya ve yakınlara karşı verilenlere de şükür. Sâlih ameller işleme konusunda Allah'tan yardım isteme, zürriyetin ıslahını dileme, tevbe edip Allah'a yönelme ve müslümanlardan olma, müslü-manlarla birlikte hareket etmeye hazır olma, peygamberler ve sâlih ki-şiler safında olma çabası… İşte ihsan budur.

16. "İşte, işlediklerini en güzel şekilde kabul ettiğimiz ve kötülüklerini geçtiğimiz bu kimseler, cennetlikler içindedirler. Bu, verilen doğru bir sözdür."

Rabbimiz, "İşte böyle olan, böyle yaşayan muhsinlerin işlemiş oldukları amellerin en güzelini kabul ederiz. Onları işlemiş oldukları amellerinin en güzeliyle değerlendirir, ona göre onlara mükafat takdir ederiz. Onların günâhlarından da vazgeçer, onları kendilerine vaa-dedilen cennetler içinde kılarız," diyor.

İşte muhsin olmanın, ihsan içinde bir hayat yaşamanın, Allah'ı görüyormuşçasına ona kulluk yapmanın, sâlih amellere koşmanın ve sâlih ameller konusunda Allah'tan yardım istemenin, ana-babaya karşı ihsan içinde bulunmanın, zürriyetlerinin ıslahı konusunda kavga verip Allah'tan yardım istemenin karşılığı budur.

Rabbimiz, onların amellerinin en güzeliyle onlara mükafat vereceğiz, diyor. Nasıl anlayacağız bu amellerin en güzeliyle mükafatı? Rabbimiz, Fussilet sûresinde kâfirlerin cezalandırılmalarıyla alâkalı bir katsayı anlatıyordu:

"Biz mutlaka inkâr edenlere şiddetli bir azap tattıracağız. Ve onlara yaptıkları amellerin en kötüsünün cezasını vereceğiz."
(Fussilet 27)

Âyetin oradaki konumuyla, yani sûrede anlatıldığı konu bütünlüğü içinde söylersek, bu âyette Allah'ın âyetlerini gizleyen, Allah'ın âyetlerini Allah kullarına duyurmamaya çalışan insanlar anlatılıyordu.

İşte böyle Allah'ın âyetlerinin susturulmasına sa'yeden, Allah'ın âyetlerini örterek, ört-bas ederek Allah kullarının gündemlerinden düşürmeye, Allah'ın âyetlerinin gözlerden, kulaklardan, saklanmasına çalışan kimselerin cezası ateştir. Bu eylemin sonucu cehennemdir. Hem öyle bir cehennem ki, bu onların uğrayacakları, görüp geçecekleri bir ateş değil, içinden hiç çıkmamacasına, hiç kurtulmamacasına kalacakları bir ateş olacaktır. Orası onların yeri ve yurdudur. Allah'ın kullarının gündemlerini değiştirmeye ve Allah'ın âyetlerini duyurmamaya çalışan insanların durağı, barınağı cehennemdir.

Bunu bazen bilenler yapar. Yani Allah'ın âyetlerini bildiği halde, kitap bilgisine, peygamber bilgisine sahip oldukları halde, Allah kendilerini bu bilgiyle nimetlendirdiği halde, bildikleri bu bilgileri Allah kullarına anlatmayarak, duyurmayarak Allah kullarının gündemini bununla oluşturmayan kimseler yapar ve Allah korusun bunların sonu cehennemdir. Bunların kafalarındaki, kalplerindeki anlatmadıkları Kur'an âyetleri ateşe dönüşecek ve sonunda kendi ateşlerini dünyadan götüren insanlar durumuna düşeceklerdir. Bazen da bu gizleme işini resmî otorite yapar. Okumaya yasak, okutmaya, duyurmaya yasak koyarlar.

Ya da öyle resmen yasaklıyoruz demezler de, öyle bir program yaparlar ki, o programdan geçen insanlar Kur'an'ın kokusunu bile alamazlar. "İşte okutuyoruz, işte izin veriyoruz, işte din dersleri koyduk," derler. Ama koydukları programda insanlar beş âyet, beş hadis bile öğrenemezler.

Allah, onlara yaptıklarının en kötüsü ile ceza vereceğiz, diyor. Amellerinin en kötüsü ile cezalandıracağız onları... Amellerinin en kö-tüsüyle karşılık vereceğiz onlara… Nasıl anlayacağız bunu? Bu kâfir-lerin bu zalimlerin hayatlarında bazen işledikleri güzel ve faydalı işler de olabilir. Ama onların işledikleri amellerin en kötüsüyle en çirkiniyle tüm amellerini çarpıvereceğiz, diyor Rabbimiz. Allah, onların tüm amellerini hayatta işledikleri en kötü amelle çarpacak.

Aynen bunun gibi, bakın burada da Rabbimiz, mü'minlerin amellerinin en güzelini kabul edecek, amellerinin en güzeliyle onları mükafatlandıracağız, buyuruyor. İşte mü'minler için de böyle bir rahmet vardır. Mü'minlerin de tüm amelleri en iyi, en güzel, en ihlâslı yaptıkları bir amelle çarpılacaktır. Yani bütün amelleri o en güzel amelle çarpılacak ve tüm amelleri o en güzel amel gibi kabul edilecektir.

Ne büyük bir rahmet değil mi? Yani kâfirler için de, mü'minler için de katsayı en iyi amelleri olacaktır. Mü'minler en güzel amelleri karşılığında mükafat alırken, kâfirler de en kötü amelleriyle cezalandırılacaklardır.

Bundan sonra Rabbimiz önceki muhsinin tamamen aksine, Allah'ın kendisinden istediği kulluğu sergileyememiş, ana-babasına Allah'ın istediği gibi davranamamış, ana-babası tarafından İslâm'a, imana dâvet edilen ama inadından onlara "öf" diyerek onlara itaatten ve imandan kaçan bir evlâd tipini anlatacak:

17. "Annesine babasına: "Öf ikinizden; benden önce nice nesiller gelip geçmişken beni tekrar diriltilmemle mi tehdit ediyorsunuz?" diyen kimseye, anne-babası Allah'a sığınarak: "Sana yazıklar olsun! İnan; doğrusu Allah'ın sözü gerçektir" dedikleri halde: "Bu Kur'an öncekilerin masallarından başka bir şey değildir" diye cevap verirler."

Ana ve babasına "öf be!" diyerek karşı gelen bir adam... Ana-babasına diyor ki: "Tekrar dirileceğimi, tekrar yeni bir hayata kalkacağımı mı söylüyorsunuz bana? Benden önce nice çağlar, nice kuşaklar gelip geçmişken, şu ana kadar onlardan hiçbirisi dirilip geri dönmediği halde, siz benim tekrar diriltileceğimi ve hesaba çekileceğimi söylü-yorsunuz, öyle mi?" Daha önce ölüp gidenlerden hiçbirisinin dirilip ge-ri dönmediğini delil getirerek, kendisinin de öldükten sonra bir daha dirilmeyeceğini iddia etmeye çalışıyor.

İşte iki insan tipi. Ana-babasına ihsan eden, onlar karşısında Allah huzurunda olduğunu unutmayan, onların Allah arzusuna uygun arzularına itaat eden bir evlât tipiyle öte tarafta kendisini Allah'a kulluğa çağırdığı halde onlara "öf" diyerek kırıp döken bir evlât tipi. Bu âyetlerin geldiği dönemde bu iki insan tipinin ikisi de vardı. Ana-ba-basına itaat eden yiğit gençler de, ana-babasına isyan eden kâfir evlâtlar da vardı. Günümüzde bunların ikisine de rastlamak mümkündür.

Ana-babası diyor ki, "yazıklar olsun sana, gel iman et! Yarın dirilecek ve yaptıklarının tümünden hesaba çekileceksin!" Evlâtları diyor ki, "hayır! Bu sizin söyledikleriniz, diriliş, sırat, haşr, mîzan, hesap, kitap hepsi de hayaldir, efsanedir."

Böyle bir çocuğa sahip olmaktan, böyle bir kâfirle evimizi, hayatımızı paylaşmaktan Rabbim hepimizi korusun. Eğer böyle bir çocuğumuz varsa, o zaman Rabbimizin âyetinde anlattığı ana-babanın misyonunu üstlenmek, onların tavırlarını sergilemek zorundayız. Böyle bir durumda bir taraftan evlâdımıza nasihat edip onu eğitmeye çalışırken, diğer taraftan da Rabbimize yalvarıp yakarmak zorundayız. Unutmayalım ki biz Rabbimize ne kadar teslim isek, hanımlarımız ve çocuklarımız da bize ancak o kadar teslim olacaklardır. Hanımlarından ve çocuklarından gerek kendisine gerek Allah'a itaat bekleyen babalar, kendilerinin kendi efendilerine ne

kadar itaat ettiklerine bir baksınlar. Kendi efendilerine itaat etmeyenlerin, evlâtlarından kendilerine ve Rabblerine itaat bekleme hakları yoktur.

18. "İşte onlar kendilerinden önce cinlerden ve insanlardan gelip geçmiş ümmetler içinde, Allah'ın azap vaadinin aleyhlerinde gerçekleştiği kimselerdir. Doğrusu onlar hüsranda olanlardır."

İşte böyle olanlar üzerine söz hak olmuştur. Bu hak olan söz de:

"Andolsun ki cehennemi hep insan ve cin ile dolduracağım" sözü yerine gelmiştir.
(Hûd 119)

Onlar için Allah'ın işte bu sözü hak olmuştur. Allah onların to-punu cehenneme dolduracaktır. Hem onları, hem de kendilerinden önce yaşamış, kendileri gibi inanmış, kendileri gibi yaşamış insanlar ve cinler için de Allah'ın vaadi hak olmuştur. Onlar kendilerinden önce kendileri gibi şirk içinde, küfür içinde yaşamış olanların arasına katılacaklardır. Bu konuda Allah'ın yasası kesinleşmiş, Allah'ın sözü hak ol-muştur. Kâfirler ister insanlardan olsun, ister cinlerden olsun, cehennemi hak etmişlerdir.

Onlar dünya da, âhirette de hüsrana uğrayan, eli boşa çıkanlardır. Neden hüsrana mahkum olmuş, neyi kaybetmişlerdir? Bunlar sermayelerini kaybettiler. Allah'ın dünyada kendilerine verdiği akıl, iman, zaman sermayesini kaybettiler. Âhiretteki hayatlarını kaybettiler. Allah'ın kendilerine verdiği fıtratlarını kaybettiler. Allah'ın kendilerine lütfettiği gözlerini, kulaklarını, akıllarını kaybettiler. Güçlerini, imkânlarını, ömürlerini boşa harcadılar. Bunların tümünü Allah'ın istemediği yerde kullandılar. Allah için harcanmayan, Allah için kullanılmayan her şey boşa gitmiştir. İşte boşa giden bir hayatın sonunda, âhirette de onları hüsran kucaklayacaktır.

19. "İşlediklerinden ötürü herkesin bir derecesi var-dır. Herkese işlediklerinin karşılığı ödenir. Kendilerine haksızlık yapılmaz."

Ne iyilerin iyilikleri, ne de kötülerin kötülükleri karşılıksız kalmayacaktır. Dünya hayatında yaptıklarından, işlediklerinden ötürü herkesin amellerine karşılık dereceleri vardır. Cennette cennetlikler için de, cehennemde cehennemlikler için de dereceler vardır. Cennetin de, cehennemin de dereceleri vardır. Cennetin ve cennetliklerin dereceleri kademe kademe yukarı doğru yükselirken, cehennemin ve cehennemliklerin dereceleri de aşağıya doğru derecelenmektedir. Dereceler, ameller karşılığıdır. Cennetliklerinki mükafat ve nimetlerin artırılması türünde bir

derecelendirilme iken, kâfirlerinki de azabın art-ması türünde bir derecelendirilmedir.

Allah kullarına dereceler verir. Bakıyoruz, bugün de birileri de-receler veriyor. Kimi insanların kendi kullarına, kendi kölelerine da de-receler verdiğini görüyoruz. Birinci derece, ikinci derece, üçüncü, beşinci derece gibi dereceler veriyorlar. İlk üç dereceye girenlere, yani limon gibi suyunu sıkıp posasını çıkardıklarına, pillerini bitirdiklerine yeşil pasaport veriyorlar. Sen dekansın, sen bakansın, sen profesörsün, sen doçentsin gibi dereceler dağıtıyorlar. Veya “seni maiyetime aldım, sen çevremdensin” gibi lütuflarda bulunuyorlar...

Evet, her rabb elbette kullarına dereceler verir. Onlar kendilerine kendi sistemlerine, kendi davalarına hizmet edenleri derecelerle ödüllendirirken Allah kullarını derecesiz ve mükâfatsız mı bırakacak? Elbette Rabbimiz de kendisine kulluk yapanlara dereceler verecektir. Ama Allah, dereceleri o kadar yüce olan ki, katında o kadar yüce dereceler vardır ki, onun verdiği dereceleri hiç kimse veremez.

“Herkesin yaptığı amellere göre dereceleri vardır. Rabbin onların yaptıklarından asla gafil değildir.”

(En’âm 132)

“Sizi yeryüzünün halîfeleri kılan, size verdiği nimetler hususunda sizi denemek için kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan O’dur.”

(En’âm 165)

Rabbimiz kimisini zengin, kimisini fakir, kimisini güçlü, kimisini zayıf, kimisini beyaz, kimisini siyah kılarak, kimilerine imkân, kimisine sıhhat, kimisine hastalık vererek dereceler takdir etmiştir. Ama tüm bu verdiklerini imtihan için verir Rabbimiz. Bu verdikleriyle kullarını denemek ister. Dereceleri çok yüce olan, katında çok yüce dereceler olan Rabbimiz, hem cennetlik kullarına cennette, hem de cehennemi hakkedenlere cehennemde dereceler verir.

Oradaki dereceler amel karşılığıdır. Dünyadaki derecelere benzemez. Mal, mülk, makam, erkek veya kadın olmak, rengi şöyle ya da böyle olmak, filân yada falan aileye mensup olmak orada hiçbir değer ifade etmez.

Allah’ın Resûlü mümin için bir derece, bir yükseliş tarif ederek buyurur ki: “Oku ve yüksel!” Oku ve derecelerini artır! Rasûlullah’ın bu ifadesine göre okuyan yükselecektir. Okuyan, derecelerini artacaktır. Mü’min, okuduğu Kur’an’a göre derecelerini artıracak ve yükselecektir.

Okumanın ne demek olduğunu kısaca ifade edelim. Okumak, okunanı anlayarak hayata geçirmektir. Okumak, okunanı anlayarak hayatı onunla düzenleme kavgası vermektir. Bakara sûresinde, kitabı okudukları halde onu anlamaya yanaşmayan, onunla hayatı düzenleme çabası içine girmeyen ve birbirlerini tekfir eden ehl-i kitabın durumunu anlatılır.

Bunlar kitabı da okuyor. Kitaplarını da okuyup durdukları halde, kitabın kendilerinden istemediği şeyleri çok rahat yapabilmektedirler. Kitabı okudukları halde, anlamadan, birbirlerini tekfir edebiliyorlar. Bazı anlayışlarda, bazı konularda ihtilâf etmek ayrı şey, toptan birbirlerini reddetmek ayrı şeydir. Aslında kitap böyle bir çelişkiye engeldir. Kitap aslında bu tip ihtilâfları ortadan kaldırmak için vardır. Öyleyse kitaba rağmen her iki tarafta yalan söylemektedir.

Allah bunu niçin anlatıyor bize? "Ey müslümanlar, bakın bunların durumu budur, sakın ha sizler bunlar gibi olmayın! Bunların durumuna düşmeyin?" diye anlatır.

Halbuki bunlar kitabı da okuyorlar. Ama sadece okuyorlar... Anlamıyorlar, anlamadan okuyorlar, anlamaya yanaşmadan okuyor-lar. Halbuki, kitap anlamadan okunmak için gelmemiştir. Kitap, anlaşılmak ve amel edilmek için gelmiştir. Allah'ın Resûlü Müslim'deki bir hadislerinde bu hususu anlatırken şöyle buyurur:

"Bir topluluk Allah'ın evlerinden birinde toplanır ve Allah'ın kitabını okur ve de okuduklarını kendi aralarında ders haline getirirlerse..."

Yani okudukları Kur'an âyetlerini anlama ve yaşama savaşı verirlerse onlar üzerine sekînet inecek ve huzura kavuşacaklardır, bu-yurur. İşte kitabı okumak budur. Ama bakın bunlar böyle yapmıyor, sadece okuyorlarmış. Anlamadan okuyorlarmış. Amele dönüştürme niyetinde olmadan okuyorlarmış. Rasûlullah Efendimizin tarif buyurduğu biçimde, Allah, kitabı anlama ve onu hayatlarına aktarma çabası verenlerin derecelerini yükseltecektir.

Kâfirlerin dereceleri de kendi amellerine göre takdir edilecektir. Ameller, kalbin amelleri ve azaların amelleri olmak üzere iki türlüdür. Kalbin ameli imandır. Kalbin ameli Allah'ı sevmek, Allah'tan gelenlerden razı olmak, Allah'tan korkmak, Allah'ın yasaklarına düşmekten kaçınmak, hayatında Allah'ı ve Allah'ın hesabını unutmadan yaşamak, kısacası Allah için niyet taşımaktır.

Âzâların amelleri ise, namaz, oruç gibi âzâlarla yapılan amellerdir. Yaşadığımız sürece yaptığımız her şeye, tüm davranışlarımıza amel denir. Kişide iman olmayınca yapılan hiçbir amelin değeri yoktur. İmansız işlenen hiçbir amel değerlendirilmeye tâbi tutulmayacaktır. İmansız birinin yaptığı güzel ameller onun cennete gitmesini sağlamayacak ama belki bu âyette ifade edildiği gibi, cehennemdeki derecesini biraz yükseltecek ya da azabını biraz hafifletecektir.

20. "İnkâr edenler, ateşe sunuldukları gün onlara: "Dünyadaki hayatınızda sizin için güzel olan her şeyi harcadınız, onların zevkini sürdünüz; ama bugün, yeryüzünde haksız yere büyüklük taslamanızın ve yoldan çıkmanızın karşılığında alçaltıcı bir azap göreceksiniz" denir."

Kâfirler yarın ateşe sürüldüklerinde, cehenneme arzedildikle-rinde onlara şöyle denecek: "Ey kâfirler! Sizler tüm iyiliklerini, tüm tay-yibât ve hasenatınızı dünyada yediniz, bitirdiniz. Dünyada yaşadığınız sürece zevk ve sefâ sürdünüz. Allah, kâfirlere dünyada yaptıklarının karşılığını dünyada ödemektedir. Kâfirlerin dünyada işlediği ufak-te-fek iyi amellerin karşılığı peşinen dünya hayatında kendilerine ödenmektedir. Onların amellerinin hiçbirisi âhirete intikal etmemektedir. Zaten onlar âhirete inanmadıklarından, tüm yatırımlarını dünya adına dünyada karşılığını bulma adına yapmaktadırlar. Yaptıklarının karşılığını peşin peşin dünyada alıyorlar. Bakın Bakara sûresinde Rabbimiz bunları şöyle anlatır:

"İnsanlardan kimileri de vardır ki, "Rabbimiz bize dünyada ver!" derler. Onların âhirette nasipleri yoktur."

(Bakara 202)

Kâfirler ve insanlardan kimileri de derler ki, "ya Rabbi! Bize dünyada mal-mülk ver! Biz dünyada senden makam-mevki, ev-bark, mark-dolar, eş, dost, çevre, kredi istiyoruz! Bize bunlardan haber ver sen! Biz gerisini bilmeyiz! Bize dünyada ver de, öbür tarafta ne olursa olsun bizim için fark etmez." Bunların dua konusu budur.

Aslında herkes dua eder. Yeryüzünde dua etmeyen insan yoktur. Bütün insanlar dua ederler ama duadan duaya fark vardır. Kişinin bir şeye yönelmesi, onu elde etme adına çırpınması, ona ulaşma adına çalışıp çabalaması dua demektir. Bu adamlar her şeyin dünyada bitip tükenmesi adına dua etmektedirler. Dünyada bitip tükenecek şeyler isteyerek dua etmektedirler. Böyle diyenlere, böyle dua edenlere, böyle hedefler uğruna çırpınıp duranlara Allah dünyada her şeyi verir, ama âhirette onların hiçbir nasipleri yoktur.

Kimileri de bakın şöyle der:

"İnsanlardan kimileri de, "Rabbimiz bize dünyada hasene (iyilik) ver! Âhirette de hasene ver! Ve bizi ateşin azabından koru!" derler."
(Bakara 202)

Hasene, güzel ve güzellik demektir. Gerçek güzellik, gerçek hasene, başlangıcı ve sonucu güzellik olandır. Kazanılması, elde edilmesi kendisine ulaşılması başlangıçta güzel olan nice şeyler vardır ki, neticeleri felâket olabilir, sonuçları acıyla bitebilir. Onun içindir ki, asıl hasene, asıl güzellik, sonu güzel olan hasenelerdir.

Birinci gruptaki insanlar için, sadece dünyayı isteyen, dünyalık isteyen, tüm planlarını, programlarını dünyada bitecek, öbür tarafa in-tikal etmeyecek biçimde ayarlayan insanlar için hasenenin sadece başlangıçlarının güzel olması yeterlidir. Elde ettikleri şeylerin, kazandıklarının sadece dünyada onları sevindirmesi, mutlu etmesi yeterlidir. "Bize sadece dünyada ver!" derler. "Dünyada elde edelim de, dünyada tadalım da, gerisi önemli değildir," derler.

Ama bu ikinci grupta anlatılan gerçek akıl sahipleri ise, hem başlangıcı hem de sonu güzellik olan, evveli de, âhiri de güzellik olan hasene isterler. Hem dünyada, hem de âhirette hasene olacak şeyler isterler. Hattâ bununla da yetinmeyip, cehennem ateşinden koruyacak şeyler olmasını isterler.

Bu dua, tüm hayırları kapsayan bir duadır. Onun içindir ki, Al-lah'ın Resûlü tüm namazlarının arkasında sürekli bu duayı yapardı.

"Ya Rabbi bize verdiklerin sadece dünyada bizim mutluluğumuzu sağlamakla kalmasın, aynı zamanda öbür tarafta bizi cehennem ateşinden de koruyacak cinsten olsun," derler. Müfessirler hem dünyada, hem de âhirette insanı mutlu edecek hasene konusunda şunları söylemişlerdir:

Bu hasene dünyada sağlıktır, geçinecek, başkalarına muhtaç olmayacak kadar rızıktır, hayırda, âhirette sevaplara ulaştıracak amellerde çokluk, dünyada sâliha kadın, sâlih arkadaş, iyi komşu, güzel bir dünya hayatı, huzurlu bir toplum, bereketli ömür, kulluk bilgisi, kitap ve sünnet anlayışı, hikmet, kısacası kişinin onunla Allah'ın rızasını kazanabileceği ve sonunda cenneti elde ettirecek şeylerdir. Âhi-rette ise hûriler, ırmaklar, şaraplar, giyecekler, yiyeceklerin güzelliği, kısacası kişinin onunla Allah'ın rızasını kazanabileceği ve sonunda cenneti elde ettirecek şeylerdir.

İnsanlardan bir grup sadece dünyalık, sadece dünyada bitecek şeyler isterlerken, bir grup da bunları istemektedir. Rabbimiz her iki grup için de buyurur ki:

“İşte onların kazandıklarından bir karşılık vardır. Allah, hesabı çok çabuk görendir.”

(Bakara 202)

İşte bu iki grubun her ikisi de dualarına, isteklerine, arzularına ulaşacaklardır. Her ikisine Allah istediklerini verecektir. Sadece dünyalık isteyenlere, dünyada tadılıp bitecek mal, mülk isteyenlere, Allah istediklerini verecek, onlar burada her şeylerini yiyip bitirecek, öbür tarafa hiçbir şeyleri intikal etmeyecektir. Allah, onları dünyada mal-mülk, makam-mevki sahibi edecek, tatması gerekenleri burada tattıracak ve burada tatlı gibi gelen, başlangıcı hasene gibi gelen şeylerin sonu hüsranla bitecek ve kendilerini cehenneme yuvarlayacaktır.

Ama öbür taraftaki mü'minlere de hem dünyada, hem de âhi-rette bitmez, tükenmez haseneler nasip edecek ve onları cehennem ateşinden koruyacaktır. Dünyadaki bu mutlulukları öbür tarafta da mutluluğa dönüşecek ve cennet hasenesiyle sonuçlanacaktır.

Kişi, sonucuna katlanmak şartıyla ne isterse, Allah onu ona verecektir. Mal isteyene mal, mülk isteyene mülk, ilim isteyene ilim, cennet isteyene cennet, cehennem isteyene de cehennem verecektir. Şûrâ sûresindeki bir âyet-i kerime bunu şöyle anlatır:

“Kim âhiret kazancını istiyorsa onu ona veririz. Kim de dünya kârını istiyorsa, ona da dünyadan veririz.”

(Şura 20)

Yani bu dünyada çok zengin olanlara, mal-mülk sahibi olanlara şaşmamak lâzımdır. Çok ciddi istediklerinden, çok ısrarlı istediklerinden, belki gecelerini gündüzlerine katacak biçimde, belki de âhi-retlerini ikinci, üçüncü plana iterek dünyalık istediklerinden, Allah onlara bunu vermiştir. Resul-i Ekrem'in şöyle buyurur: “Dünyanın, Allah katında sineğin kanadı kadar değeri olsaydı, ondan kâfire bir yudum su vermezdi.” Dünyanın değersiz oluşundan ötürü, Allah, isteyen herkese onu vermiştir.

Kimileri de bu kadar önemli görmediklerinden, onlardan daha önemli şeylerin varlığına inanarak başka şeyler istediklerinden onlara verilmemiştir. Rabbim, dünyada insanlar arasında bir övünme vesilesi olmanın dışında hiçbir fayda sağlamayacak şeyler istemek yerine, dünyada yetecek kadar bir rızkın peşine

takılmayı, öbür tarafa intikal edecek şeylerin peşinde olmayı hepimize nasip ve mukadder kılsın.

21. "Ey Muhammed! Âd milletinin kardeşi Hûd'u an; ondan önce ve sonra, "Allah'tan başkasına kulluk et-meyin" diyen nice uyarıcılar gelip geçmişken, Ahkâf bölgesindeki milletini uyarmış, "Doğrusu sizin için, büyük günün azabından korkuyorum," demişti."

Ey peygamberim, Âd'ın kardeşini de an ki, o kavmini "Ahkâf"-da uyarmıştı. Ahkâf; eğri-büğrü kum tepeleri demektir. Burası, Âd kavminin yaşadığı bölgedir. Onlar hayatlarında Allah'ı diskalifiye etmişler, Allah'ın insan hayatını düzenlemek üzere gönderdiği hayat programını terk ederek keyiflerince bir hayat yaşıyorlardı. Allah'ın kendilerine gönderdiği elçisi Hûd (a.s) onları uyardı.

İbni İshak'ın rivâyetine göre, Âd kavmi Umman'dan Yemen'e kadar uzanan geniş bir bölgede, Ahkâf denen bölgede yaşıyordu. Bu bölgeye yerleşmiş olan Âd toplumu, tüm civar ülkelere de hakim bir durumdaydı. Şu anda bile Hadramevt taraflarında bunların evlerinin-barklarının kalıntılarına rastlanmaktadır. Gerçekten çok muhteşem bir medeniyet kurmuşlardı. Araplar, bu muhteşem toplumun medeniyetiyle birlikte helâk edildiği o bölgeye girmekten çok korkar ve asla o bölgeye girmezler. Bir ara İngilizler o bölgede araştırma yaparlar. Yu-karıdan helikopterle bir kova bırakıp aşağıdan toprak almak isterler ama yere değer değmez kovanın eridiğini, toprak tarafından yutulduğunu ve sarkıttıkları ipin de çürüdüğünü görürler.

Allah o topluma Hûd'u (a.s) gönderir. İşte Rabbimiz, "kardeşleri Hûd'un (a.s) toplumunu uyarısını ve onun uyarısına aldırış etmediği için toplumun başına gelenleri de an," diyerek peygamberine ve peygamber yolunun yolcusu olan bizlere bir gündem maddesi hatırlatıyor. Hatırlayın ki, Âd toplumunu kardeşleri Hûd uyarmıştı. Ondan önce ve sonra da o topluma uyarıcılar gelmişti. Hûd'dan (a.s) önce ve sonra da onlara peygamberler gelmiş ve her biri onları uyarmıştı. Allah'ın kutlu elçileri aynı değişmez yasayı onlara ulaştırmışlardı.

Neydi bu değişmez yasa? Allah'ın elçisi onları şöyle uyarmıştı: "Allah'tan başkalarına kulluk etmeyin. Sizin tek Rabbiniz Allah'tır. Tüm hayatınızda sadece Allah'a kul olun. Ekonomik hayatınız Allah'ın dediği gibi olsun. Aile hayatınızda Allah'ın dedikleri hakim olsun. Hukukunuzda, siyasal yapılanmanızda, eğitiminizde, kılık-kıyafetinizde, kazanmanızda-harcamanızda, yemenizde-içmenizde, gecenizde-gün-düzünüzde Allah'ın yasaları hakim olsun. İbadet, hayatın tümünü kap-sar. İbadet, sadece namaz ve oruçla sınırlı değildir. Tüm hayatınızda Allah hakim olsun. Değilse ben sizin adınıza büyük bir günün

azabından korkuyorum. Eğer hayatınızda Allah'ı ve Allah'ın yasalarını hesaba katmadan yaşamaya devam edecek olursanız, korkuyorum ki başınıza çok kötü şeyler gelecek!"

Peygamberin uyarısı karşısında, bakın onlar diyorlar ki:

22. "Bize, bizi tanrılarımızdan alıkoymak için mi geldin? Doğru sözlülerden isen, bizi tehdit ettiğin şeyi başımıza getir" dediler.

"Ey Hûd, sen bizi ilâhlarımızdan ayırmak, ilâhlarımızdan koparmak, ilâhlarımızdan soğutmak için mi geldin? Derdin ne senin? Bizim hayatımızda söz sahibi kabul ettiğimiz pek çok tanrımız var. Sen bizi onlardan koparıp bir tek ilâha kulluğa çağırmak için mi geldin? Eğer doğru söylüyorsan, hayatımıza karışacak tek ilâh olduğunu, başka ilâhların olamayacağını söylerken bu konuda sadıklardansan, haydi bize vaa dettiğini getir. Haydi ne getireceksen getir," diyor-lar. Bu sözleriyle Allah'ın elçisini peşinen reddediyor, Hûd'un (a.s) ge-tirdiklerinin Allah'tan olmadığını, kendisinin uydurduğunu söylemeye çalışıyorlardı.

Çünkü onların hayatına hakim olmuş pek çok ilâhları vardı. Diyorlar ki, "ey Hûd, yoksa sen bizi öteki ilâhlarımızı terk edip sadece senin İlâhına kulluğa çağırmaya mı geldin? Tamam, senin İlâhını da dinleyelim ama bizler öteki ilâhlarımızı da dinlemek zorundayız. İlâhlardan bir ilâh olarak senin İlâhına da kulluk edelim, ama tek ilâh olarak asla o İlâha kulluk etmeyiz!"

Allah tarafından gönderilen elçilerin tamamı, tarih boyunca toplumlarını sadece Allah'a kulluğu çağırmışlardır. Allah'tan başka kendisine kulluk yapılacak, hayat programı program kabul edilecek varlık yoktur, esasına çağırmışlardır. Zaten tarih boyunca en büyük problem, işte burada çıkmıştır. Tarih boyunca en büyük problem, sadece Allah'a kulluk etmek, sadece Allah'ı dinlemek ve hayata hakim olarak sadece Allah'ı kabul etmek konusunda çıkmıştır. Değilse, Allah'a da ibadet konusunda hiç problem çıkmamıştır.

İlâhlardan bir ilâh olarak Allah'a kulluğu herkes kabul etmiştir. Öteki ilâhlar yanında Allah'a da kulluğa kimse ses çıkarmamıştır. Yani göklerin ve yerin, göklerdekiler ve yerdekilerin, dağların ve denizlerin yaratıcısı olarak, rızık verici, öldüren, yaratan, yaşatan bir ilâh olarak herkes onu kabul etmiştir. "İnandığınız bu Allah kendisinden başka ilâh olmayandır, Allah, hayata karışan ve kendisinden başka hayata karışıcı olmayandır, Allah, insanların kulluk programlarını belirleyen ve kendisinden başka kanun koyucu olmayandır, boyunlarınızdaki kulluk ipinin

ucu elinde olan ve sadece kendisinin çektiği yere gidilmesi gerekendir. Sadece kendi yasaları uygulanması gerekendir. Al-lah, kendisinden başka Rabb, Melik, İlâh olmayan, kendisinden başka kulluğa lâyık varlık olmayandır," dendiği zaman işte kavga burada başlamıştır. Tarih boyunca insanlar işte buna itiraz etmişlerdir. Göklerin ve yerin yaratıcısı, rızık vericisi olarak kabul ettikleri Allah'ı hayatlarına karışan bir ilâh olarak reddetmeye çalışmışlardır.

"İlâh olarak Allah'ı kabul edelim, ama tek ilâh olarak asla kabul etmeyiz," diyorlar. "İlâhlardan birisi olarak onu da dinleyelim, ilâhlardan birisi olarak ona da kulluk yapalım, ama tek ilâh olarak sadece ona kulluğa hayır," diyorlar. "Bizim hayatımıza karışacak başka ilâhlarımız, hayatımızda sözünü dinleyeceğimiz başka Rabblerimiz de var. Bizim Allah'tan başka hukuk tanrılarımız, eğitim tanrılarımız, şifa, siyaset tanrılarımız da var. Tamam, bu tanrılardan birisi olarak Allah'ı da dinleyelim ama öteki tanrılarımızı da dinlemek zorundayız," diyorlar.

Aslında bu iddiaların altında, Allah'tan, Allah'a kulluktan kurtulup kendi keyiflerince bildikleri gibi bir hayat yaşama arzuları yatmaktadır. Ya da şöyle ifade edelim: Bunlar, Allah'a kulluktan kurtulup ken-di kendilerine, kendi hevâ ve heveslerine tapınmak istiyorlar. Keyiflerinin istediği gibi sorumsuz ve sınırsızca bir hayat yaşamak istiyorlar.

Bakıyoruz, bu adamlar Allah'tan başka kendilerinin ilâhları olduklarını iddia ettikleri kimseleri de kendileri seçiyorlar. Seçtiklerini istedikleri gibi yönlendirebileceklerini bildikleri için seçiyorlar. Seçtiklerine, "bizi şöyle şöyle idare ederseniz, sizi seçeriz; değilse sizi seçmeyiz," diyebildikleri için seçiyorlar. "Bizden şunları şunları istemeyeceksiniz! Bizi şu şu sorumluluklar altına almayacaksınız! Bizden namaz, zekât, tesettür gibi ağır sorumluluklar istemeyeceksiniz! İçki, kumar, fâiz, zina gibi bizim alışık olduğumuz şeyleri bizim için yasaklamayacaksınız! Bize lüks ve müreffeh bir hayat sağlayacaksınız! Biz ne istersek, nasıl bir hayata razıysak onu sağlayacaksınız! Eğer bizim istediğimiz kanunları çıkarır, bizim istediğimiz hayatı hazırlarsanız, Rabb, İlâh olarak biz de sizleri seçer ve sizin bize uygun olarak çıkaracağınız yasalarınıza itaat ederiz," diyebildikleri için onları seçiyorlar.

Onları yönlendirebilecekleri, şartlandırabilecekleri için onları seçiyorlar. Allah'a bunu diyemeyecekleri, Allah'ı istedikleri gibi şartlandıramayacakları için Allah'ı Rabb kabul edemiyorlar. Her şeyi kendi arzularına ve kafalarına göre ayarlamak ve düzenlemek, yani kendi kendilerine, şehvetlerine tapınmak istedikleri için hayatlarından Allah'ı diskalifiye etmek istiyorlar.

Bakıyoruz, bugün de bunun yasallaştırılması adına demokrasiye tutunan insanların aynı şeyleri söylediklerini görüyoruz. “Tamam, ilâhlardan bir İlâh olarak Allah’ı da dinleyelim, meselâ hayatımızın iba-det bölümünde. Ama öteki bölümlerinde biraz nefes alabilmek için Allah’tan başkalarını da dinleyelim,” diyorlar. Halbuki bu şirktir. Hayatı parçalamak ve hayatın bazı bölümlerinde Allah’ı, öteki bölümlerinde başkalarını dinlemek şirktir. Halbuki, tevhid, kişinin hayatının tümünde Allah’a teslim olmasıdır.

Kendilerini sadece Allah’a kulluğa çağıran, hayatlarının her bir biriminde Allah’ı dinlemeye çağıran Allah’ın elçisi Hûd’a (a.s) karşı diyorlar ki: “Ey Hûd yoksa sen bizi öteki ilâhlarımızdan koparmak için mi geldin? Derdin bu mu senin? Halbuki biz Allah’ın ortaklarının olduğuna inanıyoruz. Bizim hayatımızda söz sahibi başka tanrılarımız vardır.”

“Bütün bunlar Allah’ın yarattığı varlıklardır ama bu konuda bize yetkiler vermiş. Kendisinin işleri çok yoğun olduğundan dolayı bizim işlerimizi, siyasal, ekonomik, beşerî, sosyal işlerimizi bize bırakmıştır. İşte biz de bu işlerimizi kendi tanrılarımıza döndüreceğiz,” diyerek Allahu Teâlâ’ya ortaklar bulmaya çalışıyorlar.

“Tamam, göklerin, yerin yaratıcısı olarak, yağmurun yağdırıcısı, rüzgarların sahibi olarak Allah’ı kabul ediyoruz ama, Allah’ın böyle büyük işlerin yanında ufak-tefek işlere vakti olmadığı için bu işler bize bırakılmıştır,” diyorlar.

Diyorlar ki, “ya Rabbi, bizim ilim adamlarımız var. İlmî işlerimizi biz onlarla halledeceğiz. Senin de bilgin vardır ama neyse, işte devir değişti. Şimdi bizim bilim adamlarımız bu işleri daha iyi hallediyorlar. Ya Rabbi, tamam sen de şifa verensin ama gerçekten asrımızda bizim hekimlerimiz gerçekten çok ilerlediler. Şifa tanrılarımız, hayat tan-rılarımız var ve gerçekten bu işi çok iyi hallediyorlar, anında işe müdahale ediyorlar, beceremediklerini de zaten bir takım sebeplere bağ-lıyorlar, artık sen bu işe karışma!”

“Ya Rabbi, sen Mâlikü’l mülksün biliyoruz. Ama şu anda bizim geçici mâliklerimiz, liderlerimiz, ekonomistlerimiz var, bunlar gerçekten bu işi gerçekten iyi biliyorlar. Mallarımızı, mülklerimizi başkalarına peşkeş çekmeyi bunlar gâyet iyi biliyorlar. Bundan dolayı bu işi de sen bırak, bu pis işlere karışma, biz keyfimize göre hareket edelim. Bizim deneyimli hukukçularımız var artık, biz hukuk konusunda Âd dönemini, Medyen dönemini, firavunlar dönemini geri getirdik ve bu hukuk konusunda da artık bu işin zirvesine vardık. Senin kitabına da ihtiyacımız kalmadı, zaten yıllar önce kitabının hükmü de bitmiştir. Şimdi yeni

kitaplar edindik, bizim hukuk tanrılarımız da bu işi hallediyor," diyerek Allah'a nidler, ortaklar bulmaya çalışan insanlar vardır.

Bugün de insanlar aynı şeyleri söylüyorlar. Allahu Teâlâ'ya nidler, ortaklar buluyorlar ve onları Allah severmiş gibi seviyorlar. Onların emirlerine, yasaklarına itaat ediyor, Allah'a isyan ediyorlar. Bu şeriklerinin arzularını Allah'ın arzularına tercih ediyorlar.

Âd kavmi Allah'ın elçisine karşı, "haydi, eğer bu dediklerinde sadıksan bizi tehdit ettiği şey neyse onu getir. Semâdan başımıza taş mı yağdıracaksın? Azap mı getireceksin? Ne yapacaksan yap bakalım," dediler. Allah'ın elçisi onlara buyurdu ki:

23. "Doğrusu bunun ne zaman geleceğini Allah bilir; ben size benimle gönderileni tebliğ ediyorum. Fakat sizin cahil bir millet olduğunuzu görüyorum" dedi."

"Bu tavırlarınızla hak ettiğiniz azabın size ne zaman geleceğini bilmiyorum. Onu ancak Rabbim bilir. Azabın ne zaman geleceğini, yahut size ne kadar bir süre tanındığını ben değil, Rabbim bilir. Bu konuda karar verecek olan Rabbimdir. Fakat sizler cahil insanlarsınız. Allah'la beni karıştırıyorsunuz. Allah'tan istenmesi gerekenleri sizin gibi âciz bir beşerden istemeye kalkışan cahiller topluluğusunuz siz! Allah'ı da, O'nun azametini de, O'nun azabını da tanımayan cahillersiniz. Kiminle savaşa tutuştuğunuzu, kime karşı geldiğinizi bilemeyecek kadar cahilsiniz! Bu konudaki ilim sadece Allah katındadır. Ben bunun bilgisine sahip değilim. Ben sadece benimle gönderilenleri size ulaştırıyorum. Rabbimin bana indirdiği şeyleri size söylüyorum ötesini bilmem, bilemem."

Allah'ın elçisi Hûd (a.s), aslında bu konudaki genel yasayı bi-liyordu. Yani Allah'ın kesinlikle onlara azap edeceğini biliyordu. Bu genel bir yasaydı. Allah hep kendisine isyan içinde olan toplumlara azap etmişti. Zaten bundan önceki âyette bunu bildiğini ortaya koymuştu. "Ben sizin için büyük bir günün azabından korkuyorum," buyurmuştu. Ancak Allah'ın bu değişmez yasası gereği onlara gelecek olan azap ne zaman gelecek? Bu yasa ne zaman uygulanacak? Ne şekilde uygulanacak? İşte bunu bilmesi mümkün değildi. Onun görevi sadece Allah'tan gelenlere tâbi olmak ve onu Allah'ın istediği biçimde Allah kullarına ulaştırmak, gerisini bu dinin sahibine bırakmaktı.

Öyleyse biz de Rabbimizden gelen bu kitaba tâbi olacağız, bu kitabı tanıyıp onunla amel etmeye ve bu kitabın âyetlerini çevremizdeki Allah kullarına ulaştırmaya çalışacağız. Başka şeyleri dert edinmeyeceğiz kendimize. Acaba bu

dâvâ ne zaman galip gelecek? Acaba bu kâfirlerle hesabımız ne zaman sona erecek? Acaba bu kâfirler ne zaman helâk edilecek? Acaba kâfirler ve Allah düşmanlarına karşı Rabbimizin değişmez azap yasası ne zaman gerçekleşecek? Acaba yeryüzündeki bu mazlumların ahı ne zaman dinecek? Bunu bilmemiz mümkün olmadığı gibi, kafayı buna takmanın da anlamı yoktur.

Allah'ın elçisi Hûd (a.s) onlara diyor ki: "Ben sizi cahiliye içinde, bilmeyen, bilmezlikten gelen cahiller topluluğu olarak görüyorum. Çünkü Allah'ı bilmeyen, Allah'ı tanımayan, kendilerini yaratan Allah'ın yasalarından, Allah'ın kitabından, Allah'ın âyetlerinden, Allah'ın hayat programından habersiz kendi kendilerine hayat programı yapmaya çalışan tüm toplumlar cahildir. Hayatlarının sahibinin yasalarından ha-bersiz yaşayan tüm toplumlar cahiliye toplumlarıdır."

Ne yazık ki bugünün insanları o eski çağların hortlatılmaya çalışıldığı, Âd'ın, Semûd'un anlayışlarının geri getirilmeye çalışıldığı bu çağa ilim çağı diyorlar. Allah'ın diskalifiye edildiği, Allah'ın âyetlerinin dışlandığı, Allah'ın sisteminin ilga edildiği, peygamberlerin yalanlandığı, Allah ve elçilerinin hayata karıştırılmadığı, kitap ve sünnetin reddedildiği, peygamberlerin hayattan kovulduğu, vahyin reddedildiği, in-sanların kendi kendilerini ilâhlaştırıp kendi kendilerine, kendi şehvetlerine, kendi hevâ ve heveslerine tapınıldığı bir çağa ilim çağı, medeniyet çağı diyorlar. Allah'ın ve peygamberin gündemden düşürüldüğü, gerçek ilim olan vahyin reddedildiği ilimsiz bir çağa ilim çağı demek gerçekten çok büyük bir cahilliktir.

Hûd (a.s) toplumunu uyardı, toplumuna karşı uyarılarını yaptı. Allah'ın gelecek azabını onlara hatırlattı. Allah'ın elçisinin onlara va-adettiği o azabın işaretleri görünmeye başladı.

24. "O azabın, yayılarak vâdilerine doğru yöneldiğini gördüklerinde: "Bu yaygın bulut bize yağmur yağdıracaktır" dediler. Hûd: "Hayır, o, acele beklediğiniz şeydir; can yakıcı azap veren bir rüzgardır."

Bir bulut halinde Allah'ın azabının vâdilerine yayılarak kendilerine doğru yaklaştığını gördüklerinde: "Bu bir buluttur ve bize rahmet getiriyor. Bu bulut azap değil, bizim tarlalarımıza yağmur getiriyor. Bi-ze yağmur yağdıracak," dediler. Peygamberin kendilerine vaad ettiği gökten Allah'ın azabını getiren, içinde Allah'ın azabını barındıran ve kendilerini helâk edecek olan bulutu yine kendi menfaatlerine hizmet edecek bir rahmet olarak algılamaya çalıştılar. Gözleri ve gönülleri dünyaya meyletmiş, dünyayı kıble edinmiş, dünyadan ve dünyalıklardan başka hiçbir şey düşünmeyen bir topluluk elbette kendilerine gelen her şeyi bu arzularına yönelik algılamaya çalışacaktı. O güne kadar kendilerine rahmet getiren

bulutun boynundaki ipin Allah'ın elinde olduğunu nereden bileceklerdi ki? Kendi boyunlarındaki ipin ucunu Allah'a teslim etmeyen zalimler bunu nereden bilebilirlerdi!? Kâinattaki tüm varlıkların Allah'ın kulu ve kölesi olduklarını, hepsinin de Rab-blerinin yasalarına boyun büktüklerini ve sadece O'nu dinlediklerini bilmeleri mümkün değildi.

Bu bilgisizlere karşı Allah'ın elçisi diyor ki: "Hayır hayır, bu bu-lut sizin acele beklediğiniz şeydir. O bir rüzgardır ki, içinde sizin için elim bir azap getiriyor. Rüzgar, Allah'ın askeri, Allah'ın ordusudur. Su-lar, ateş, bulutlar, kuşlar, dağlar, taşlar ve tüm varlıklar Allah'ın ordusudur. Tüm varlıkların varlık yasalarını koyan Allah'tır. Suya, buluta, ateşe, "insanlar için hayat olun! kullarım için hayat kaynağı olun!" buyurduğu andan itibaren tüm bu varlıklar Rabblerinin emriyle insanlar için hayat kaynağı oldular. Ama bu varlıklarının yasalarını değiştirip, "onlar için azap olun!" dediği anda tüm bu varlıklar insanlar için birer azap kaynağı oluverirler. İnsanlara rahmet getiren bulutlar ve rüzgarlar Rabblerinin emriyle birdenbire tufana dönüşür ve toplumları helâk ediverir.

25. "Rabbinin buyruğu ile her şeyi yok eder" dedi. Bunun üzerine evlerinin harabelerinden başka bir şey gö-rünmez oldu. Biz, suçlu milleti işte böyle cezalandırırız."

"O bulutun, o rüzgarın içinde sizin acele edip durduğunuz azap vardır ve o Rabbinin buyruğuyla her şeyi yok eder," dedi. Bunun üzerine onlar yine iman etmeyince, Allah'ın azabı o toplumun üzerine indi. Evlerinin harabelerinden başka bir şey görünmez oldu. Hepsi helâk oldu da sadece ortada görünen evlerinin harabeleriydi. İşte Rablerine karşı böyle suç işleyen, isyan eden bir toplumu böylece cezalandırırız diyor Rabbimiz. Suçlulardan kim kurtulmuş?

Kur'an-ı Kerîm'in pek çok yerinde Âd kavminin helâkinin anlatıldığını görüyoruz. Meselâ Hâkka sûresindeki bu konuyu anlatan âyetlerden birisi şöyledir:

"Âd milleti de bu yüzden önünde durulmaz, dondurucu bir rüzgarla yok edildi. Allah onların kökünü kesmek üzere, üzerlerine o rüzgarı yedi gece, sekiz gün estirdi. Halkın, kökünden çıkarılmış hurma kütükleri gibi yere yıkıldıklarını görürsün. Onlardan arda kalmış bir şey görür müsün?"

(Hâkka 6,7,8)

Allah onlara "Sarsar" denen şiddetli, çok soğuk bir fırtına ya da taş yağdıran azgın, atiye bir fırtına gönderdi de, taş taş üstünde kalmadı. Her şeyi büküp büküp atıverdi. Hattâ başka bir sûrede "Mü-sevvemeten" deniyor. Yani böyle şanlı ve nişanlıydı bu rüzgarın getirdiği ve yağdırdığı taşlar. Adı belli, nereye gideceği, kime vuracağı, ki-min başında patlayacağı, kimin beynini dağıtacağı belliydi. Sanki

böyle uzaktan güdümlü füzeler gibi. Ebrehe'nin ve ordusunun helâkini gerçekleştiren taşlar da böyleydi.

Allah o kahredici, helâk edici, mahvedici rüzgarı o kavmin üzerine sekiz gün, yedi gece mûsâllat kıldı. Rüzgara emretti, o da onların üzerine esip durdu. Yani salladı durdu orayı. Her şeyi birbirine vurdu, her şeyi birbirine kattı, hepsi mahvoldular, sanki orada hiç insan yaşamamıştı.

Sanki onlar orada tuş olmuşlar, yerle bir olmuşlardı. İnsanlar içi boş hurma kütüklerine, içini kurt yemiş hurma kovanlarına döndüler. Yirmi metre, otuz metre boyundaki insanlar kadınlarıyla, erkekleriyle, çocuklarıyla diz çöküp uzanıverdiler yerlere. Güçleri, kuvvetleri, pazıları, baldırları, medeniyetleri hiçbir şeye yaramadı. Varlıkları onları bu helâkten kurtaramadı.

Rabbimiz, "Bir bakın," diyor "arta kalan bir şey var mı onlardan? Hani boyları posları vardı. Hani güçleri kuvvetleri vardı. Hani ev-leri barkları, bağları bahçeleri vardı. Hani apartmanları villaları, köşkleri vardı. Onlardan arta kalan ne vardı şimdi? Hiç bir şeyleri kalmadı. Tüm varlıkları, tüm medeniyetleri, tüm saltanatları büyük bir kum yığını haline geliverdi."

O bulut, o rüzgar Peygamberin emriyle değil, Rabbinin emriyle her şeyi dumura uğrattı. Falanların filânların emriyle değil, Firavunların, Nemrutların emriyle değil, filân efendinin, falan hazretin emriyle değil, sadece Allah'ın emriyle… Her şey Allah'ın ordusudur. Bizler de Allah'ın ordusuyuz. Unutmayalım ki Rabbimiz bu kâfirlerin, bu Allah düşmanlarının helâk işinde bizim de rol almamızı istemektedir. Bizler de Allah safında yerimizi almak zorundayız. Bizler de Allah dostları o-larak bu kâfirlerin yok edilişinde kendimize düşen cihad görevini Allah'ın istediği gibi yerine getirmek zorundayız. İşte bu âyetin delaletiyle Rabbimiz bizlerden bunu beklemektedir.

Allah'ın emriyle azap geldi ve sabaha çıktıkları zaman hiçbir şey görünmez oldu. Koskoca bir toplum, koskoca bir medeniyet, eşsiz bir medeniyet yerin dibine batıverdi. İşte Allah'la savaşanların âkıbeti budur. Tarih içinde Allah'ı, Allah'ın kitaplarını, Allah'ın elçilerini diskalifiye ederek bir hayat yaşamaya yönelmiş hiçbir toplum Allah'ın bu helâk yasasından kurtulamamıştır.

26. "Ey Mekkeli putperestler! Andolsun ki onları, sizi yerleştirmediğimiz yerlere yerleştirmiştik. Onlara kulaklar, gözler ve kalpler vermiştik; ama

kulakları, gözleri ve kalpleri onlara bir fayda sağlamadı, zira, Allah'ın âyetlerini bile bile inkâr ediyorlardı, alaya aldıkları şeyler onları kuşatıp yok ediverdi."

"Ey onların arkasından gelip, onların başlarına gelenleri görüp duydukları halde akıllarını başlarına almayarak tıpkı onlar gibi Allah'a, Allah'ın âyetlerine, Allah'ın elçisine karşı düşmanca tavırlar sergilemeye çalışan Mekkeliler! Veya ey yirminci asrın zalimleri! Andolsun ki biz onlara şu anda sizlere vermediğimiz şeyler vermiştik. Onlara size vermediğimiz mallar, mülkler, imkânlar, fırsatlar, konumlar, iklimler, coğrafyalar, topraklar, yerleşim merkezleri vermiştik. Onlara hakkı ta-nısınlar, gerçeği anlasınlar, Rabblerinin büyüklüğünü, Rabblerinin ru-bûbiyet ve ulûhiyetini, Rabblerinin cennet ve cehennemini anlasınlar, Rabblerinin âyetlerine intibak etsinler de sadece Rabblerine kulluk et-sinler, sadece Rabblerine kul olmaları gerektiğini anlasınlar diye onlara gözler, gönüller ve kulaklar vermiştik. Kulluğu anlamaları için ne lâ-zımsa hepsini vermiştik."

Rabbimiz bunları onlara da, bize de vermiştir. Bugünkü kâfirlere de vermiştir. Kıyâmete kadar kâfir ve müslüman herkese vermeye devam edecektir. Peki bunları niye veriyor Rabbimiz? Onları kullanarak Rabblerine karşı kulluğu anlasınlar diye vermişti ama onlar Allah'ın kendilerine lütfettiği bu hassalarını kullanamadılar. Onların ne gözleri, ne kulakları, ne de gönülleri başlarına gelecek azaba engel olamadı. Onlar, kulluk gerçeğini anlamalarına yardımcı olmadı. Çünkü onlar bu azalarını kullanmak istemediler. Allah'ın âyetlerine karşı peşinen kapılarını pencerelerini kapamışlardı. Bile bile Allah âyetlerini inkâr tavrı sergiliyorlardı. İşi baştan bitirmişlerdi.

Aslında Allah'ı, Allah'ın âyetlerini biliyorlardı. Bile bile, peşin peşin reddediyorlardı. Hayatları, yaşantıları, beklentileri reddetmelerini gerektiriyordu. Çünkü inandıkları zaman kesinlikle biliyorlardı ki ha-yatları değişecekti. Allah'a, Allah'ın âyetlerine, Allah'ın hayat programına yöneldikleri zaman huzurları kaçacaktı. O zaman insanlara zulmedemeyecekler, kan içemeyecekler, tanrılıkları bitecek ve sömürü düzenleri sona erecekti. Saltanatları, çıkarları sona erecekti. Onun için biliyor ama bile bile inkâr ediyorlardı. İşte inkâr ettikleri şeyler de onları çepeçevre kuşatıverdi.

27. "Andolsun ki, çevrenizde bulunan birçok kasabaları yok etmişizdir. Belki doğru yola dönerler diye âyetleri türlü türlü anlatmışızdır."

"Çevrenizde Âd, Semûd, Medyen ve Eykeliler gibi nice toplumları helâk ettik," diyor Rabbimiz. Âyetlerimizi size anlattık. Ne için? Belki dönersiniz diye. Belki küfürden, şirkten, isyandan tevhide dönersiniz diye. Belki hevâ ve hevesleriniz istikâmetinde bir hayat yaşamaktan vazgeçer, Rabbinizin istediği

hayata dönersiniz, Allah’ın istediği yola girersiniz diye. Rabbimizin değişmez yasası gereği, yeryüzünde gerçekleştirdiği helâklerin her biri, bir sonraki toplum için birer ibret, birer âyet özelliği taşımaktadır.

Tüm bu âyetler gösteriyordu ki Allah tek Rabbdır, Allah tek İlâhtır, Allah’tan başka kendisine kulluk edilecek, Allah’tan başka yasaları uygulanacak Rabb ve İlâh yoktur ve kesinlikle Allah’a karşı ge-linmez. Allah’la savaşa tutuşanların tümü helâkten kurtulamamıştır.

28. “O zamanlar, Allah’ı bırakıp da O’na yakınlık peyda etmek için edindikleri tanrılar kendilerine yardım etmeli değil miydi? Ama tanrıları onlardan uzaklaştılar. Bu, onların yalanı ve uydurup durdukları şeydir.”

Allah’ın yıkımı, Allah’ın helâki ve intikamı kendilerine geldiği zaman ona yakınlık için buldukları tanrıları onlara yardım etmeli değil miydi? Allah berisinde edindikleri ilâhları onlara yardım etselerdi ya! Allah’ı bırakıp da Allah yerine koydukları, yakınlıklarını umdukları varlıklar, kendilerine yaklaşmak için çırpınıp durdukları ya da bizi Allah’a yaklaştırsınlar diye kendilerinden medet bekledikleri, Allah’a rağmen Allah’a yaklaştıracaklarına inandıkları varlıklar kendilerine yardım etselerdi ya! Kendilerini Allah’ın helâkinden kurtarsaydı ya!

Allah berisinde Allah yerine konan, Allah’a yaklaştırabilecekleri umulan, Allah’la kendileri arasında vasıta kabul edilen her şeyi içine alıyor âyet-i kerime. Eğer Allah’a, Allah’ın kitabına rağmen, Allah onaylamadığı halde bir şeyleri bizi Allah’a yaklaşma aracı kabul eder ve onlara karşı farklı davranışlar içine girersek, Allah korusun onları hayatımızda putlaştırmış ve Allah yerine koymuş oluruz. Dikkat ederseniz âyet-i kerimede “âliheten” diyor Rabbimiz. Böyle yapanlar, onları İlâh kabul etmiş demektir.

Meselâ neyi aracı yapar insanlar Allah’a yaklaşabilmek için? Para mı? Onu hayatımızda ilâhlaştırmışız demektir. Eğer parayla ilişkilerimizi, parayla münâsebetimizi, paraya bakışımızı Allah’ın istediği biçimde ayarlamazsak, Allah’ın istediği ve razı olduğu yerlerden kazanıp yine O’nun gösterdiği yerlerde sarf etmezsek o zaman para bi-zim hayatımızda putlaşmış demektir. Ama eğer paraya bakışımızı Al-lah’ın istediği biçimde ayarlar ve Allah hatırına ondan vazgeçebilecek bir duruma gelirsek, o zaman para bizim Allah’a yaklaşmamıza vesile olacak demektir. Melekleri, peygamberleri ve sâlih kişileri bizi Allah’a yaklaştırsınlar diye Allah’ın onaylamadığı bir şekilde ilâhlaştıranlar da böyledir.

Tarihin her devrinde insanların genelinde Allah inancı hep var olmuştur. Her dönemde madde ötesi, üstün güç ve kudret sahibi, ya-ratıcı olan Allah inancının var

olduğunu ve insanların bu yaratıcıya iman ettiklerini biliyoruz. Ama aynı zamanda bu insanların genelinde şöyle bir kanaat söz konusu idi. Allah vardır, yaratıcıdır, tüm kâinatı o yaratmıştır, kendilerini de O yaratmıştır, O yücedir. Ama bu yüce varlıkla insanların doğrudan doğruya irtibat kurmaları mümkün değildir. Onun içindir ki bu yüce varlıkla insanların irtibatlarını sağlayacak aracılara ihtiyaç vardır. İşte bu durumda bazı aracıların bulunması kaçınılmazdır. Bu yüce varlıkla irtibat sağlamak için bir kısım varlıklar geliştirmişler ve kendilerine kulluk yapmaya, emirlerini dinlemeye başlamışlardır.

Veya kendilerini yüce varlıklar bilip Allah'a karşı şefaatçi kabul etmeye, kendilerini Allah'a yaklaştıracaklarına inanıp kendilerine harikulâde sıfatlar yüklemeye çalışmışlardır. Bu varlıkları Allah sever gibi sevmeye, onlar hatırına Allah hatırını ayaklarının altına almaya, Allah-a yapmaları gerekenleri kendilerine yapmaya, kendilerinde güç, kuvvet görerek sıkıntılı anlarında dua edip imdatlarına çağırmaya başla-mışlardır. Karşılarında mest olup secdelere kapanmışlar, kalplerinin derinliklerinde kendilerine yer verdiği yüce varlıklar haline getirmişlerdir onları.

Hattâ Allah ne derse desin hiç önemli değil, yeter ki onları üzmeyelim diye önlerinde eğilmişler. İşte Allah'a, Allah'ın kitabına rağmen, Allah'ın bu konuda her hangi bir onayının olmamasına rağmen insanların hayatlarında putlaştırdıkları bu konuma getirdikleri tüm peygamberler, tüm melekler, tüm sâlih kişiler, tüm liderler, tüm efendiler, tüm eğlence tanrıları, tüm sanatçılar birer put ve ilâhdır.

Ama peygamberler ve sâlih kişilerle ilişkilerimiz Allah'ın belirlediği yasalar çerçevesinde olursa, o zaman onlarla beraberliğimiz el-bette bizim Allah'a yaklaşmamıza vesile olacaktır. Sâlihleri örnek almak, onların Kur'an ve sünnet istikâmetindeki uyarılarını dinlemek, onların sâlih amellerine yönelmeye çalışmak zaten Allah'ın onayladığı bir şeydir. Ama eğer insanlar bu konuda Allah'ın ölçülerini değiştirir veya bu sâlih kişilere yakınlık ölçülerini kendileri belirler ve Allah'ın is-temediği biçimde bu sâlih kişileri kendilerinden medet beklenen, kendilerine dua edilen, darda kalınca kendilerine yalvarıp yakarılan, sebepler üzerinde kendilerinde güç, kuvvet görülen varlıklar yerinde görmeye başlarsa, Allah korusun işte bu onları ilâh yerine koymadır. İster hayatta olsunlar, isterse vefatlarından sonra insanlar bu sâlih ki-şilere dua etmeye yönelsinler, tıpkı Hristiyanların Hz. Îsâ'yı ilâhlaştırdıkları gibi onlar da bu zatları ilâhlaştırmış olur.

Ama eğer bu sâlihlerle ilişkilerimiz Allah'ın belirlediği ölçüler içinde olursa, o zaman onlar bizim Allah'a yakınlaşmamıza sebep olacaktır. Meselâ insan istediği kadar peygamberi sevdiği, saydığını iddia etsin, istediği kadar ona methiyeler

söyleyerek rüyalarında görmeye çalışsın, onunla ilişkileri Allah'ın istediği gibi değilse bütün bunlar Allah'a yaklaşmasına sebep değildir.

Yani Allah'ın istediği biçimde peygamberi kendisine örnek al-mıyorsa, peygamberin sünnetini tanıma yolunda değilse, peygamberin dâvâsını müdafaadan yana, onun misyonuna sahip çıkmadan yana, onun gibi yaşamadan yana bir çabası yoksa, onun Allah'a yaklaşmasına sebep değildir bu yaptıkları. Unutmayalım ki onun sünnetine ittibâ bizi Allah'a yaklaştıracaktır. Hattâ biliyoruz ki kıyâmet günü kendi dostlarından zannettiği kimi insanlara, Allah'ın Resûlü Kevser-den ikram etmek isteyecek, bunun üzerine Rabbimiz şöyle buyuracaktır: "Ey peygamberim onlara ikram edemezsin!" Peygamberimiz buyuracak ki, "ya Rabbi bunlar benim ümmetim, bunlar benim dostlarım." Rabbimiz buyuracak ki, "evet ama senden sonra senin yoluna uymayan neler ihdas ettiler bir bilsen!" Bundan da anlıyoruz ki, yoluna, sünnetine ittibadan uzaklaşanlara peygamberin kendisi bile bir şey yapamayacaktır.

Peygamberle ilişkimiz Allah'ın belirlediği çerçeve içinde olmaz-sa, bu bile bizim Allah'a yaklaşmamıza sebep değildir. Kitapla ilişkimiz eğer Allah'ın istediği şekilde değilse, bu ilişkimiz bizim Allah'a yaklaşmamıza sebep değildir. Eğer kitabı anlamaya yanaşmadan, o-nunla hayatı düzenleme endişesi duymadan sadece okumaya çalışıyorsak, bu hareketimiz de bizi Allah'a yaklaştırmayacaktır. Kitapla böyle bir beraberlik Allah'ın istediği bir beraberlik değildir. Din anlayışımız, dinle ilişkimiz Allah'ın istediği biçimde değilse, meselâ din bir vicdan işidir, bu yüce müessese hayata karıştırılmamalıdır, din siyasete karıştırılmamalıdır şeklinde sadece müslümanlığımızın ispatı söz konusu olunca ağzımıza aldığımız ama hayatımıza karıştırmadığımız bir din sahibiysek, bu din de bizi Allah'a yaklaştırmaktan çok uzak bir dindir. Kısacası peygamberleri de putlaştırmayacağız.

Kur'an-ı Kerîm tarih içinde böyle peygamberlerin, sâlih kişilerin, meleklerin putlaştırıldığını ve kıyâmet günü de bu insanlar tarafından putlaştırılan sâlih kulların onların kendilerine yaptıkları bu çirkin muameleyi reddedeceklerini anlatır. Ama bu putlaştırılanlar sadece insanlar olmamıştır. Başka şeyler de putlaştırılmıştır. Allah yerine ikâ-me edilen moda, âdetler, töreler, onlar hatırına Allah hatırının çiğnendiği her şey ilâhtır. Allah sever gibi sevilenler ve uğrunda can ve mal feda edilen toprak, sancak, vatan, millet, bayrak, lider, önder, sistem gibi şeylerin tamamı insanların geliştirdikleri putlardır. Gelenekler, atalar yoluna kulluk ve toplumda putlaştırılıp Allah sisteminin yerine ikâme edilen ırk, renk, belli siyasal ve ekonomik görüşlerin tümü birer puttur.

Kur'an-ı Kerîme baktığımız zaman şunu görürüz: İnsanlar mahiyetini anlayamadıkları, iç yüzünü tam değerlendirip kavrayamadıkları bazı şeylerin tehlikesinden korkmaları veya bazı varlıklara aşırı sevgileri, ya da bazı varlıkları kendileri için Allah katında şefaatçi kabul etmeleri sebebiyle, kendilerini Allah'a yaklaştıracakları ümidiyle veya bazı varlıklara aşırı sevgileri sebebiyle onlara tapınma, onlara saygı duyma ve onları kutsallaştırma süreci içine girmişlerdir.

Meselâ Nisâ sûresi 117. âyetinde anlatıldığına göre insanların aşırı tutkuları sebebiyle dişileri putlaştırdıklarını görüyoruz: "Siz Allah'ı bırakıp da bize ne fayda, ne zarar vermeye güç yetiremeyen âcizlere dua ediyordunuz. Yeryüzünde onları etkili, yetkili varlıklar biliyordunuz. Allah yasalarını bırakıp onların yasalarını uygulamaya çalışıyordunuz. Başınız dara geldiği zaman aman yetişin! Kurtarın bizi!" diye onlara dua ediyor, dâvetiye çıkarıyordunuz."

Dua, dua edileni büyük tanımak, onu büyüklük mevkiine oturtmak, onun bizim hayatımızda gücünü, kuvvetini, etkinliğini kabul etmek demektir. Daraldığımız, bunaldığımız bir anda birisine dua ediyor ve ondan bir şeyler bekliyor, onu imdadımıza çağırıyorsak, onu bu işe muktedir kabul ediyoruz demektir. Bu sebepler âleminde onun müessir olduğunu kabul ediyoruz demektir.

Bizler, kâinatta her çağıranın çağrısına icabet edecek, her dua edenin imdadına yetişebilecek bir tek varlık biliyoruz, o da Allah'tır. Her dua edeni duyan, her duyduğuna icabet edip imdadına yetişen Rabbimiz dururken, onu bırakıp da yeryüzünde çağıranın çağırmasını duymayan, duyamayan, duysa bile onun imdadına yetişme gücüne sahip olmayan, ne bize, ne de kendilerine hiçbir menfaat ve zarar sağlama imkânına sahip olmayan bizim gibi âciz varlıklara mı dua edelim? Daraldığımız zaman, bunaldığımız zaman, aman yetişin ey efendim! Yetiş ey filân ey falan! diye bizim gibi âciz varlıkları mı imdadımıza çağıralım? Ki bu varlıklar kendilerine dua edip yardıma çağırdığımız zaman bize hiçbir fayda sağlama imkânına sahip olmadıkları gibi, kendilerini terk ettiğimiz, kendilerini reddettiğimiz zaman da bize hiçbir zarar vermeyeceklerdir. Şimdi biz bu tür âcizlere dua ederek böylece Allah bizi hidâyete ulaştırdıktan sonra topuklarımızın üzerinde gerisin geriye şirke mi dönelim? Allah bize doğru yolu gösterdikten sonra Allah'tan başkalarını imdadımıza çağırarak müşriklerden mi olalım?

Allah diyor ki, hani dua ettikleriniz, Allah berisinde ilâh bildikleriniz nerede? Allah'ın azabı gelince sizi neden kurtarmıyor onlar? Neden imdadınıza yetişmiyor o tanrılar? Bu tanrılarınız sizi kurtarmalı deği miydi? Ama tanrıları onlardan uzaklaşıp gitmişlerdir. Zaten onlar hiçbir zaman tanrılığa lâyık varlıklar değildi. Onlar, onların kendi kendilerine uydurdukları, iftira ettikleri şeylerdi.

29. “Ey Muhammed! Kur’an’ı dinleyecek cinlerden bir takımını sana yöneltmiştik. Onlar Kur’an’ı dinlemeğe hazır olunca birbirlerine: “Susun” dediler. Kur’an’ın okunması bitince, her biri birer uyarıcı olarak milletlerine döndüler.”

Bu olay, cinlerin Resûl-i Ekrem Efendimizi dinlemeleri, Rasû-lullah Efendimizin hayatında üç-beş kez tekrarlanmıştır. Cinler Allah Resûlü’nün kendilerine okuduğu Allah’ın âyetlerini dinlemiş, iman etmiş ve onunla dönüp toplumlarını uyarmışlardır.

Bu âyetlerin arasında böyle bir konunun gündeme getirilişi bi-ze şunu anlatır: Rabbimiz kitabına, âyetlerine karşı bozuk bir tavır alan Âd kavminden ve bu tavırlarından ötürü başlarına gelenlerden söz etti. Sonra çevrelerinde helâk olan toplumlara şahit oldukları halde bir türlü adam olmaya yanaşmayan, aynen öncekiler gibi Allah’ın âyetleriyle ilgilenmeyen Mekke müşriklerinden söz etti. İnsandı bunlar. Yeryüzünde en mükemmel şekilde yaratılmış, en mükemmel sıfatlarla donatılmış, yeryüzünün halîfesi olarak, yeryüzünün efendisi olarak tüm diğer varlıklara hükmedecek meziyetlerle donatılmış insanlardı bunlar. Bunlar Allah’ın kitabına karşı işte böyle davrandılar, buyurduktan sonra diyor ki: “Bakın, cinler onu dinleyip iman ettiler. Kendilerinden daha üstün bir konumda yaratılmış olan insanlar ona böyle davranırken, cinler ona iman etti.”

Allah’ın istediği biçimde yaşayan peygamberler meleklerden bile üstündür. İnsanlar da eğer Allah’ın istediği biçimde bir hayat yaşarlarsa onlar da meleklerden üstün olurlar.

Sanki bu âyetiyle Rabbimiz insanlara şunu diyor: “Ey insanlar! Ey kullarım! Sizler yeryüzünde en üstün yaratıklarım olduğunuz halde, sizler benim ahsen-i takvîm üzere yeryüzünde halîfe olarak, tüm diğer varlıklara hükmedici olarak, en şerefli bir varlık olarak yarattığım kullarım olduğunuz halde eğer kitabıma sahip çıkmaz, onunla hayatınızı düzenleme yoluna girmezseniz, unutmayın ki benim başka varlıklarım da vardır. Bakın sizden aşağı olan cinlerim bile kitabımı dinlediklerinde, onun okunuşunda hazır olduklarında, Allah’ın Resûlü onu okumaya başladığında birbirlerine işaret ederek, birbirlerini uyararak “susun” dediler. Susun diye birbirlerini uyardılar.

Çünkü onlar konuşanın Allah olduğunu biliyorlardı. Kelâmın Allah kelâmı olduğunu biliyorlardı. Onu kim okursa okusun, o kelâm kimin ağzından çıkarsa çıksın, unutmayalım ki o Allah kelâmıdır. O anda konuşan Allah’tır. Cinler

birbirlerini uyarıp sükûneti sağladıktan sonra dikkatlice, candan ciğerden, kelâmın mütekellimine münâsip bir ciddiyetle dinlemişler ve Allah'ın sözleri bitince, Rasûlullah'ın okuması bitince de hemen iman edip kavimlerine de uyarıcılar olarak gitmişlerdi. Allah'ın kitabını duyar duymaz onunla dirilmiş ve hemen öteki kardeşlerini de onunla diriltmeye koşmuşlardı. Cin sûresinde de bu konu detaylı bir şekilde anlatılır.

İşte Kur'an, onu okuyan, onu dinleyen, onunla muhatap olan kişide böyle bir etkiyi meydana getirecektir. İnsan Allah'ın kitabını duyduğu anda değiştirebileceği bütün yapısını Kur'an'la değiştirmek ve onun atmosferine girmeye çalışmak zorundadır. Çünkü kişi okuduğu ya da dinlediği sözün alelâde bir insan sözü değil Allah sözü olduğunu ve Rabbi olan Allah'ın da onunla hayatını düzenlesin diye bu âyetleri gönderdiğini unutmayacak, tüm hayatını onunla düzenleme savaşı içine girecektir. Kendisini Kur'an'la düzeltecektir.

Kendisinin düzelmesi de yetmez, kendisini düzelten bu kitapla çevresindekileri de düzeltmenin kavgasını verecektir. Zaten Rabbimi-zin âyet-i kerimesinde de dikkatimizi çektiği Kur'an öyle bir kitap ki, bir insanın içine girdi mi, bir kişide hüsn ü kabul gördü mü, onda öyle bir aksiyon, öyle bir dinamizm meydana getirir ki, o güçle insan diğer kardeşlerine de gitmek zorunda kalır. Kendisinin diriliğine sebep olan Allah âyetlerini birilerine de götürmek zorunda kalacaktır.

İşte bunu en canlı bir biçimde cinlerin hayatında görüyoruz. Eğer aynı heyecanla birilerinin dirilişine koşamıyorsak, Allah'ın kitabını başkalarına ulaştırma heyecanımız yoksa, o bizim içimize girmemiş demektir.

Cinler Allah kitabını duydular, dinlediler, ona hemen inandılar, süratlice kavimlerine döndüler ve bakın şöyle dediler:

30. "Şöyle dediler: "Ey milletimiz! Doğrusu biz, Mûsâ'dan sonra indirilen, kendinden öncekileri doğrulayan, gerçeği ve doğru yolu gösteren bir kitap dinledik."

"Ey milletimiz! Ey kavmimiz! Ey akrabalarımız! Ey arkadaşlarımız! Doğrusu biz Mûsâ'dan sonra indirilen ve kendisinden öncekileri tasdik eden, hidâyeti gösteren bir kitap dinledik."

Burada özellikle Mûsâ'nın (a.s) zikredilişini müfessirler değişik şekilde izah etmişlerdir. Bu cinlerin Mûsâ'ya (a.s) ve ona gönderilen kitaba iman eden cinler olduğu, yani Yahudilere mülhak katılan cinler olduğu söylenmiştir. Anlaşılıyor ki

bu cinler Hz. Mûsâ'ya ve daha önceki semavî kitaplara iman ediyorlardı. Allah elçisinin ağzından Allah kelâmını işitince de onun daha önce inandıkları kitapları tasdik edici ve önceki peygamberlerin tebliğlerinin aynısını ihtiva ettiğini anlayıverdiler.

Yine burada cinler kitabın iki özelliğini anlatıyorlar.

a. "Mûsâddıkan lima beyne yedeyh" oluşu,

b. Bir de Hakka ve hidâyete ulaştırıcı olması.

Kitap, 'Mûsâddıkan lima beyne yedeyh' bir kitaptır. Yani kendisinden önceki kitapları ve peygamberleri reddeden değil, onları tasdik eden ve doğrulayandır. Ona tutunanları, onunla hareket edenleri, onunla amel edip hayatlarını onunla düzenleyenleri hayra, hakka, hi-dâyete ve cennete ulaştırandır. Allah'ın rızasına ve rahmetine kavuşturandır. Kişiyi içinde ebedî rahmete, ebedî rızaya ve mutluluğa ereceği cennete ulaştırandır. Mü'minlerin kendisiyle rızaya doğruldukları, cennete doğruldukları bir kitaptır bu.

Cinlerin kavimlerine tebliğleri devam ediyor:
31. "Ey milletimiz! Allah'a çağıran Muhammed'e uyun ve O'na inanın da Allah da sizin günâhlarınızı bağışlasın ve sizi can yakıcı azaptan korusun."

"Ey kavmimiz, Allah'a çağıran Allah dâvetçisine icabet ediniz. Söylediği her söz Allah sözü olan, yaptığı her iş Allah talimatı olan, çağırdığı her şey Allah'tan olan, sadece Allah'a kulluğa çağıran, Allah'tan başkalarına kulluğu reddetmeye çağıran bu Allah dâîsine itaat edin. Onun dediklerini aynen kabul edip onun gösterdiği kulluğa girin. Onu kendinize örnek alın. Onun sizin hayatınıza karışması konusunda Rabbiniz tarafından odak nokta seçtiğini ve onun vasıtasıyla size mesajlar gönderdiğine iman edin. Onun Allah sözcüsü olduğuna iman edin. Allah'ın istediği hayatı yaşama konusunda onun tek örnek olduğuna inanın. Allah tarafından kulluk konusunda hayatı onaylanmış tek kul ve elçi olduğuna inanıp onun gibi olmaya çalışın ki, Allah sizin gü-nâhlarınızdan kimini affetsin ve sizleri dayanılmaz cehennem ateşinden korusun."

Dikkat ederseniz burada, 'günâhlarınızdan bazısını Allah bağışlasın' deniliyor. Çünkü bazı günâhlar vardır ki, Rabbimiz onları doğrudan bağışlar. Bunlar hukukullahı, Allah haklarını ilgilendiren gü-nâhlardır. İmanla, ama hemen arkasından ameli de gündeme getiren bir imanla Allah bunların tümünden dilerse geçiverir. Ama bazı günâhlar vardır ki, bunlar sadece hukukullahı ilgilendirmekle

kalmaz, aynı zamanda hukuk-ı ibâdı, yani kulların haklarını da ilgilendirir. El-bette bunların affı için onların rızası da şarttır.

Demek ki günâhların affının ve can yakıcı cehennemden kurtulmanın bir tek yolu var, o da Allah'a iman ve Allah davetçisi olan peygambere icabettir. Peygambere, peygamberin getirdiklerinin tümüne, Allah'ın ve peygamberinin istediği biçimde teslimiyet. Böyle ya-pan, böyle inanan ve böyle yaşayanların mutlaka günâhları affedilecek ve Rabblerinin cennetine ulaşacaklardır.

32. "Allah'a çağıran, Muhammed'e uymayan kimse bilsin ki, Allah'ı yeryüzünde âciz bırakamaz; onların O'ndan başka dostları da bulunmaz; işte onlar apaçık sapıklıktadırlar."

Her kim de Allah'a iman etmez, Allah'ın dâvetçisi olan peygambere icabet etmez, onun getirdiği mesaj istikâmetinde bir hayat yaşamaya yanaşmazsa bilsin ki yeryüzünde asla Allah'ı âciz bıraka-maz. Yeryüzünde Allah'ın kulu olduklarını unutarak Allah'la savaşa tu-tuşan, Allah'a rağmen, Allah'ın kitabına ve elçisinin örnekliliğine rağmen kendi bildiklerince bir hayat yaşamaya çalışanların Allah'tan baş-ka velîleri, dostları da bulunmaz. İşte onlar apaçık sapıklardır.

Allah'ı da, O'nun kitabını da, O'nun peygamberini de, O'nun hayat programını da reddeden kâfirler yeryüzünde Allah'ı âciz bırakacak değillerdir. Yeryüzünde Allah'ı âciz bırakacak yoktur. Ne cinler, ne insanlar Allah'ı âciz bırakamaz, Allah'ı mağlup edemezler. Ne kaçarak, saklanarak, ne de savaş açarak hiç kimsenin onu âciz bırakması mümkün değildir. Hiç kimsenin, hiçbir varlığın Allah yasalarına karşı gelmesi, Allah yasalarını durdurması, galip gelmesi mümkün de-ğildir. Göklerde ve yerde Allah'ın yasalarını alt edecek, Allah'ın yasalarının dışına çıkabilecek hiçbir güç, hiçbir kuvvet yoktur. Aslında şu anda Allah'ı inkâr ettiklerini söyleyen kâfirler bile Allah'ın yasalarına itaat edip boyun bükmektedirler. Hiç kimse Allah'ın yasalarının dışında değildir.

Çünkü göklerde ve yerde ne varsa hepsinin Rabbi, hepsinin İlâhı, hepsinin sahibi Allah'tır. Gökleri de, yeri de idare eden O'dur. Göktekiler ve yerdekiler konusunda söz sahibi O'dur. Gökler ve yer O'nun koyduğu ilâhî yasalara uymaktadır. Her ikisi de Allah'ın emrine boyun bükmektedir.

Kur'an'ın başka yerlerinde de anlatıldığı gibi, Allah tarafından yaratılmış olan gökler ve yer, her ikisi de nasıl ki yaratıcısına boyun bükmüşse, yine yaratılış yönünden onlardan farklı olmayan insan da Allah'ın kanunlarına boyun bükmeli, Allah'ın yasalarına itaat etmelidir. Fıtraten zaten insan Allah'ın yasalarına boyun bükmektedir. Kâfirler de, Allah'ı inkâr edenler de şu anda Allah yasalarına itaat

etmektedirler. Allah'ın yarattığı bu insan yaratılış yönünden üşümekte, acıkmakta, uyumakta, yorulmakta, üşümekte ve ölmektedir.

Yani insan fıtraten Allah'ın koyduğu yaratılış yasalarının dışına çıkamamaktadır. İşte fıtrî hayatında Allah'ın yasalarına boyun büktüğü gibi, günlük hayatında da Allah'ın yasalarına boyun bükmek zorundadır. Değilse, fıtrî hayatında Allah'ın yasalarına boyun büken bu insan günlük hayatında başkalarının yasalarına boyun bükerse, hayatının birinde Rabbinin ilâhî yasalarına, ötekisinde de beşer yasalarına teslim olursa, yani iki Rabbi, iki İlâhı olursa, fıtrî hayatıyla günlük hayatı çatışma içine girerse, o zaman bu ikisi arasında insan ezilip gidecektir. Çatışan bu iki hayat arasında insan mahvolup gidecektir.

Rabbimiz diyor ki:
"Onların Allah'tan başka dostları, velîleri de bulunmaz." Onların ellerinden tutacak, kendilerine yardım edecek, isteklerini yerine getirecek, problemlerini çözümleyecek, başları daraldığı zaman korktuklarından onları kurtaracak, onlar adına aldığı kanunlar, yasalar ve kararlarla onları sahil-i selâmete çıkaracak, dünyada da ukbâda da onları mutlu ve mes'ud edecek, onların işlerini kolaylaştırıp yollarını açacak hiçbir velîleri de yoktur.

"İşte böyleleri apaçık bir sapıklık içindedirler," diyor Rabbimiz. İşte böyle Allah'ı velî kabul etmeyen, Allah'ın velâyeti ve koruması al-tına girmeyen, Allah'ın kendileri adına aldığı kulluk maddeleriyle ilgilenmeyen, kitap ve peygamberle diyalog kurmayan, kendisine şeytanları, tâğutları, kâfirleri, nefsini, hevâ ve heveslerini velî edinen, on-ların istediği biçimde bir hayat yaşayan, onların hayat programlarını uygulamaya çalışan bir adam elbette çok açık bir sapıklık içinde kıvranan kişidir. Böyle bir adamın tüm hayatı bozuktur. Allah'tan, Allah'ın kitabından ve elçisinin hayat programından habersiz yaşayan bir adamın tüm hayatı bâtıllarla doludur. Aile hayatı bozuktur, ticarî hayatı, sosyal hayatı, ekonomik hayatı bozuktur; insanlarla ilişkileri, çevresiyle münâsebetleri bozuktur. Kısacası tüm hayatı bozuk ve bâtıllarla doludur.

Bunlar dalâlette, çölün ortasında yolsuz, yordamsız kalmış, yollarını şaşırmış ve ne yapacaklarını bilemeyecek bir vaziyette bocalayan çırpınan insanlardır. Binlerce yol vardır karşılarında ama bu yol-lardan hangisinin kendilerini sahil-i selâmete çıkaracağını bilememektedirler. Binlerce alternatif vardır hayatlarında ama hangisinin doğru, hangisinin yanlış olduğunu bilememektedirler. Bir yasa yaparlar, onunla problemlerini çözeceklerini zannederler ama üç gün geçmeden değiştirmek zorunda kalırlar onu. Yaptıkları yasalar üç gün bile git-mez. Yaptıklarının hiç birisi problemlerini çözmüyor, hayatlarına huzur getirmiyor.

Aksine her yaptıkları yasa başka huzursuzluklara, başka sıkıntılara dâvetiye çıkarıyor. Sıkıntılardan bunalınca da yalvarıp yakarmaya başlıyorlar.

Rahatları yerindeyken, hayatları tıkırındayken Allah'ı da Allah'ın yasalarını da, Allah'ın kitabını da diskalifiye eden, Allah'a kulluktan yüz çeviren bu zalimler, elleriyle dünyada işledikleri bu suçlardan dolayı kendilerine bir azap, bir sıkıntı geldiği, başları daraldığı zaman Allah'ı hatırlar ve kendilerini kınamaya başlarlar: "Eyvah bize! Vah bize! Yazıklar olsun bize! Meğer bizler zalimlermişiz! Meğer bizler Rabbimize ve kendimize karşı zulüm içindeymişiz! Kendimizi Rab-bimize kulluk ortamından çıkararak hem Rabbimize, hem de kendimize zulmetmişiz. Yazıklar olsun bize ki, biz Rabbimizi diskalifiye edip kendimizi tanrılaştırmışız. Rabbimizin yasalarını terk edip kendi hayat programlarımızı kendimiz yapmaya kalkışmışız!"

"Yani biz hayatta kendimizi etkin zannetmişiz. Ne yapacağımızı, nasıl yaşayacağımızı kendimiz belirlemeye kalkışmışız. Allah karşısında bilgi, güç iddiasında bulunmaya çalışmışız. Allah hukuku dururken kendimize hukuk belirlemeye, Allah yasaları varken kendimize yasa belirlemeye kalkışmışız," diyerek zalimliklerini itiraf edip feryat ediyorlar.

Allah'ı da, Allah'ın yasalarını da, Allah'ın kitabını ve peygamberinin sünnetini de dışlayarak onlar yerine yeryüzü tanrılarının yasalarını uygulamaya çalışırken sistemleri tıkandığı, uyguladıkları yasalar kendilerini çıkmaza sürüklediği zaman, bu tür insanların aynı feryatlarının yükseldiğini görüyoruz. Birbirlerini suçladıklarını ama Allah yasalarını da bilmedikleri için yine bir pislikten başka bir pisliğe, bir çıkmazdan başka bir çıkmaza yuvarlanıyorlar.

Tam bulduk dediklerinde, biraz daha yokluğa saplandıklarını görüyoruz. Yaptıklarının kendilerine zulümden, ıstıraptan, gözyaşından başka bir şey sağlamadığını görüyoruz. Ezen ve ezilenler olarak, sömüren ve sömürülenler olarak bir ömür tüketiyorlar.

Eğer bir toplumda egemen, yasa belirleyen güçler zalimler olursa, elbette yasa onlar lehine işleyecektir. Eğer egemen güçler hır-sızsa, bu sefer de yasa onların lehine işleyecektir. Homoseksüellerin egemen olduğu toplumlarda da yasa onların lehine işlemeye başlayacaktır. Demokrasi bu, ne olacağı belli olmaz. Toplumda egemen güç Allah olmazsa, denge bir taraftan öbür tarafa kayıp duracaktır.

Meselâ şu anda bizim müşrik toplumda içki kimilerine serbest, kimilerine yasak. Zina kimilerine serbest, kimilerine yasak. Dokunul-maz olanlar, egemen olanlar istedikleri suçu işleyecekler ama ötekilere bunlar yasaktır. Kim dedi bunu? Kim verdi bu yetkiyi? Kim çizdi bu sınırları? Kim koydu bu kuralları? Eğer Allah, kullarının tümüne eşit haklar vermişse, bu Allah'a iftira değil de nedir?

33. "Gökleri, yeri yaratan ve onları yaratmaktan yorulmayan Allah'ın, ölüleri diriltmeye de kâdir olduğunu görmezler mi? Evet; O her şeye kâdirdir."

Bu adamlar bakmıyorlar mı? Görmüyorlar mı? Hiç düşünmü-yorlar mı? Gökleri ve yerleri yaratan, onları var etmekten yorulmayan, âciz kalmayan, bıkıp usanmayan, yılgınlık göstermeyen, her şeyi yaratan ve yarattıklarının tümünün hayatını, rızıklarını ve yaşam şartlarını hazırlayan, bunları yaparken de asla bir yorgunluk hissetmeyen Allah'ın ölüleri de diriltmeye kâdir olduğunu görmüyorlar mı? Bunu anlamıyorlar mı?

Bunu bilen, bunu beceren, buna güç yetiren bir Allah ölüleri diriltmeye güç yetiremez mi? Âyet-i kerimede hem ölmüş insanları diriltme konusu, hem de En'âm sûresinde anlatılan yaşarken ölmüş kâfirleri diriltme konusu kastedilmektedir.

“Ölü iken kalbini diriltip, insanlar arasında yürürken önünü aydınlatacak bir nûr verdiğimiz kimsenin durumu, karanlıklarda kalıp çıkamayan kimsenin durumu gibi midir? Kâfirlere de, işledikleri güzel gösterilmiştir.”

(En’âm 122)

Bir insan düşünün ki ölü. Bir insan düşünün ki ruhen, bedenen ölü. Bir insan ki ruhtan, Allah’tan, peygamberden, kitaptan, vahiyden habersiz. Allah diyor ki, böyle ölü iken kendisine hidâyet vererek dirilttik. Yani kâfirken müslüman yaptık. Artık adam dirilmiştir.

Tıpkı kupkuru bir toprağın Rahmân’ın rahmetiyle dirilip canlandığı gibi. Artık vahyin, hidâyetin dirilttiği bu adam Allah’ı, kitabı, peygamberi, kendisini, çevresini, hayatı, hayatın mânâsını, ölümü, ö-lüm sonrasını ve varlık gâyesini tanıyor.

Biz onu dirilttik ve bir de ayrıca ona bir nûr verdik. Ona rehberlik edecek, yaşadığı hayatta onun yolunu aydınlatacak, hayatı boyunca onu yalnız bırakmayacak bir kitap, bir peygamber verdik. Artık ya-şadığı hayatta insanlar arasında o nûrla, o kitapla, o vahiyle yürüyor ve bu nûr, onu karanlıklar arasında bırakmayıp aydınlığa çıkarıyor. İşte böyle ölü iken vahiyle dirilttiğimiz, kâfirken hidâyetle müslüman yaptığımız bu adam hiç karanlıkta kalan bir adamla aynı olur mu?

Bu kâfirler Allah’ın böyle ölmüş insanları diriltmeye kâdir olduğunu bilmiyorlar mı?

Âyet, bildiğimiz mânâda ölüleri tekrar diriltme mânâsını kapsadığı gibi, Allah’ın kitabından, peygamberin sünnetinden habersiz kaldıkları için dalâlette, küfürde, karanlıklar içinde kalmış, benliğini, tüm insanî değerlerini kaybetmiş fert ve toplumları Allah’ın vahyiyle yeniden dirilteceği konusunu da kapsamaktadır. Şüphesiz ki Allah in-sanları da, toplumları da diriltmeye kâdirdir. Yeter ki insanlar ve toplumlar Allah’ın bu değişmez yasasına yönelsinler. Yeter ki insanlar Rabbimizin hayat kaynağı olan kitabına, vahyine ve diriliğe çağıran Resûlü’nün mesajına yönelsinler.

Kâfirler aslında ölüdürler. Bunlar meyyit-i müteharrikedirler. Kişi eğer vahiyle, Allah’la, peygamberle beraber değil, Kur’an’dan peygamberden ve onun ashabından örnek alacak kadar onlara yakınlık kurmuş değilse, Rasûlullah’ın ve sahâbesinin tatbikatını bilmiyorsa ölüdür. Kur’an’dan ayrı kalması sebebiyle ölüdür. Rasûlullah’ın hayat veren çağrısına uymamışsa, hayattan mahrumdur. Çünkü Rabbimiz Enfâl sûresinde şöyle buyurur:

"Ey inananlar! Allah ve Peygamber, sizi, hayat verecek şeye çağırdığı zaman icabet edin."
(Enfâl 24)

Âyet-i kerimeden da anlıyoruz ki, Allah ve Resûlü'nün çağırdığı şey hayat veren şeydir ve ondan mahrum olanlar da ölüdür. Yine biliyoruz ki Kur'an'ın bir adı da ruhtur ve bu ruhla ilişkisi kesilmiş insan ölüdür. Zaten irtidat eden, Kur'an'dan irtibatını kesen kişi, ruh hakkını, hayatiyet hakkını kaybettiği için İslâm'da ölümü hak etmiş insandır. Rabbimiz, böyle vahiyle, ruhla tanışmamış bir ölüyle, vahiyle dirilmiş kimse bir olur mu, diyor. Nûr sahibi bir müslümanla, bu nûrdan mahrum olan kâfir bir olur mu? Eline el feneri verilmiş ve onunla yürüyen bir adamla, karanlıkta el yordamıyla düşe kalka yürümeye çalışan insan hiç bir olur mu? Elbette bu ikisi bir olmayacaktır.

Yeryüzünde iki insan tipi var. Vahiyle dirilmiş mü'minler ve va-hiyden mahrum oldukları için sapıklık içinde kalmış ölü kâfirler. Birisi nûrla hareket eden aydınlık dünyasının üyeleri, ötekiler de karanlık dünyanın üyeleri. Birisi vahiyle dirilmiş, hayatiyetini kazanmış; ötekisi ise karanlıkta kalmış ve sanki kendi kendisini öldürmüş, kendi kendisini boğmuş. Allah'ın kendisini yeryüzünde insan diye, halîfe diye, ah-sen-i takvîm üzere yarattığı insanlık özelliklerinden bir eser bırakmamış. Kendisini esfel-i safiline sürüklemiş.

İşte Ebu Cehiller, Nemrutlar, Firavunlar, tüm kâfirler ve kitaptan habersiz yaşayanlar ve kıyâmete kadar bunların karakterlerini taşıyanlar, karanlıkta kalmış, zulümat ashabındandırlar. Ama vahiyle hareket eden, nûrla yürüyen tüm peygamberler ve peygamber yolunun yolcusu olan mü'minler de nûrla hareket eden aydınlık dünyanın üyeleridir.

Böyle ölümün şahikasına doğru giderken Allah'ın vahyine gönül verir, Allah ve Resûlü'nün kendisini kendisine hayat vermek üzere çağırdığı hidâyeti kabul ederse biliyoruz ki Allah da onu diriltiverecektir. Ölüden diriyi, diriden de ölüyü çıkaran Rabbimiz, onu hidâyetiyle diriltiverecektir

Allah her şeye kâdirdir. Allah'ın yapamayacağı bir şey yoktur.

Ama siz bilirsiniz. İsterseniz reddedin bunu! İsterseniz hayır deyin! İsterseniz bu güçlü Rabbinizin dirilik kaynağı vahyine karşı vur-dum duymaz davranın. İsterseniz sizin hayatınızı düzenlemek üzere Rabbinizin size gönderdiği bu kitabını ve bu kitabın pratiği olarak görevlendirdiği elçisini yok farz ederek keyfinize göre bir hayat yaşayın. Kendi keyfinize göre, ya da

kendiniz gibilerin heva ve heveslerine göre bildiğiniz gibi bir hayat yaşamaya devam edin! Ama unutmayın ki:

34. "İnkâr edenler, ateşe sunuldukları gün onlara: "Bu, gerçek değil miydi?" denir, onlar: "Rabbinize an-dolsun ki evet gerçekti" derler. Allah: "İnkâr etmenizden ötürü azabı tadın" der.

Bir gün gelecek bu hayat bitecek. Bir gün gelecek yaşadıkları bu hayatın sonunda kâfirler ateşe arz olunacaklar. Ebediyen içinde kalmak, bir daha oradan çıkmamak üzere ateşe yuvarlanacaklar.

Bu kâfirler ateşe sunulurken de kendilerine şöyle bir soru sorulacak: "Bu hak değil miymiş? Nasıl, Allah'ın size vaad ettiği ateş, Rabbinizin dünyada sürekli sizi kendisiyle uyardığı cehennem hak değil miymiş?"

Tıpkı suç işlemiş bir kölenin, efendisinin huzurunda durdurulup hesaba çekilmesi gibi, onları yaşadıkları hayatın, işledikleri suçların hesabını vermek, yaptıklarının faturasını ödemek üzere Rablerinin huzuruna çıkarıldıkları zaman bir görsen! Rabbleri tarafından onlara: "Nasıl, bu dirilme işi hak değil miymiş? Hesaba çekilme konusu hak değil miymiş? Bu dünyada inkâr edip durduğunuz öldükten sonra di-rilme işi gerçek değil miymiş? Hayatınızı hep dirilmeme hesabına gö-re bina ediyordunuz. Yaşadığınız hayat programında bu dirilme yoktu değil mi? Öldükten sonra unutulup gidecektiniz bir böcek gibi. Sümen altı edilecek ve bir daha hesaba çekilmeyecektiniz. Yaptıklarınız yanınıza kâr kalacaktı. Haydi söyleyin bakalım, aslı yok muymuş kıyâmet gününün? Allah yalan mı söylüyormuş? Kitap, peygamber ve mü'minler yalan mı söylüyorlarmış? Gerçekten bu, insanı eriten, kahreden bir soru.

Tûr sûresinde de şöyle deniyordu:

"Bu bir büyü müdür? Yoksa hâlâ görmez misiniz? Girin oraya artık sabretseniz de sabretmeseniz de birdir. Ancak işlediğiniz günâhların karşılığını görüyorsunuz," denilir."

(Tûr 15,16)

Bedir'de gebertilen müşriklerin cesetleri Kalib-i Bedir denen çukura doldurulduklarında, Allah'ın Resûlü onlara şöyle demişti: "Ey kâfirler! Söyleyin bakalım! Ben Rabbimin bana vaadini hak buldum! Sizler de Rabbinizin size vaadini hak buldunuz mu?" Neydi Rabbimi-zin peygamberine vaadi? Rabbimizin peygamberine vaadi zafer, galibiyet, hidâyet, cennetti. Peki kâfirlere vaadi neydi? Hezimet, mağlubiyet, ateş, cehennemdi. Allah'ın Resûlü, kâfirlerin cesetlerinin üzerinde onlara soruyordu: "Ben Rabbimin bana vaadini gerçek buldum, siz de size vaadini gerçek buldunuz mu? Nasıl, yapar mıymış Allah dediklerini?" diyordu. Sahâbe-i kiram: "Ey Allah'ın Resûlü, bunlar geberdiler,

sizin sözünüzü duyarlar mı?" diye sorunca, Allah'ın Resûlü: "Evet onlar duyarlar ama cevap veremezler," buyuruyordu.

Bakın burada da Rabbimiz buyurur ki: ***"Bu gerçek değil miymiş?"*** Bu sual karşısında artık tüm gerçekleri gören bu kâfirler: ***"Evet Rabbimiz hakkı için gerçekmiş"*** diyecekler. Böylelikle dünyada inkâr ettikleri öldükten sonra dirilme gerçeğini itiraf edecekler. Üstelik bu itirafı yeminle de pekiştirecekler. "Vallahi ya Rabbi, bu iş hakmış," diyecekler. Demez komaz olsunlar. Bunu dünyada diyeceklerdi. Bunu dünyada kabul edecek ve hayatlarını buna göre bina edeceklerdi, geçmişler olsun!

İtiraf edecekler, hem de yeminle, ama heyhat ki bu itirafın kendilerine hiçbir faydası olmayacak. Onu kesinlikle inkâr edemeye-cekleri bir ortamda itiraf etmektedirler. O ortamda zaten inkâra güçleri yoktur.

Aslında insanlar ister mü'min, ister kâfir, yaşadıkları bu hayatın sonunda mutlaka bir dirilmenin olacağını ve yaptıkları konusunda mutlaka bir hesap, kitapla karşı karşıya geleceklerini bilmektedirler. Tüm insanlar aslında bunun farkındadırlar. Rabbimizin tüm insanlara verdiği fıtrat, kitap, peygamber bilgisi bunu ortaya koymaktadır. Yâni herkes aslında bunun farkındadır. Bakın Rabbimiz Kıyâmet sûresinde tüm insanların kıyâmetin varlığından haberdar olduğunu şöyle anlatır:

"Özürlerini sayıp dökse de, insanoğlu, artık kendi kendinin şahididir."
(Kıyâmet 15,16)

Allah diyor ki, "yok yok, insan bu işi bilerek yapıyor. Bu bilgiyle yaratıldı bu insan. Bu bilgiye sahiptir aslında. Doğrusu insan kendisine karşı basirdir. Kendisine karşı basiret vardır o insanda." Basiret, insanın kendi vicdanında kendi kendine şahit olması demektir. Yani insan kendini, ne yapacağını, ne yapmayacağını, neleri yapması, ne-leri yapmaması gerektiğini bilen olarak yaratılmıştır.

Hani "nefs-i natıka" deniyor ya, kendini konuşan insan. "Nefs-i basira" da kendi kendini bilen, kendi kendine basîr olan, kendi kendini gözetleyen, basiretli olan insan demektir.

İnsanda kendini kontrol edebilme gücü ve imkânı vardır. İş ya-parken var, yapmaya karar verdiği anda var, yapmaya başlamadan önce var, yaparken var. Ne yapacağını biliyor, yaparken düşünüyor, yapmaması gerektiğini biliyor, yaptıktan sonra biliyor. İnsan her şeyi biliyor. Hesabı da, kitabı da, kıyâmeti de biliyor, yaptıklarının sonucunda karşısına nasıl bir sonucun çıkacağını da biliyor. Cenneti de, cehennemi de biliyor, kendisinin nereye lâyık olduğunu da biliyor.

İnsan mâzeretler ileri sürse, özürler beyan etse de her şeyi bi-liyor. Her ne kadar kılıfına uydursa da, ya da her ne kadar yaptıklarını kamufle etmeyi becerip dışardan güzel göstermeyi, çevresini ikna etmeyi becerse de.

İnsan her ne kadar özürler beyan ederek, “ya Rabbi ben bil-miyordum, benim kıyâmetten de, öldükten sonra dirilmekten de, hesap kitaptan da haberim yoktu. Tevbe edecektim, yakında sana karşı gelmeyi bırakacaktım, seni ve kitabını diskalifiye etmeyi bırakacaktım,” diyerek mâzeretlerin arkasına saklanmaya çalışsa da insan aslında her şeyin farkındadır.

Allah kesinlikle mâzeretlerle kandırılamaz. Rabbimiz bu tür sudan mâzeretlerle kendisini kandırılamaz kıldığı gibi, insanın kendisini de kendisi tarafından kandıramaz bir özellikte yaratmıştır. Rabbimiz insana öyle bir fıtrat, öyle bir vicdan vermiştir ki, insan kendi kendini bile kandıramamaktadır.

Her insan bu işin farkındadır. Herkes aslında yaşadığı bu hayatın sonunda mutlaka bir hesap, kitabın olacağının bilincindedir ama bunu gündeme getirmek istemez. Neden? Çünkü o zaman insanın hayatı değişecek. Kıyâmet, hesap-kitap gündeme geldiği zaman zevkleri kaçacak, dilediği gibi yaşayamayacak, istediklerini yapamayacak, zulmedemeyecek, kan ememeyecek de onun için.

Dünyadayken aslında her şeyin farkında olan bu kâfirler cehenneme sunulurken Rabbimiz onlara soracak: “Nasıl, Rabbinizin size vaad ettiği azap doğru değil miymiş? Hak değil miymiş? Sizler dünyadayken yalan diyordunuz. Aslı yok diyordunuz. Zannetmiyoruz ki bir diriliş olsun, ama eğer gerçekten böyle bir şey varsa bile, biz orada da iyi bir konumda olacağız. Dünyada bize bu hayatı, bu saltanatları lütfeden Allah elbette bizi öbür tarafta da düşünmelidir, diyor-dunuz. Dünya hakkında, cennet hakkında, cehennem hakkında, hayat hakkında farklı farklı şeyler söylüyordunuz. Şimdi buldunuz mu onları?” deyince bakın onlar diyorlar ki:

“Evet, doğru ya Rabbi! Dediklerin hakdır ya Rabbi! vaat ettikle-rinin tamamı hakmış ya Rabbi!” Artık gerçek Rabblerini tanıyorlar. Halbuki dünyadayken Allah’ın Rabbleri oluşunu reddediyorlardı. Kanun koyucu olarak, yasa belirleyici olarak, hayat programı vaz edici olarak Allah’ı reddediyor ve kendilerine başka Rabbler bulmaya, başka Rabblerin yasalarını uygulamaya, başka Rabbleri razı etmeye çalışıyorlardı. Başka Rabbler adına bir hayat yaşamaya çalışıyorlardı. İşleri düştüğü zaman, başları daraldığı zaman Rablerini hatırlıyor hainler!

Demek ki orada insanların dünya hayatında ört-bas etmeye çalıştıkları, kamufle ederek bir hayat yaşamaya çalıştıkları iman açığa çıkacak. Öyleyse:

Onlara: “Yaptıklarınıza karşılık haydi tadın bakalım şimdi azabı. Tadına bakın bakalım o reddettiğiniz azabı. O örttüğünüz, ört-bas ettiğiniz, bildiğiniz halde gündemden düşürdüğünüz, farkında olduğunuz halde hayatınıza geçirmediğiniz azabı tadın bakalım. Sizler hep örttünüz, hep örtmeden yana oldunuz. Fıtratlarınızı, bilgilerinizi, benliklerinizi, vicdanlarınızın sesini, Allah’ın âyetlerini, içinizdeki enfüs âyetlerini örttünüz; tüm bu âyetleri diriltip açığa çıkaracak olan kitabın âyetlerini örttünüz. Tüm bu örtmelerinizin cezası olarak tadın şimdi azabı!” denecek.

35. “Ey Muhammed! Peygamberlerden azim sahibi olanların sabrettiği gibi sen de sabret; inkârcılar için acele etme; onlar, kendilerine vaadedilen azabı gördüklerinde sanki dünyada sadece gündüzün bir saati kadar kaldıklarını sanırlar. Bu bir bildiridir; yoldan çıkmış olanlardan başkası mı yok edilir?”

“Öyleyse ey peygamberim, sen de ulü’l-azim peygamberlerin sabrettikleri gibi sabret. Bu inkârcılar konusunda acele etme!” Buradaki ulü’l-azim peygamberlerden kasıt ya daha önce Rabbimizin anlattığı Adem, Nuh, İbrâhim, Mûsâ, Îsâ ve Muhammed (a.s.) gibi yüce peygamberler ya da azim sahipleri olan peygamberler gibi sen de sabret demektir.

Azm, ya da azim; bir insanın iradesini kesin olarak bir şeye bağlaması, kesin olarak bir şeyin icrasına karar verip iradesini ona bağlaması demektir. Öyleyse bu mânâda Allah’ın elçilerinin tamamı azim, karar sahibi kimselerdir ve burada kastedilenler de tüm peygamberlerdir. Öyleyse mânâ, “ey peygamberim, sen de senden önceki azim sahibi peygamberler gibi sabret ve onlar için acele etme,” demektir. “Onlar için azap konusunda acele etme. Acilen onların he-lâklarını isteme. Çünkü bu kâfirler kendilerine vaadedilen azabı gördükleri zaman sanki dünyada gündüzün bir saati kadar kaldıklarını, dünyada hiç yaşamamış olduklarını zannederler. Onun için sen hiç üzülme, onların şu andaki saltanatlarının hiçbir değeri yoktur.”

İşte bu bir tebliğdir. Hiç yoldan çıkanlardan, kulluğu terk eden sapıklardan başkaları helâk edilir mi? Elbette helâke maruz kalacak olanlar yoldan çıkan sapıklardan başkaları değildir.

Burada sûrenin son bölümünde Rabbimiz peygamberini ve peygamber yolunun yolcularını teselli ediyor. Kur’an’ın pek çok yerinde aynı tavsiyeleri görüyoruz. Kendisinden önceki elçilerin sabırları gündeme getirilerek Rasûlullah Efendimize sabır tavsiye edildiğini gö-rüyoruz.

"Senden önce nice peygamberler yalanlandı ve kendilerine yardımımız gelene kadar yalanlanmalara ve sıkıştırılmalara katlandılar. Allah'ın sözlerini değiştirecek yoktur, andolsun ki peygamberlerin haberi sana da geldi."
(En'âm 34)

"Peygamberim, yalanlanan sadece sen değilsin, senden önce de pek çok peygamberler yalanlanmıştır. Pek çok peygamber de işkencelere maruz kalmıştır. Bu peygamberler kendilerine yardımımız gelene kadar sabretmiş, dayanmış, direnmiş, yılmamış, durmamış, dönmemiş, yollarına devam etmiştir."

Allah'ın sözlerini değiştirecek yoktur. Yeryüzünde Allah'ın koyduğu yasalarını değiştirecek yoktur. Allah'ın kelimelerinde değişme olmaz. Burada Allah'ın kelimelerinden ve bu kelimelerin değişmeyeceğinden maksat, doğruyla yanlış, hakla bâtıl, imanla küfür, Allah yo-lu taraftarlarıyla şeytan yolu taraftarları arasında süregelen savaştır. Hakla bâtıl arasındaki çatışma yasasıdır. Allah'ın yeryüzünde koyduğu bu yasa hiç değişmeden devam etmektedir.

Bu yasaya göre hak, iman, takva sahibi kimselerin bu konuda-ki sabırları, sadâkatleri, dirençleri ve Allah'a olan tevekkülleri ve güvenlerini ispat etmeleri için, uzun bir süre imtihana tabi tutulmaları, çeşitli eleklerden geçirilmeleri gerekmektedir. Böylece bu denemelerden, bu potalardan geçirilirken hem istenmeyen cürufları atılacak, hem yüce hasletleri geliştirilecek, hem de en sonunda kazandıkları bu silahlarla küfür cephesi karşısında dayanabilme ve zaferi elde edebilme noktasına geleceklerdir. İşte bu değişmeyen bir yasadır. Her dönemde müslümanlar bu yasadan geçirileceklerdir.

İşte bu yasa gereği yardıma ehil hale gelen müslümanlara Allah'ın yardımı gelecektir. Yine bu yasaya göre müslümanlar kendilerine düşeni yapmadıkları sürece, kendilerine Allah'ın yardımı gelmeyecektir. Mü'minler kendilerini değiştirmedikleri sürece Allah onları asla değiştirmeyecektir. İşte Allah'ın kelimelerinde değişme olmaz ifadesinin mânâsı anlayabildiğimiz kadarıyla budur.

Kâfirler iman cephesine karşı hep savaş açacaklar, müslü-manlardan asla razı olmayacaklardır; bu bir yasadır. Allah yolunun yolcuları bu kâfirlerin tutumlarına, yalanlamalarına karşı sabredecek, yani her şeye rağmen Allah'ın dediğini yapmaya çalışacak, kulluktan vazgeçmeyecek, yollarında, dâvâlarında şüpheye düşmeyecek, yılgınlık göstermeyeceklerdir, bu da bir yasadır. Nihâyet onlara Allah'ın yardımı gelecektir, bu da bir yasadır. Tarih boyunca bu hep böyle ola-gelmiştir. Allah'ın yasalarını asla değiştirecek yoktur. Bu yasalara uygun hareket eden kullarına Allah'ın vaad ettiği yardımı değiştirecek yoktur.

Yine Mücâdele sûresinde şöyle deniyor:

"Allah, "Andolsun ki ben ve peygamberlerim üstün geleceğiz" diye yazmıştır. Doğrusu Allah kuvvetlidir. Güçlüdür."
(Mücâdele 21)

Bu bir yasadır. Yeryüzünde değişmeyen bir yasadır. "Öyleyse peygamberim! Sen de bu yasa gereği sabret, diren, dayan, yılgınlık gösterme. Sana düşeni yaparsan, Allah da sana karşı yardımını gönderecektir, bundan şüphen olmasın. Sonunda zafere ulaşacak olanlar mü'minler ve helâk olacak olanlar da onlardır." Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun.

Bu sûre de burada sona erdi. Rabbim gereği gibi iman edip hayatını bu imanla düzenleyen kullarından eylesin. Vel hamdü lillâhi Rabbil' âlemin.